"DE WERVEN VAN DE EEMS"

Publiekspresentatie; Thomas Steensma
Mentor extern; Beatrice Montesano KAW Architecten
Mentor AVB; Clemens Bernardt

INHOUD

Overzicht presentatie

1. AANLEIDING – HEALTHY AGEING

1. Afstudeerthema
2. Ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot het afstudeerthema
3. Keuze studielocatie

2. NIEUW GEZONDHEIDSBEGRIP – POSITIEVE GEZONDHEID

1. Positieve gezondheid
2. Belangrijk inzicht in onderzoeksfase
3. Voorbeeldprojecten met elementen van positieve gezondheid

3. ONDERZOEK – POSITIEVE GEZONDHEID IN DELFZIJL

1. Onderzoeksvragen
2. Verkenning zorglandschap noord oost Nederland
3. Analyse regio Delfzijl
4. Scan van de wijk
5. Interviews wijkbewoners & wijkverpleegkundigen
6. Aandachtsgebieden positieve gezondheid
7. Analyse stedenbouw
8. Probleemstelling
9. Architectonische opgave

4. CONCEPTVORMING – VERBINDING TUSSEN STAD EN HAVEN

1. Visie
2. Concept
3. Studie naar manieren tot verbinding in maquette
4. Fasering

5. ARCHITECTONISCHE UITWERKING

1. Ontwerpprincipes
2. Integratie ontwerpuitgangspunten

1.

AANLEIDING

1.1 HEALTHY AGEING

Overkoepelende thema; hogere levenskwaliteit door de jaren heen

Bron: Healthy Ageing Network

1.1 HEALTHY AGEING

Doelen

Gezondheidswinst

Hogere arbeidsparticipatie

Zorguitgaven beperken

Bron: Healthy Ageing Network

Goed ervaren gezondheid 2016

Per GGD-regio, volwassenen van 19 jaar en ouder

Bron: Volksgezondheidenzorg.info

1.2 GEZONDHEID ONDER DRUK

In krimpregio's waaronder Delfzijl

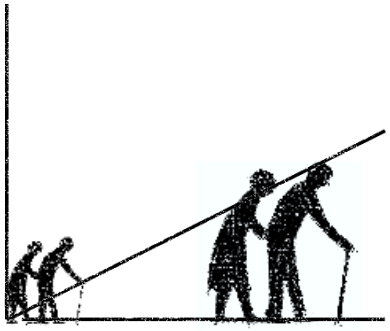

Dubbele vergrijzing

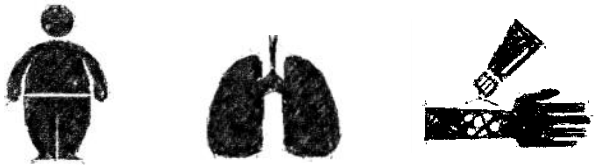

Relatief veel gezondheidsproblematieken

- COPD
- Obesitas
- Dermatologie

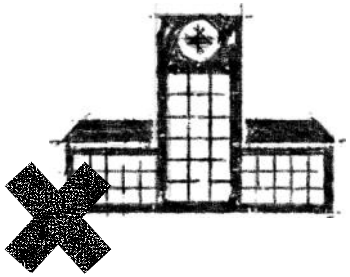

Verzorgingstehuizen/ ziekenhuizen sluiten

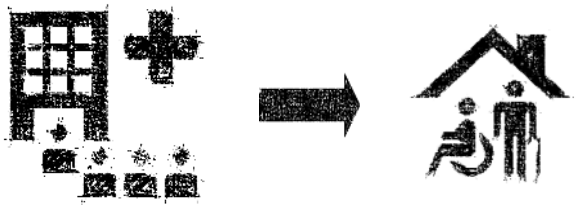

Langer thuis wonen

Bron: van gegevens Menzis, blauwdruk voor de Regio

1.2 KRIMPREGIO'S

Risico op sociaal isolement neemt toe

Bron: 'We beseffen te weinig hoe zwaar eenzaamheid is' 25 feb 2015 Zorg + Welzijn Magazine

1.2

GEZONDHEIDSZORG TEVEEL GERICHT OP BEHANDELEN

Te weinig gericht op preventie

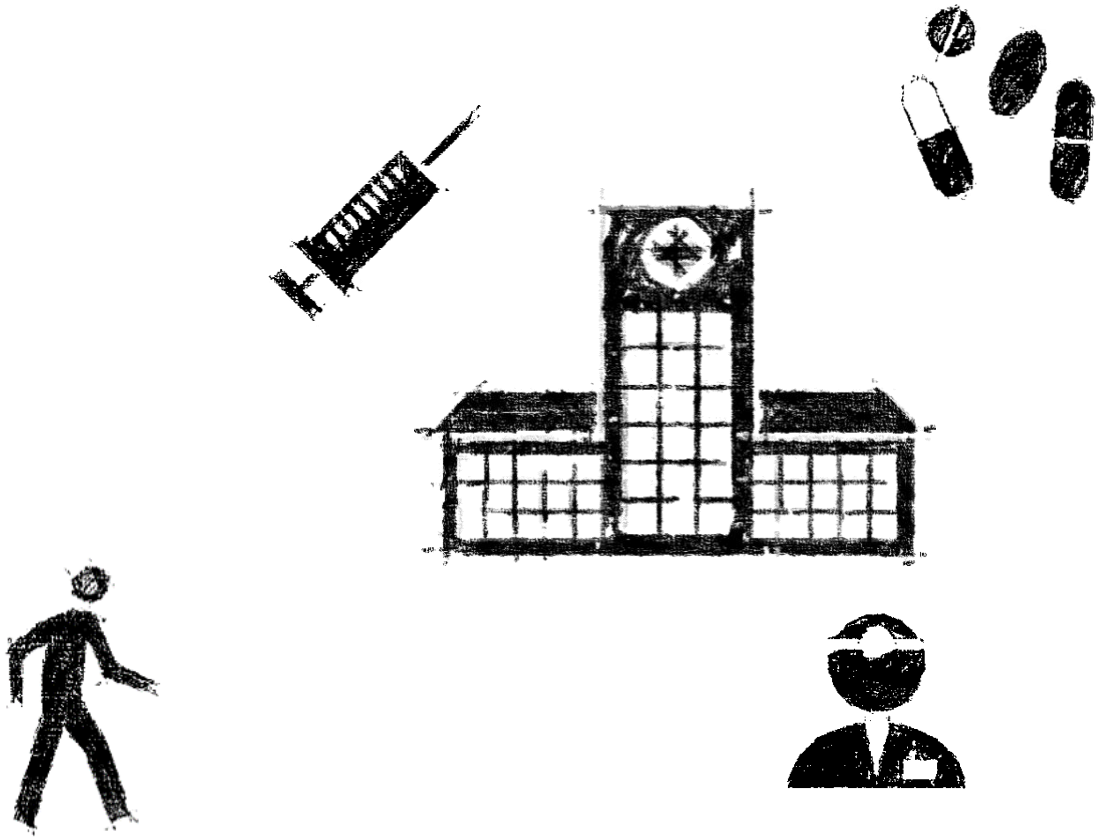

Bron: nivel.nl/nl/nieuws/sterke-eerste-lijn-loopt-risico-op-versnippering

1.3 KEUZE STUDIELOCATIE

Regio Delfzijl

1. ONDERDEEL VAN KRIMPREGIO

- Gezondheidszorg staat onder druk
- Dubbele vergrijzing, kwetsbare doelgroep

2. ACTUALITEIT

- Sluiten ziekenhuis Delfzicht
- Sluiting verzorgingstehuizen
- Goede zorg dichtbij staat onder druk

3. ONDERGEWAARDEERDE STAD

- Van oorsprong een vestingstad
- Havenstad

2.

NIEUW GEZONDHEIDSBEGRIP

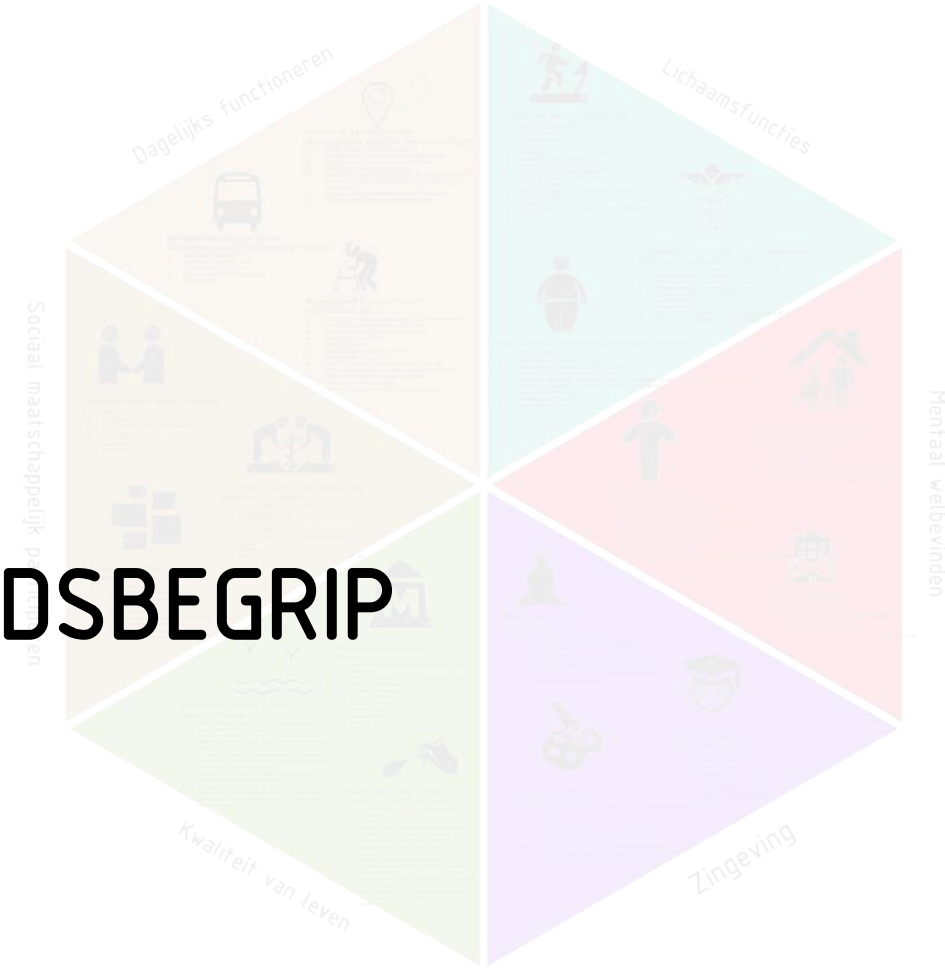

2.1 NIEUW GEZONDHEIDSBEGRIP

Positieve gezondheid onderzoeker en arts Machteld Huber

- Alomvattend beeld van gezondheid
- Zes hoofddimensies ('pijlers') en daarbinnen 32 verschillende aspecten.
- Geestelijk welzijn en sociaalmaatschappelijke participatie minstens zo belangrijk als lichamelijke kwaal

Bron: Institute For Positive Health

2.2 POSITIEVE GEZONDHEID

Ruimtelijke vertaling diagram

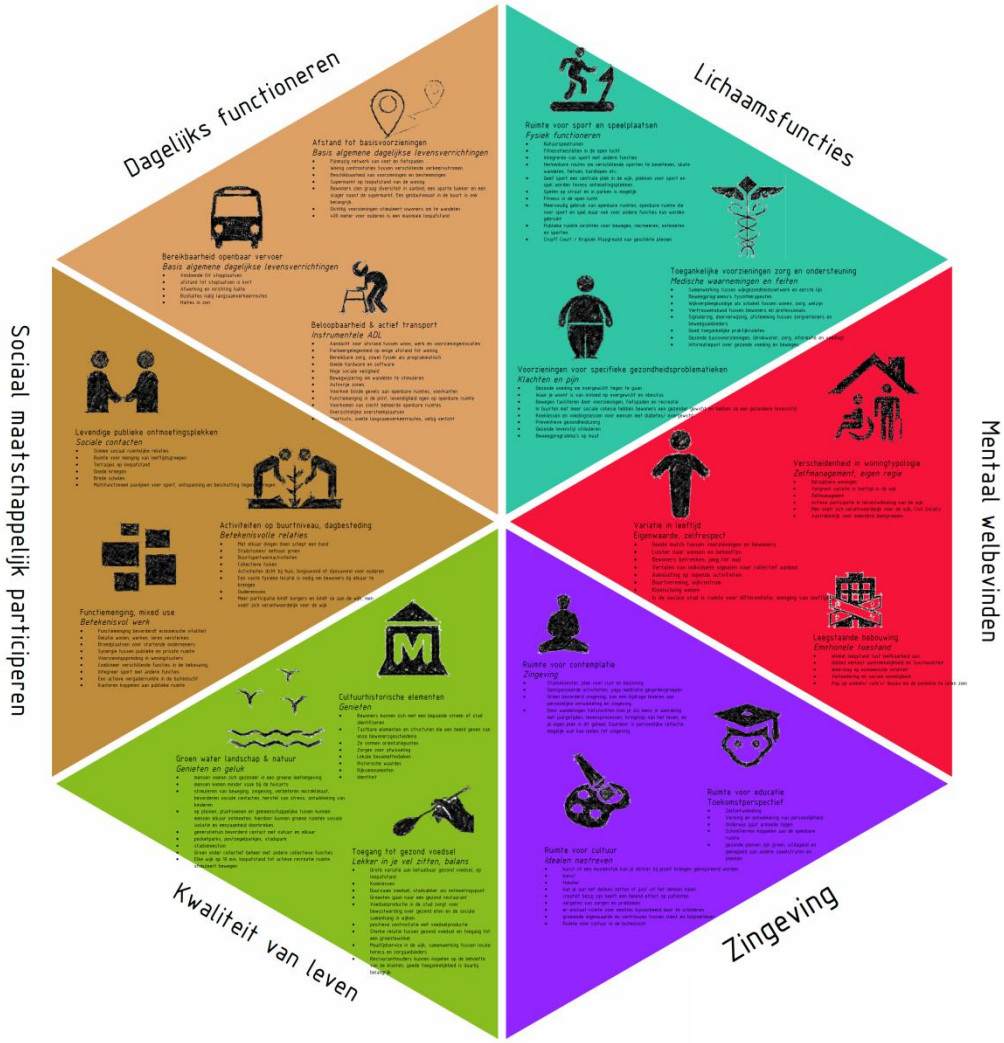

Bron: eigen bewerking, op basis van diagram Machteld Huber

2.2 RUIMTELIJKE VERTALING

Positieve gezondheid

Sociaal maatschappelijk participeren

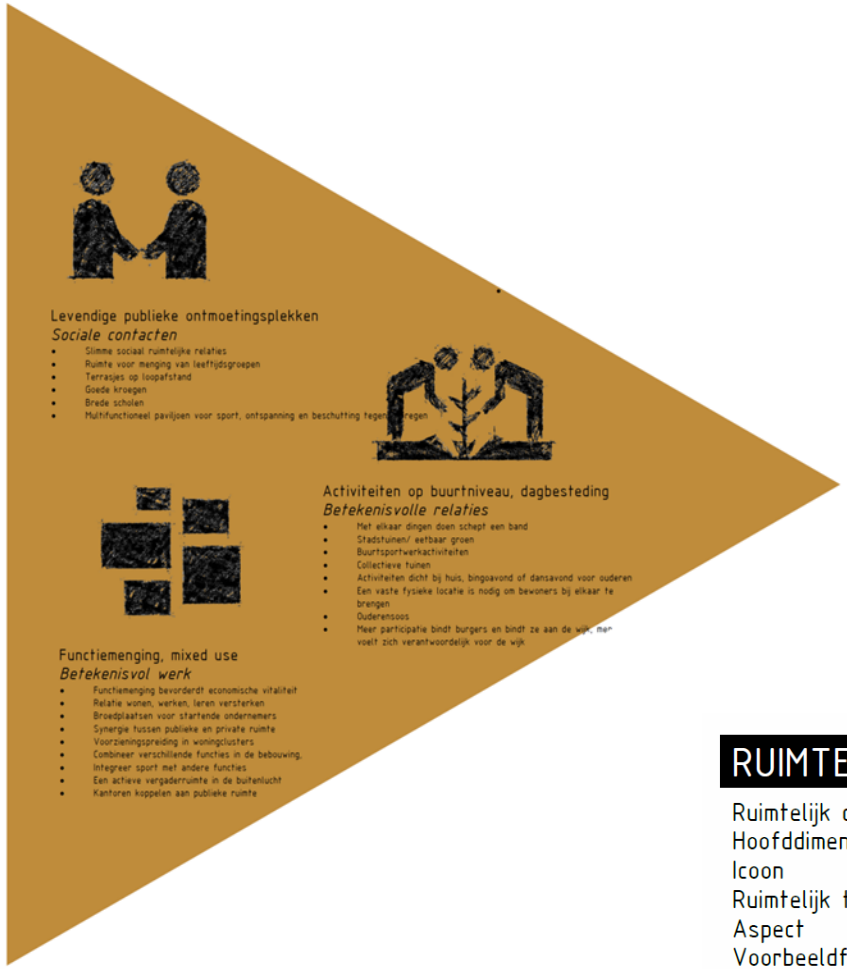

RUIMTELIJKE VERTALING POSITIEVE GEZONDHEID

Ruimtelijk diagram	Thomas Steensma
Hoofddimensie	Huber, M.
Icoon	Thomas Steensma
Ruimtelijk thema	Bronnenonderzoek
Aspect	Huber, M
Voorbeeldfunties	Bronnenonderzoek

Bron: eigen bewerking, op basis van diagram Machteld Huber

2.2 RUIMTELIJKE VERTALING

Positieve gezondheid

Bron: eigen bewerking, op basis van diagram Machteld Huber

2.2 RUIMTELIJKE VERTALING

Positieve gezondheid

Bron: eigen bewerking, op basis van diagram Machteld Huber

3.

ONDERZOEK

Sociaal maatschappelijk participeren
Dagelijks functioneren
Lichaamsfuncties
Mentaal welbevinden
Zingeving
Kwaliteit van leven

3.1 DELFZIJL CENTRUM

Demografische kaart

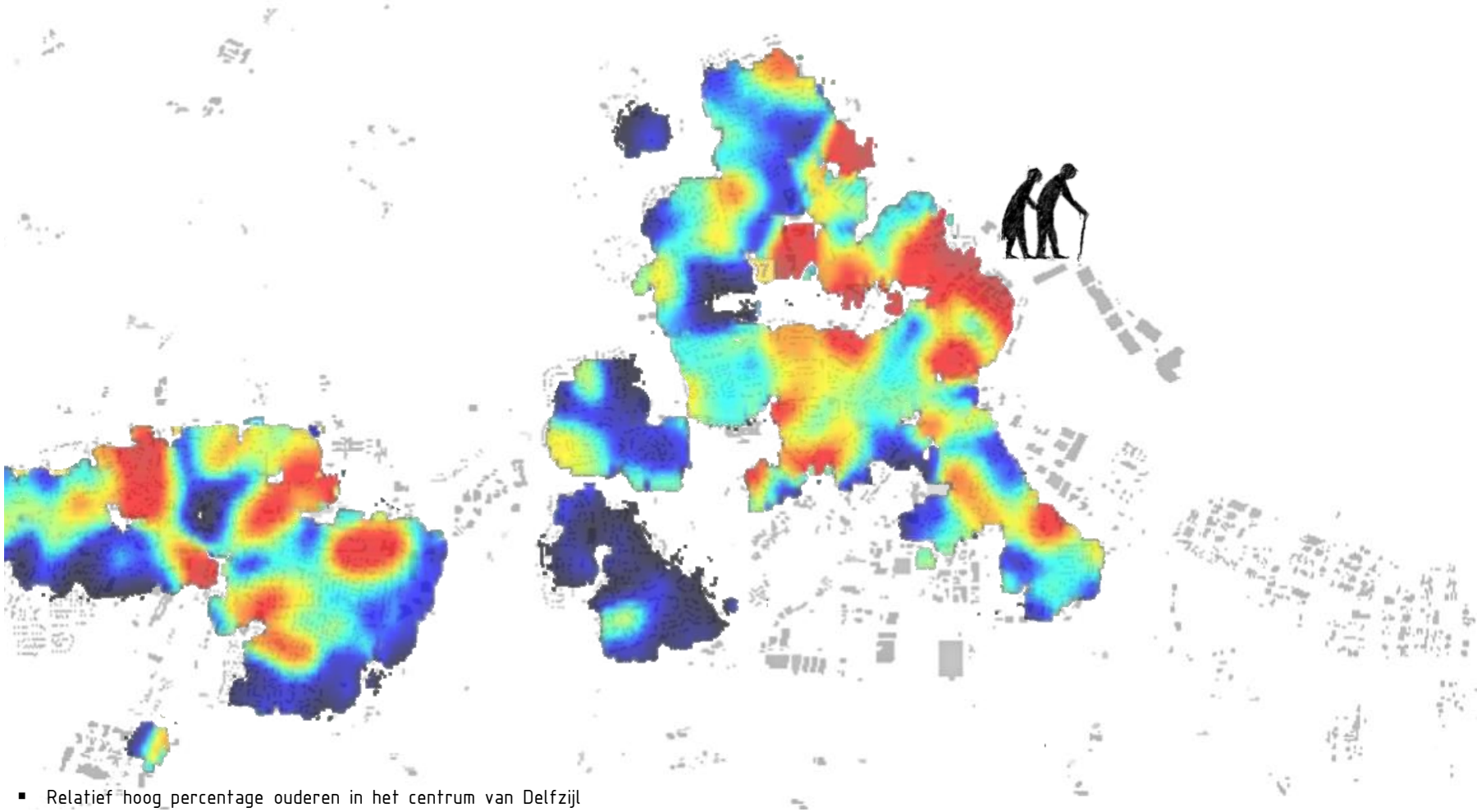

- Relatief hoog percentage ouderen in het centrum van Delfzijl

Bron: nrc.nl/cbs-cijfers-komen-tot-leven-op-een-kaart

3.1 DELFZIJL CENTRUM

Sportvoorzieningen

- Geen sport/ bewegingsaanbod in het centrum

3.2 ONDERZOEKSVRAAG

..

Hoe zijn de aspecten vanuit het positieve gezondheidsmodel van Machteld Huber ruimtelijk vertegenwoordigd in Delfzijl Centrum?

3.2 SCAN VAN DE WIJK

Cultuurhistorische elementen

- Kerk
- Molen
- Grote Waterpoort

3.2 SCAN VAN DE WIJK

Culturele elementen

- Cultuurfabriek
- Theater

3.2 SCAN VAN DE WIJK

Totaaloverzicht

DEMOGRAFIE

65+

LEEGSTAND- ROTTE KIEZEN

Relatief veel panden die leegstaan, dit draagt niet bij aan ruimtelijke kwaliteit
Voordeel van leegstand is dat er veel (betaalbare) beschikbare ruimte is voor ondernemers.

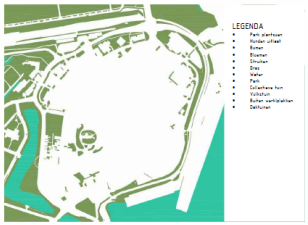

GROEN/ WATER/ LANDSCHAP

Weinig tot geen plekken om van natuur te genieten, de dijk is wel een aantrekkelijke plek maar moeilijk bereikbaar voor ouderen, veel parkeerplaatsen

GEZONDHEIDSPROBLEMATIEKEN

Aantal patienten met bovenstaande problematieken liggen boven het landelijk gemiddelde
Er zijn geen voorzieningen in het centrum die zich specifiek op bovenstaande problematieken richt.

RUIMTE VOOR EDUCATIE

Cultuurfabriek biedt diverse cursussen aan

VERSCHEIDENHEID IN WONINGTYPOLOGIE

Vrij grote verscheidenheid aan woningtypologie.
Zorgappartementen voor herstel en revalidatie in eigen omgeving ontbreken

SPORT EN SPEELPLAATSEN

Een dansschool is de enige voorziening dat

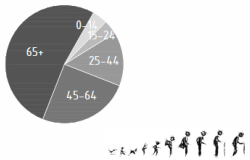

VARIATIE IN LEEFTIJD

Vergrijzing, oorzaak kan verklaart worden door ontgroening en werkloosheid

TOEGANG TOT GEZOND VOEDSEL

Supermarkt met een groenteafdeling en een wekelijkse markt, geen eigen productie

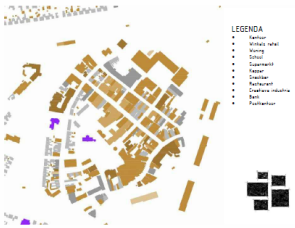

FUNCTIEMENGING

Kwaliteit van het centrum is de grote verscheidenheid aan functies

RUIMTE VOOR CULTUUR

beleveniscollectief + cultuurfabriek
uc vraag.

ACTIVITEITEN OP BUURTNIVEAU

zeer weinig activiteiten op buurtniveau

EERSTELIJNSZORGVOORZIENINGEN

Weinig eerstelijnszorgvoorzieningen een fysiotherapeut, psycholoog, huisarts ontbreken

RUIMTE VOOR CONTEMPLATIE

gemiddeld, maar wel monotoom

CULTUURHISTORISCHE KWALITEITEN

Kerk, molen en grote waterpoort belangrijkste dragers

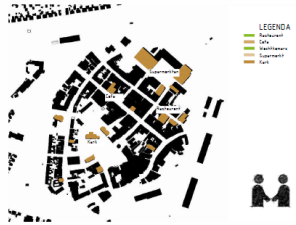

ONTMOETINGSPLEKKEN

Relatief veel publieke plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Of hier echte betekenisvolle relaties ontstaan is de vraag.

OV VERBINDINGEN

Relatief veel stopplaatsen voor de bus/ trein op loopafstand

BEGAANBARE ROUTES

Autovrij en een fijnmazig netwerk
afstand tot parkeerplaatsen is over het algemeen kort

3.2 INTERVIEWS

Dagelijkse routes geïnterviewden, 15 personen

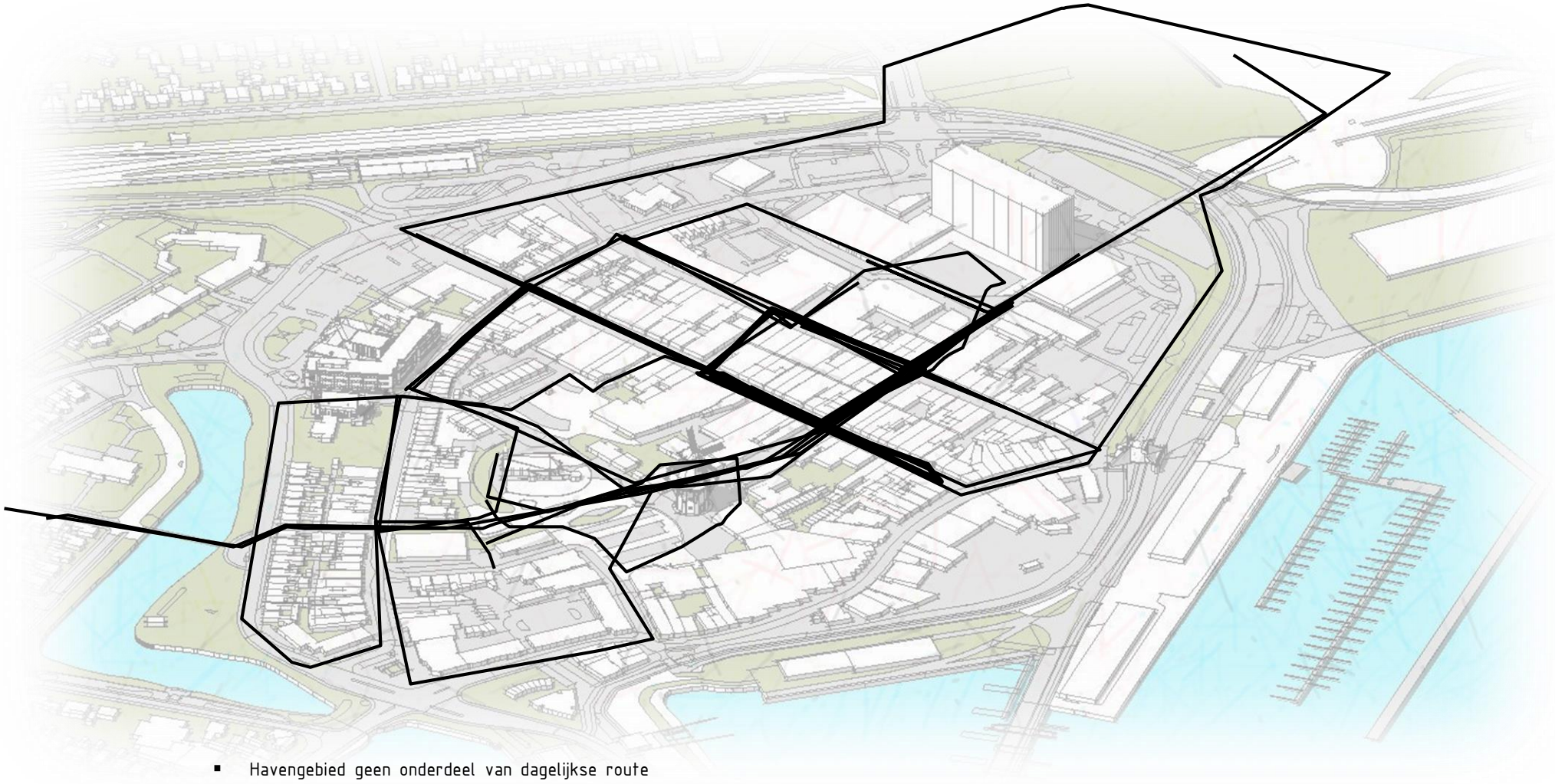

- Havengebied geen onderdeel van dagelijkse route

3.2 INTERVIEWS

Aandachtsgebieden

3.2 INTERVIEWS

Aandachtsgebieden

MENTAAL WELBEVINDEN

13. Minder leegstand

14. Beter geschikte woningen

15. Meer ruimte voor kinderen

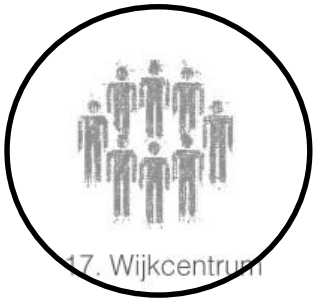

17. Wijkcentrum

ZINGEVING

18. Bibliotheek

19. Theater/museum/atelier

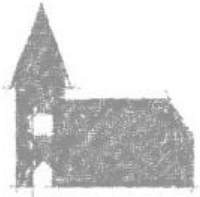

20. Ruimte voor zingeving

21. Muziekschool/vereniging

KWALITEIT VAN LEVEN

22. Stadspark

23. Stadsplein

`24. Cultuur(historische) gebouwen

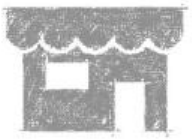

25. EKO/groentewinkel

3.2 INTERVIEWS

Uitspraken over potentiële locatie

Wat is voor u de belangrijkste/ waardevolle identiteit van Delfzijl?

Persoon 1; Bedrijvigheid in de haven en daaromheen

Persoon 2: Havenplaats, waar naar mijn idee onvoldoende mee wordt gedaan

Persoon 3: Haven en de Vennenflat!!

Persoon 4: Open karakter bevolking, de haven, de Eems

Persoon 5: 1e De Vennenflat, 2e de haven, 3e De Waterpoort

Persoon 6: Station

Persoon 7: Het water, strand, haven en de dijk en de gracht

Persoon 8: De haven

Persoon 9: Ligging aan de zee, koel in de zomer niet te koud in de winter.

3.2 INTERVIEWS

Uitspraken over potentiële locatie

Welke drie voorzieningen ontbreken naar u idee in het centrum?

Persoon 1: Bushalte, Minder leegstand, stadspark

Persoon 2: Voor kinderen, speelmogelijkheden, ontmoeting, zorg

Persoon 6: Openbaar toilet

Persoon 7: Grotere markt, wandelroutes, kinderspeelvoorzieningen terwijl de ouders winkelen.

Persoon 8: Park of groen zonder auto's

Dag horeca is er weinig, "Bewaren" van culturele panden Goede en makkelijke bus voorziening openbaar toilet, Bushaltes, Cultuurhistorische bebouwing, stadspark!!

Persoon 9: Jeugd onderkomen!, en een openbaar toilet, bus voorziening!

3.2 INTERVIEW WIJKVERPLEEGKUNDIGE

Interessant fragment

Hoe kunnen inwoners gemotiveerd worden om de deur uit te gaan? Een wandeling te gaan maken?

Er waren overal buurtcentra in de wijk. Die zijn weggehaald. Die worden heel erg gemist. De wijk is een klein dorpje. Mensen willen elkaar opzoeken in de wijk. Dat moet in de buurt zijn. Want dat is goed te belopen. Dat is gezellig. Een groot gebouw is vaak niet erg gezellig. Je moet gebruik maken van het strand en de zee/haven. De dijk is op dit moment nog niet goed toegankelijk. Je moet erg goed ter been zijn om daar te komen.

3.3 AANDACHTSGEBIEDEN

Positieve gezondheid

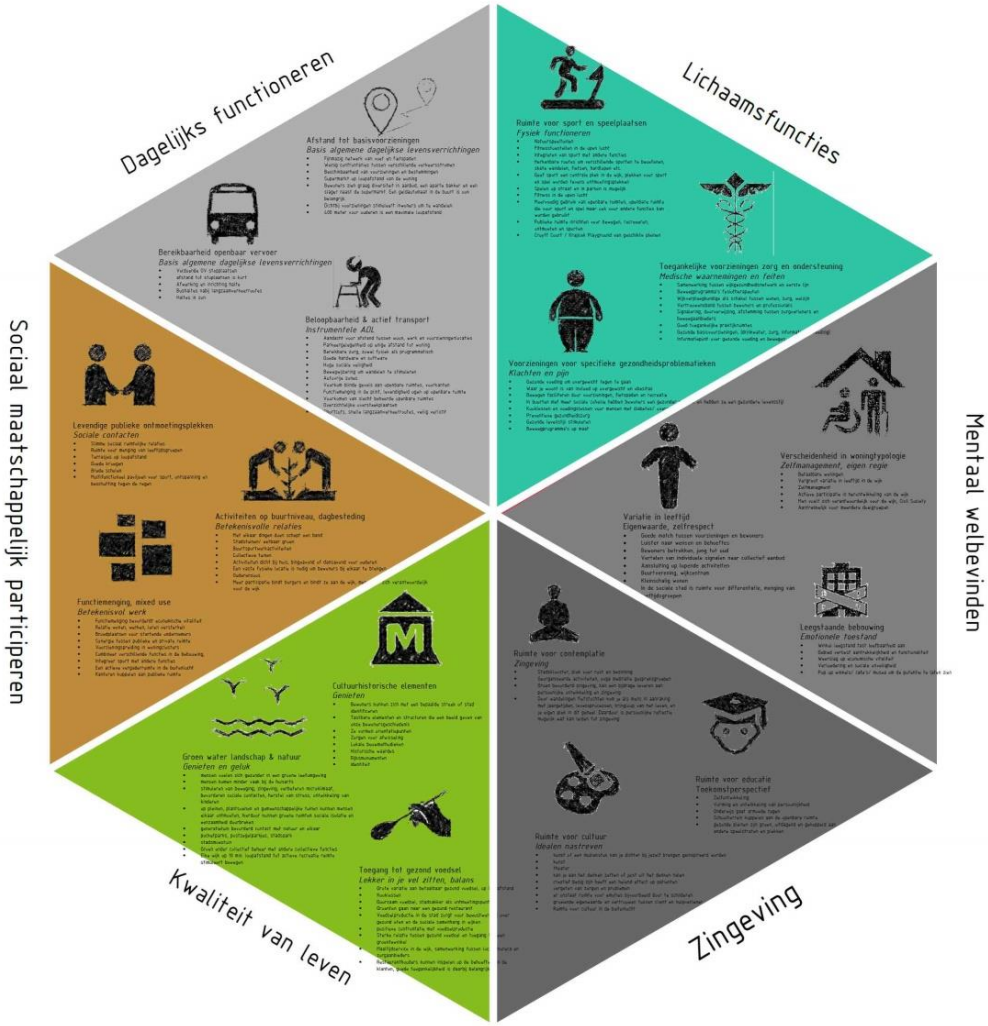

3.4 CONCLUSIES

Interviews en scan van de wijk

- Er zijn weinig voorzieningen die bewegen & sporten van ouderen stimuleren.
- Er is te weinig aandacht voor de cultuurhistorische kwaliteiten in de stad.
- Er zijn weinig landschappelijke kwaliteiten in het centrum.
- Er zijn weinig plekken waar op een laagdrempelige manier betekenisvolle ontmoetingen kunnen plaatsvinden.
- Toegang tot gezond voedsel is aanwezig, zelf gezond voedsel produceren en kooklessen zijn er niet.
- Het havengebied grenzend aan Delfzijl Centrum wordt gekenmerkt door veel wijkbewoners als de belangrijkste identiteitsdrager van Delfzijl Centrum. Er wordt echter aangegeven dat deze plek ontoegankelijk is en dat er onvoldoende verblijfskwaliteit is.

3.5 LOCATIEKEUS

Haven

Het maken van een korte wandeling door de wijk is dan ook erg waardevol. Om mensen te stimuleren een korte wandeling te maken is het van belang dat er **weinig obstakels** zijn op de route en dat er een **bepaalde plek** is waar zij graag naartoe gaan.

Uit gesprekken met wijkbewoners blijkt dat zij de **oude haven** zien als de belangrijkste identiteitsdrager van de stad. Een plek waar mensen in potentie dus graag naartoe gaan!

3.

STEDENBOUW

3.6 HISTORISCHE ONTWIKKELING

Delfzijl centrum

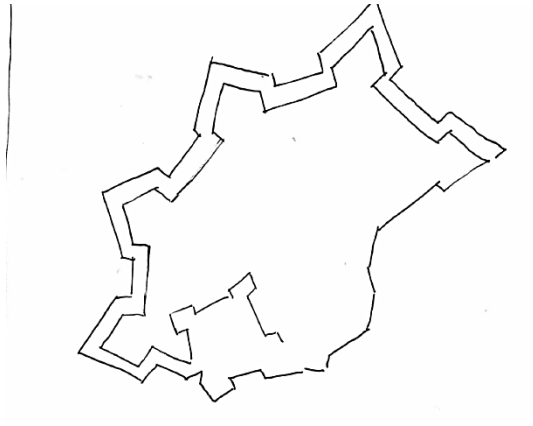

1743; Vestingstructuur

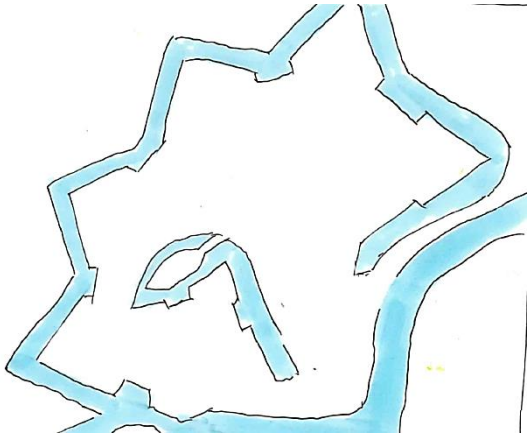

1743; Waterstructuren

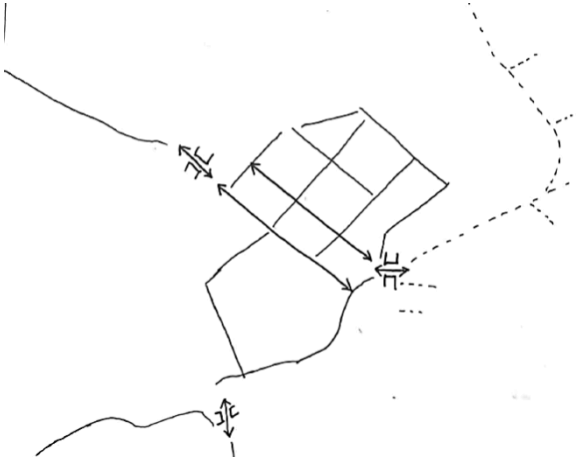

1743; Slagaders en stadspoorten

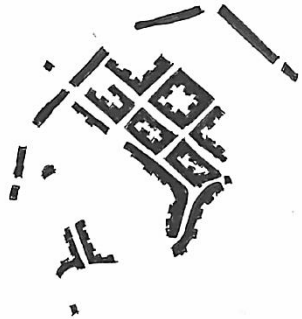

1743; Morfologie

3.6 HISTORISCHE ONTWIKKELING

Impact aanleg spoorlijn

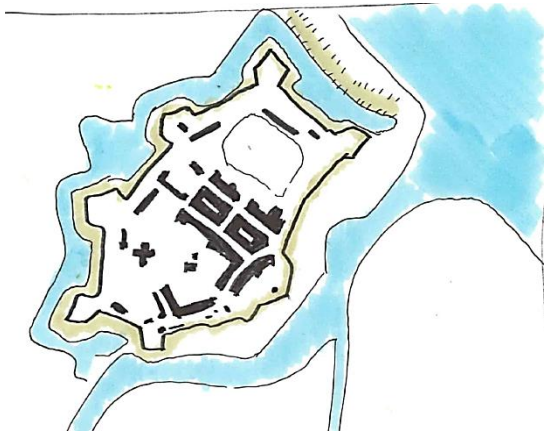

1880; Intacte vestingstructuur

1909; Impact van het treinspoor

1965; Impact van de ringweg

2017; Scheiding tussen binnenstad en haven

3.6 HISTORISCHE ONTWIKKELING

Vestingstad Delfzijl

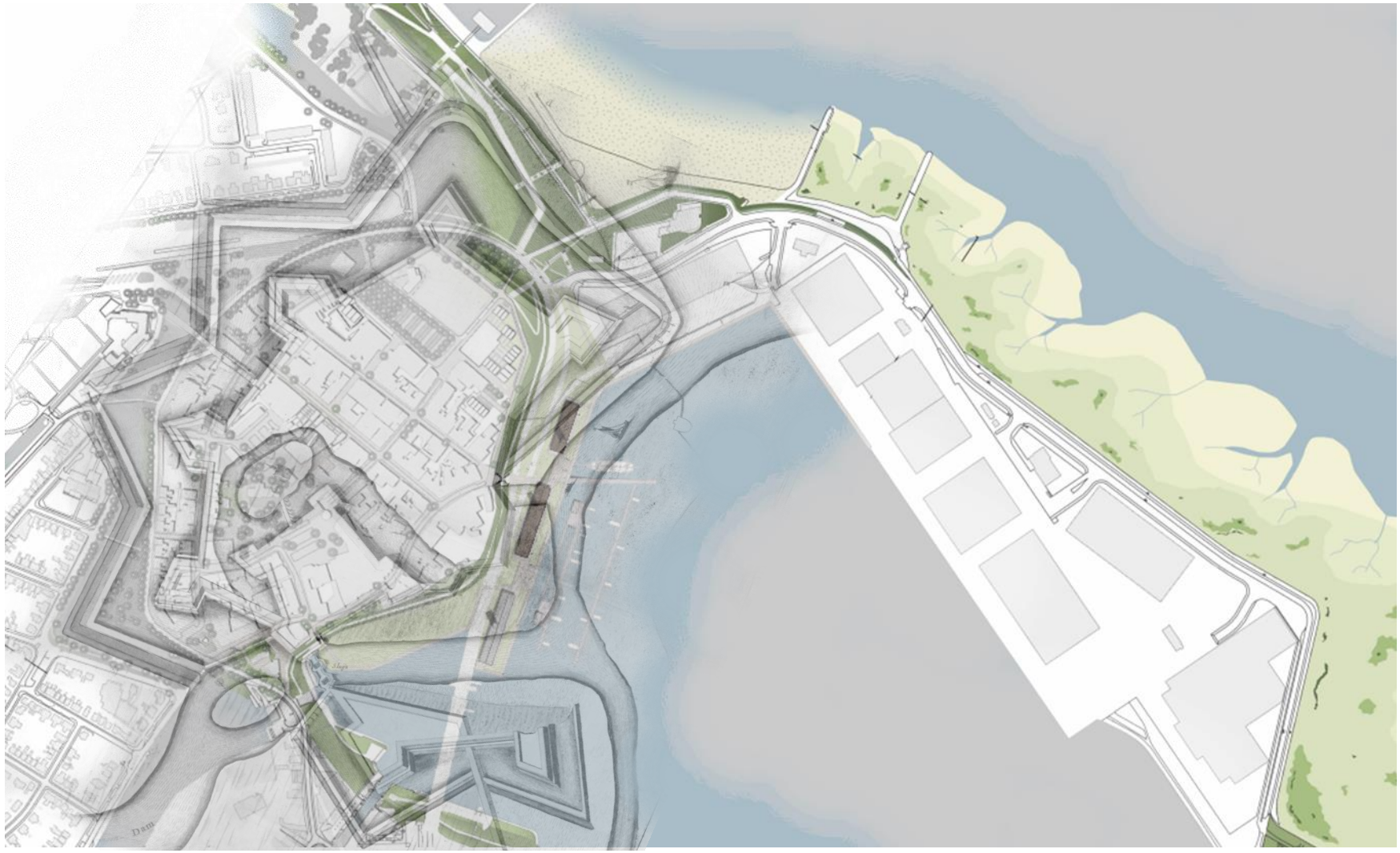

3.6 HISTORISCHE ONTWIKKELING

1875; Zicht op de Grote Waterpoort

- Hoofdtoegang havengebied
- Landschappelijke kwaliteit vestingdijk
- Gaat dicht d.m.v. stalen schuifdeuren bij hoog water

3.6

HISTORISCHE ONTWIKKELING

1930; Zicht op de havenpromenade

- Veel wijkbewoners die hier wandelen
- Genieten van de activiteit op en langs het water
- Veel groen/ landschappelijke kwaliteit

3.6

HISTORISCHE ONTWIKKELING

1960; Zicht op het havengebied

- Bedrijvigheid op de kade en in het water
- Hoge stalen hijskranen
- Stalen vakwerkstructuren

3.7 BESTAANDE SITUATIE

Programmatisch

Hotel

Evenementenhal

Kantoor

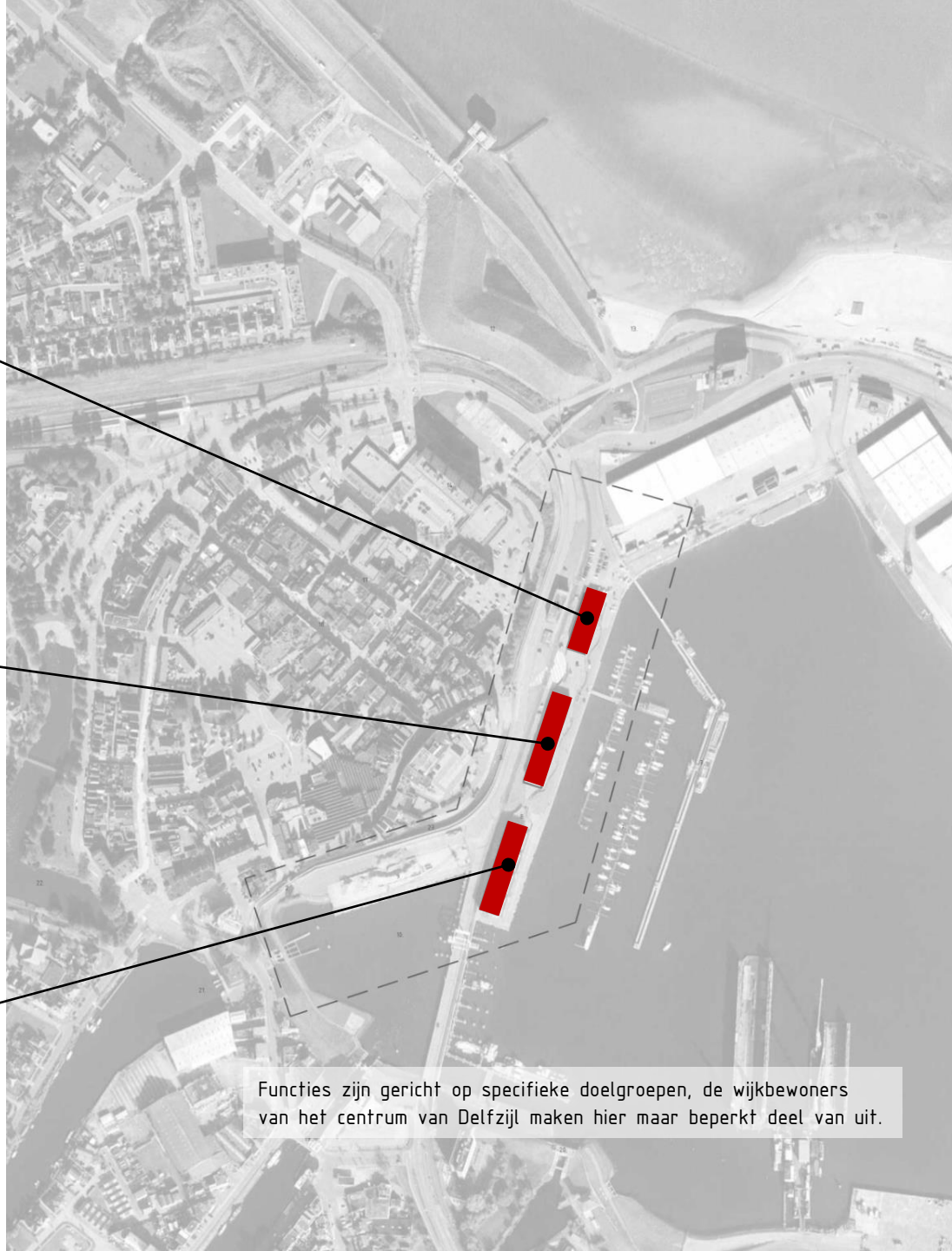

Functies zijn gericht op specifieke doelgroepen, de wijkbewoners van het centrum van Delfzijl maken hier maar beperkt deel van uit.

3.7

BESTAANDE SITUATIE

Kwaliteiten

Karakteristieke Grote Waterpoort

Stoere industriële materialen

Aanlegsteigers/ meerpalen

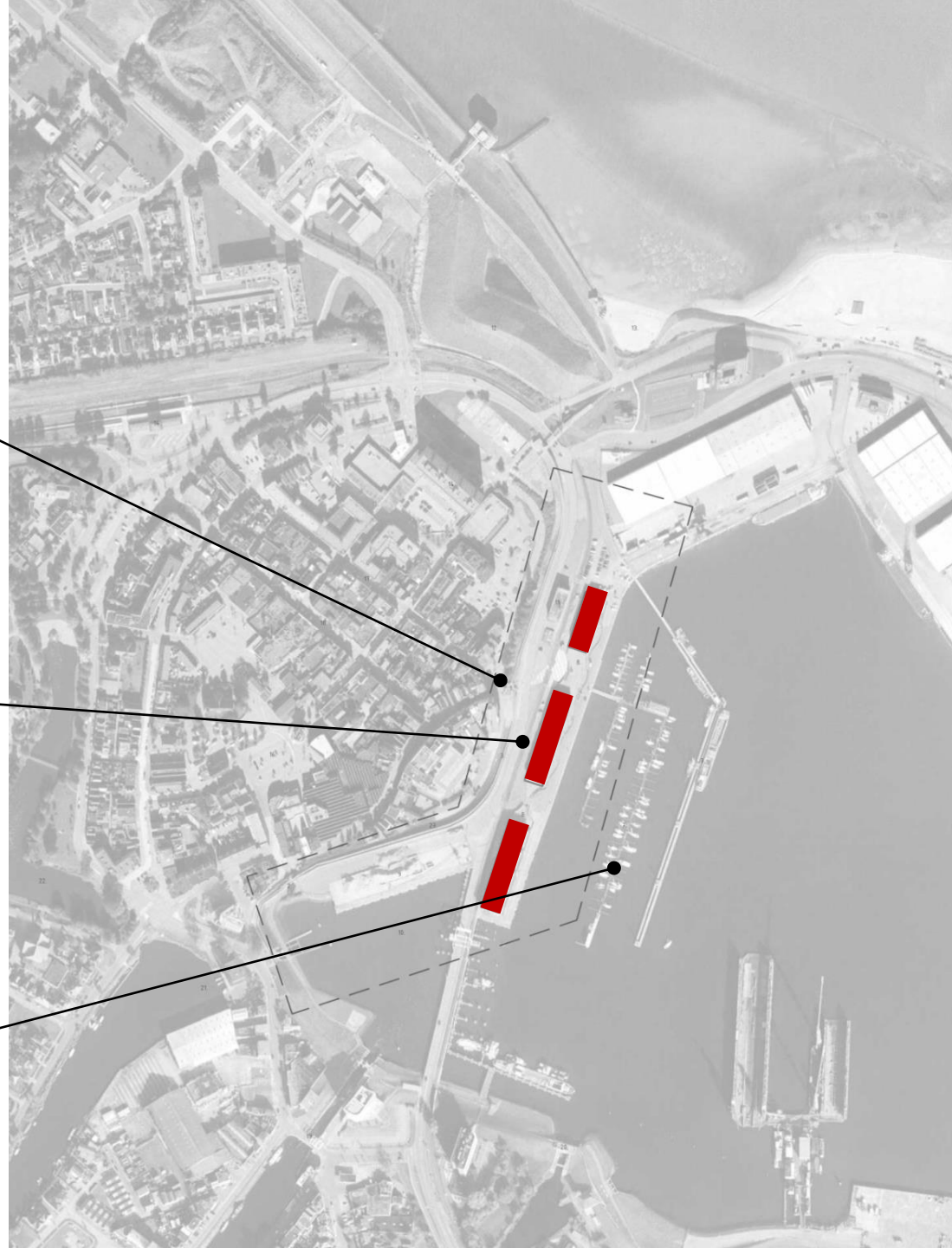

3.7 BESTAANDE SITUATIE

Knelpunten

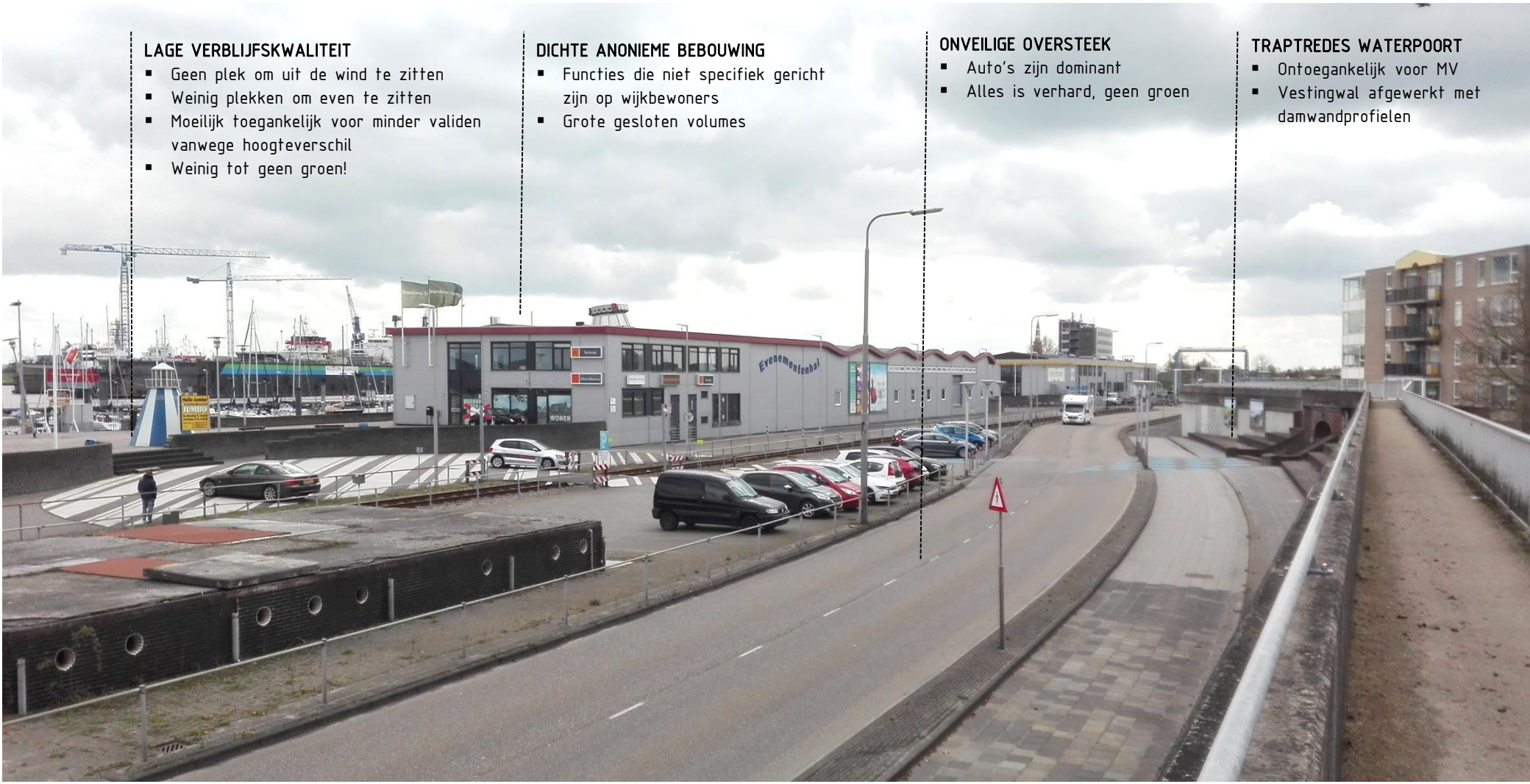

LAGE VERBLIJFSKWALITEIT

- Geen plek om uit de wind te zitten
- Weinig plekken om even te zitten
- Moeilijk toegankelijk voor minder validen vanwege hoogteverschil
- Weinig tot geen groen!

DICHTE ANONIEME BEBOUWING

- Functies die niet specifiek gericht zijn op wijkbewoners
- Grote gesloten volumes

ONVEILIGE OVERSTEEK

- Auto's zijn dominant
- Alles is verhard, geen groen

TRAPTREDES WATERPOORT

- Ontoegankelijk voor MV
- Vestingwal afgewerkt met damwandprofielen

3.

PROBLEEMSTELLING

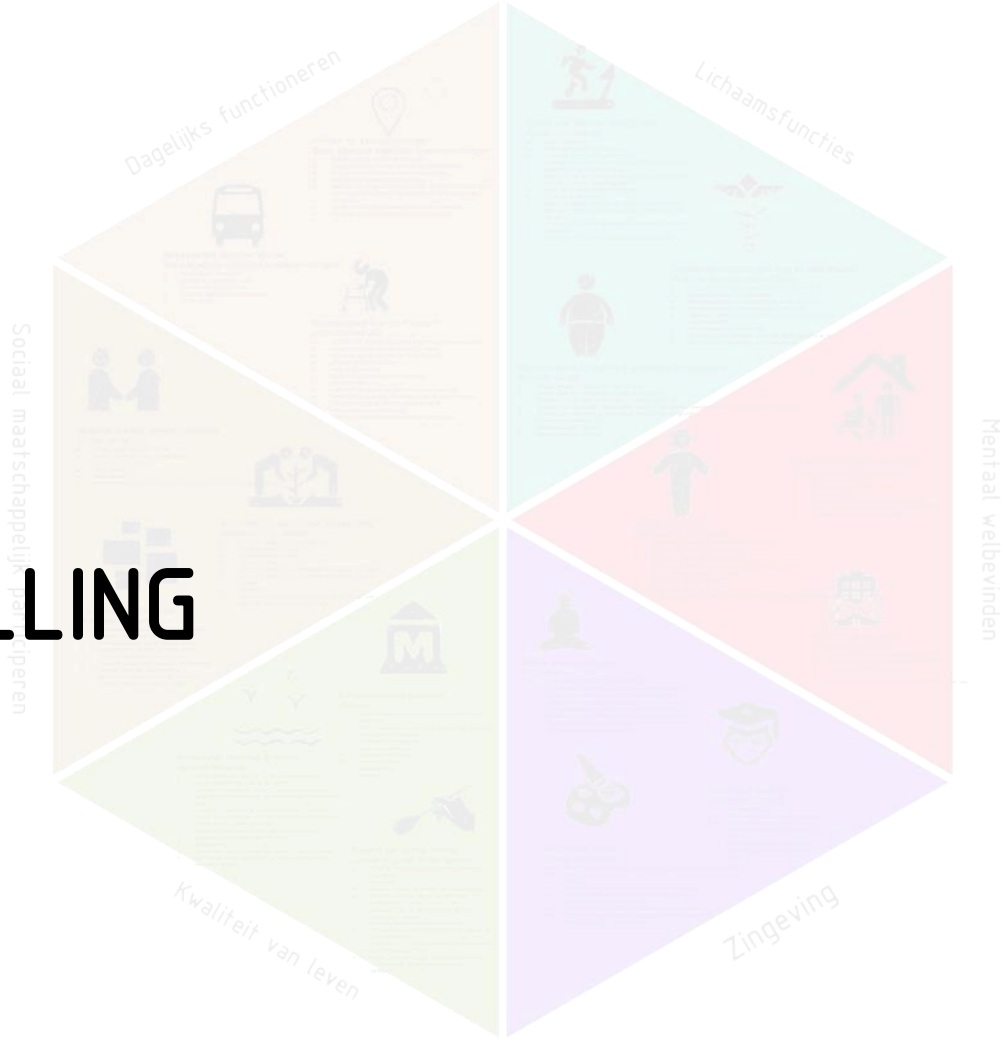

3.8 PROBLEEMSTELLING

Scheiding tussen havengebied en het centrum

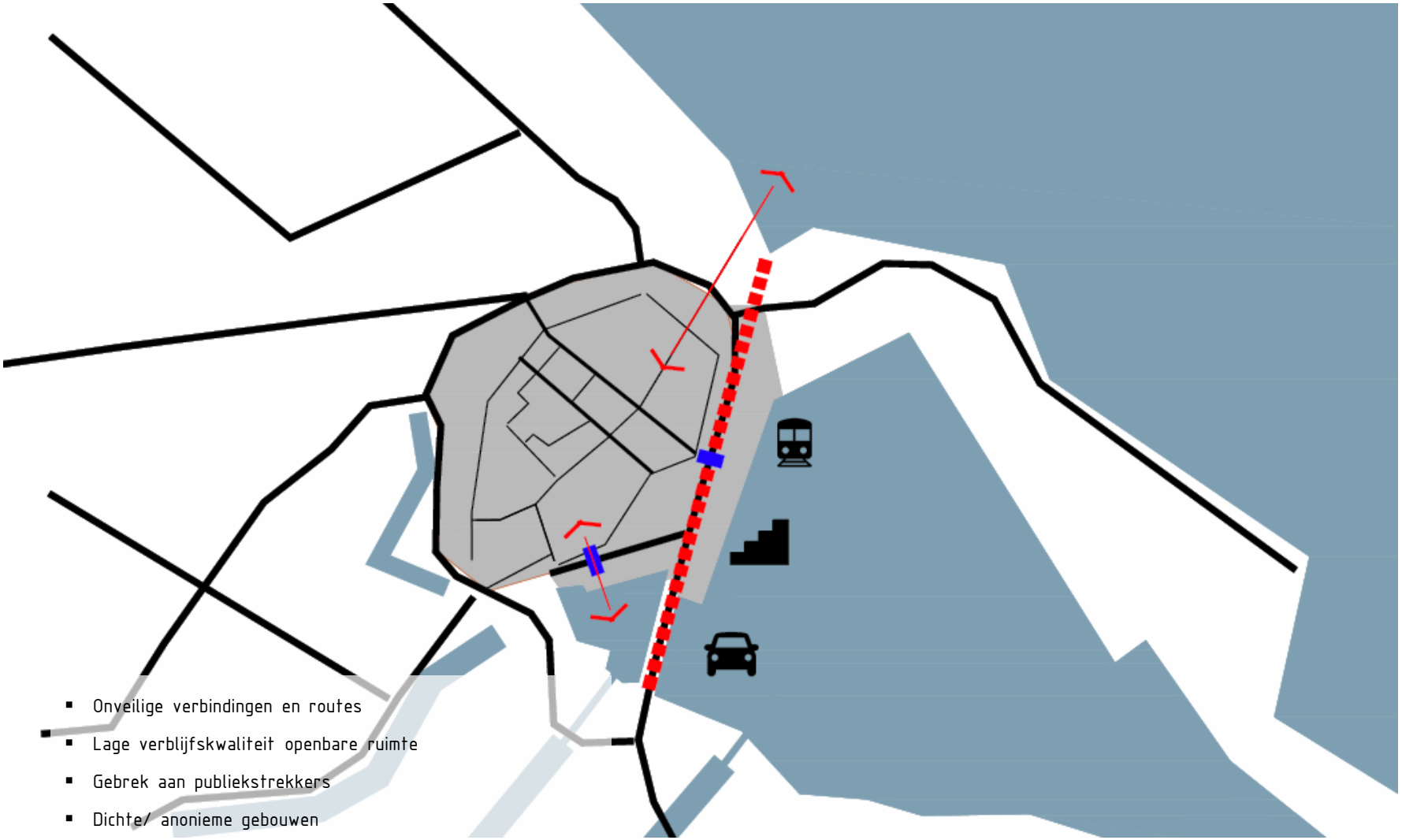

- Onveilige verbindingen en routes
- Lage verblijfskwaliteit openbare ruimte
- Gebrek aan publiekstrekkers
- Dichte/ anonieme gebouwen

3.

ARCHITECTONISCHE OPGAVE

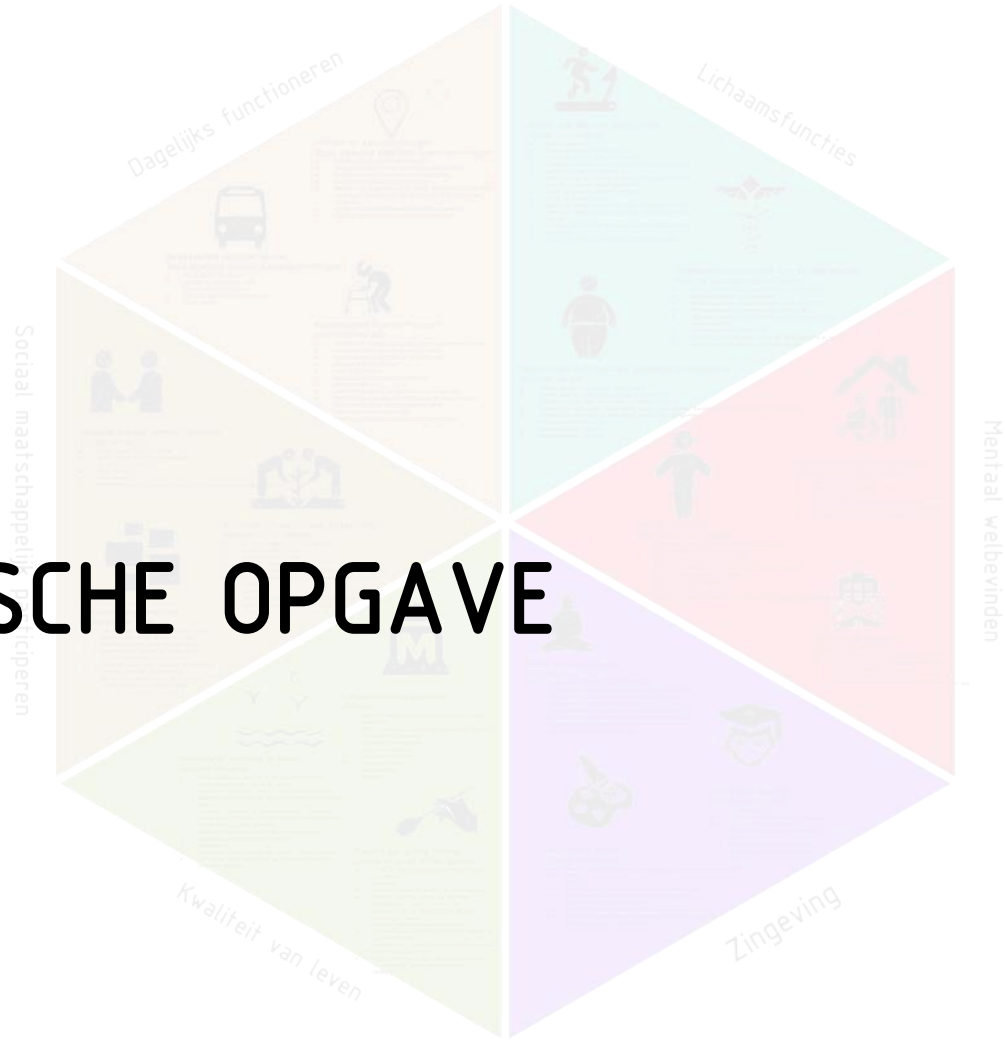

3.9 ARCHITECTONISCHE OPGAVE

Scheiding tussen havengebied en het centrum

Een concept schetsen waarbij het industriële havengebied wordt getransformeerd tot een **toegankelijke plek** voor wijkbewoners waar **ontmoeting, beweging en gezond voedsel** een centrale rol spelen.

In deze transformatie worden waardevolle **bestaande waardevolle structuren** versterkt.

4.

CONCEPT

Sociaal maatschappelijk participeren
Dagelijks functioneren
Lichaamsfuncties
Mentaal welbevinden
Zingeving
Kwaliteit van leven

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Beleid op provinciaal niveau

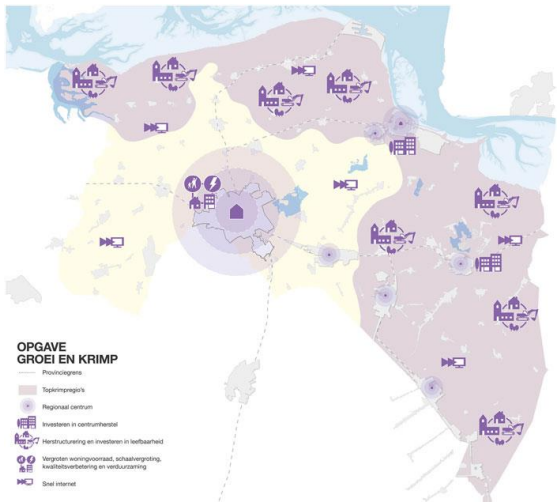

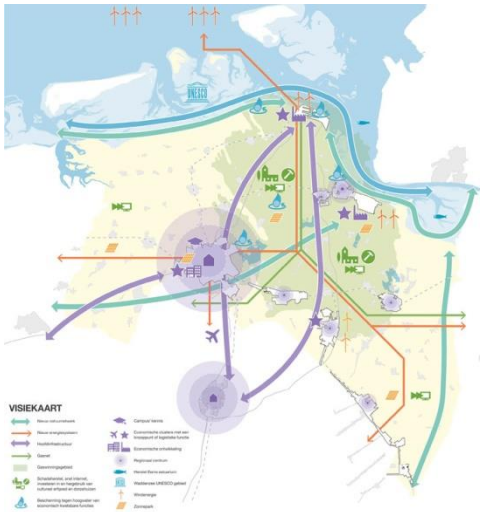

- Thema's die spelen op provinciaal niveau
- Structuurvisie provincie
- Verbanden tussen thema's in kaart brengen

Ontwerp structuurvisie Eemsmond-Delfzijl; provincie Groningen

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Beleid op provinciaal niveau

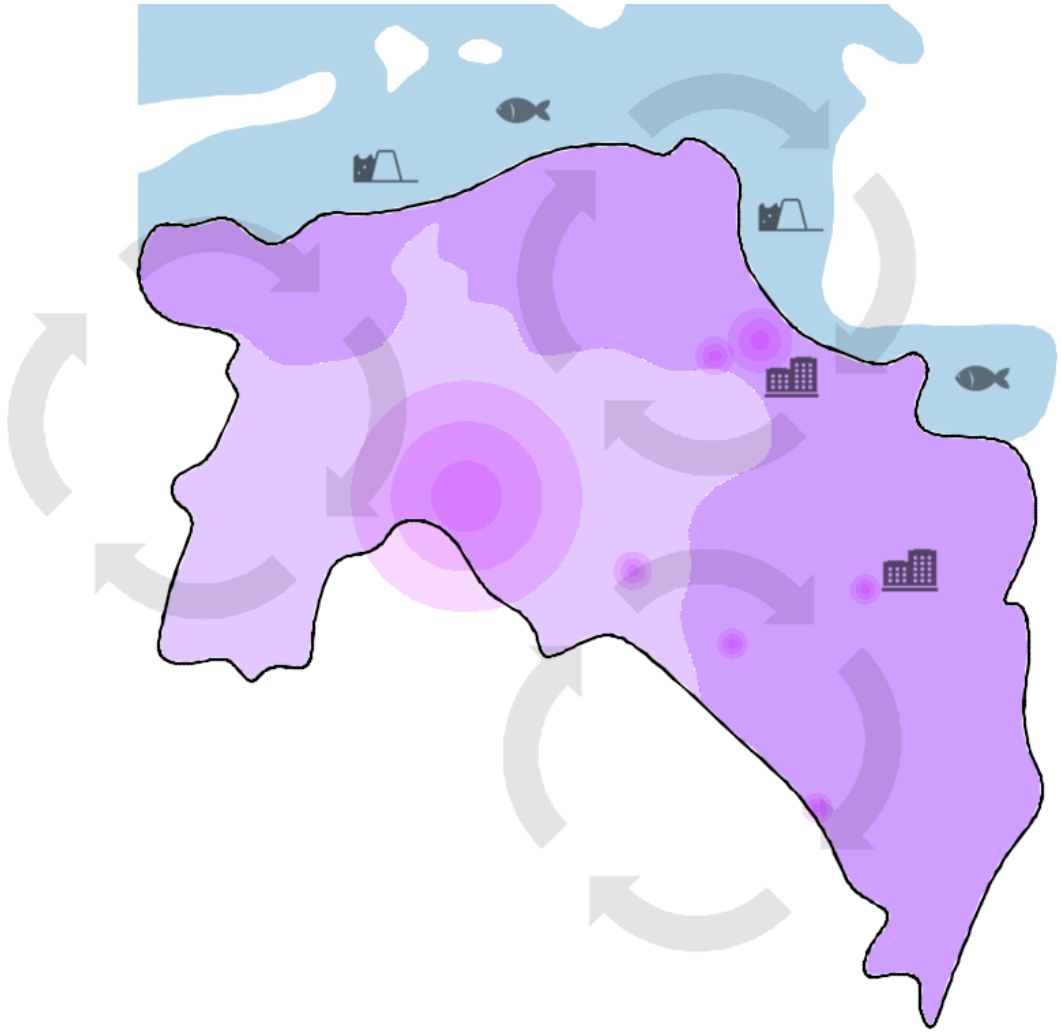

LEGENDA

- Regionaal centrum
- Waddengebied UNESCO
- Topkrimpregio
- Circulaire economie
- Investeren in centrumherstel
- Bescherming tegen hoog water
- Herstel Eems Delta

Eigen graphic; Relevante thema's t.a.v. mijn afstudeeropgave uit de provinciale omgevingsvisie

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Gezondheidsproblematiek in de regio

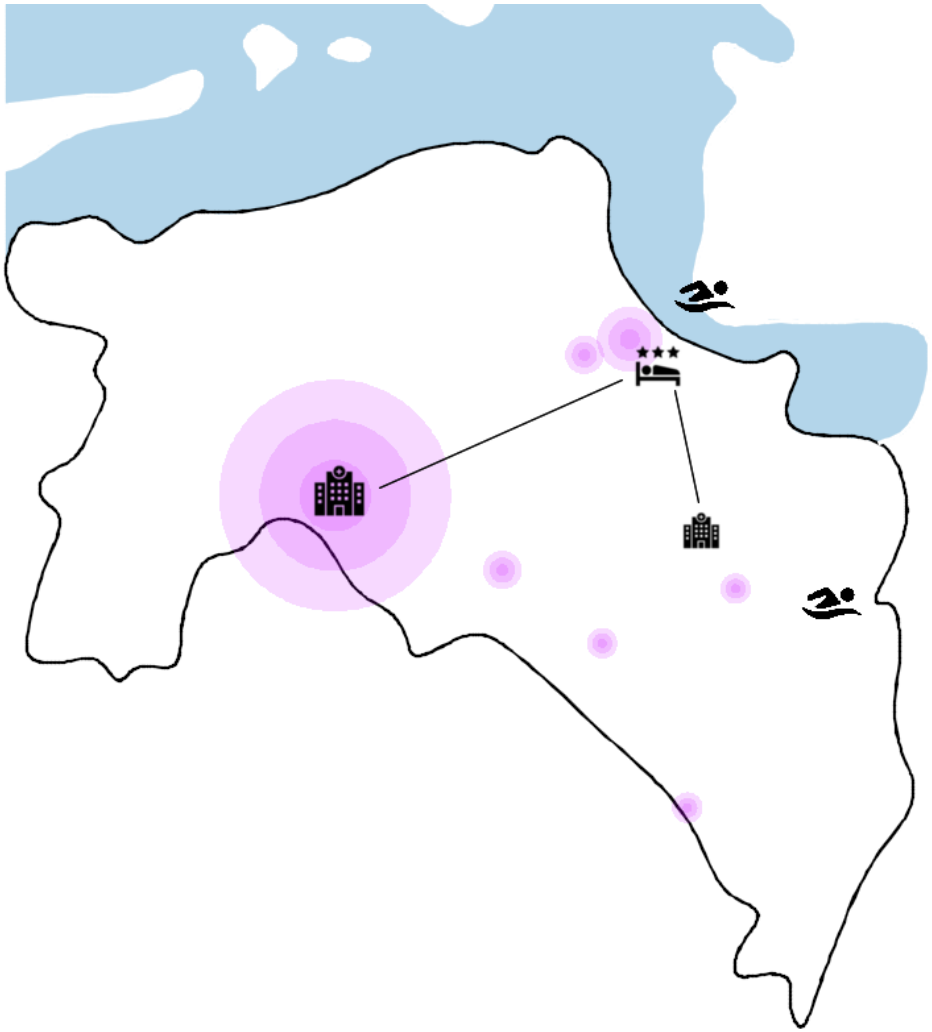

- Herstellen dicht bij huis na een operatie in een uniek landschappelijk gebied met uitzicht over zee en bijzondere dijklandschappen.
- Tweede badplaats voor mensen met dermatologische problemen.
- Een unieke kort verblijf met hoogwaardige zorg.

Eigen graphic; Relevante thema's t.a.v. mijn afstudeeropgave uit de provinciale omgevingsvisie

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Landschappelijke & stedenbouwkundige relatie

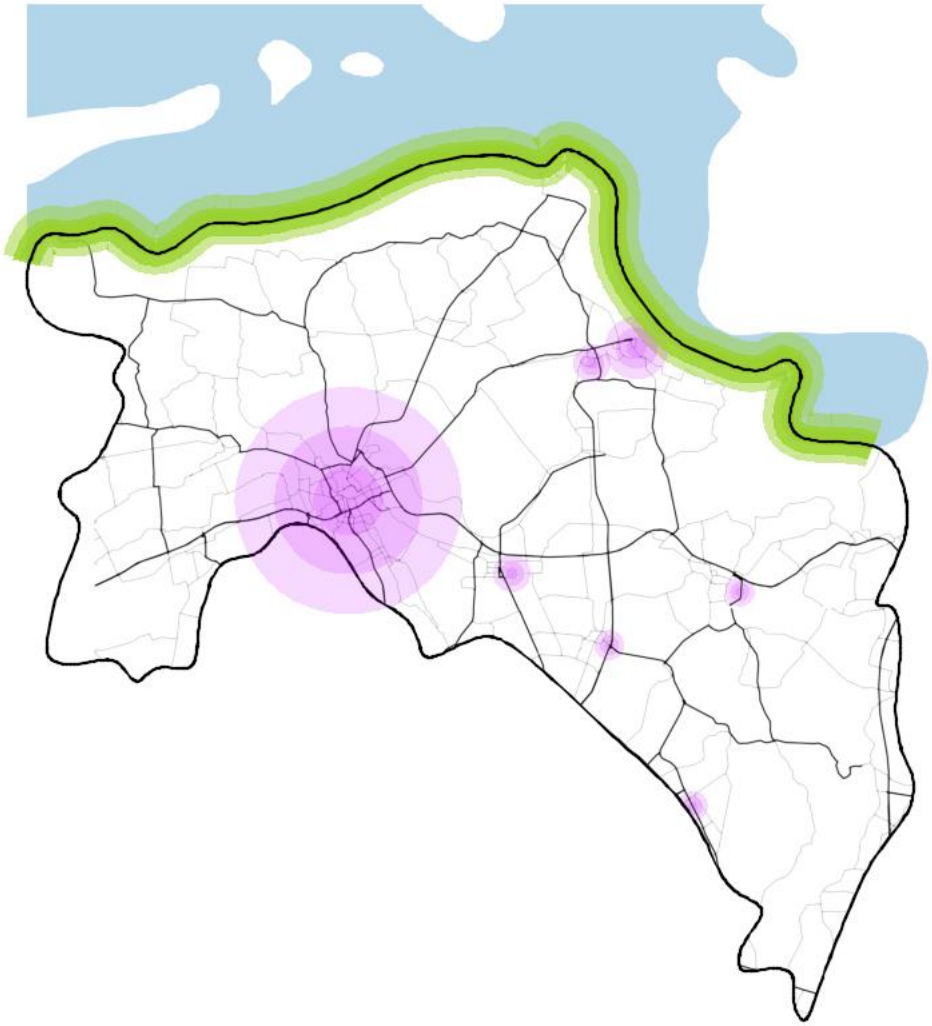

- Unieke landschappelijke maar vooral positief gezonde rand langs de provincie
- Sterke wandel en fietsverbindingen
- Klimaatresistente buitendijkse ontwikkelingen

Eigen graphic; Relevante thema's t.a.v. mijn afstudeeropgave uit de provinciale omgevingsvisie

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Herpositionering van Delfzijl als haven en toeristisch centrum

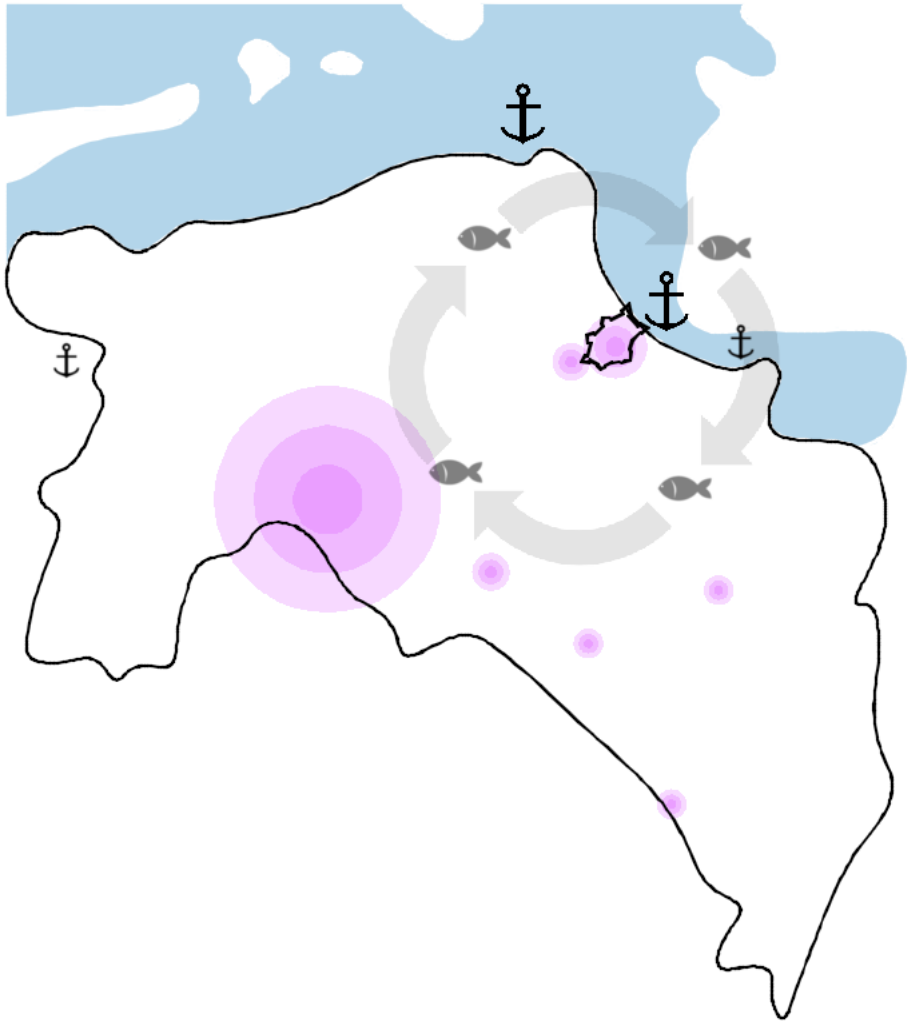

- Delfzijl als de enige vestingstad van Groningen
- Delfzijl als innovator op het gebied van aquacultuur.
- Lokaal gekweekte zee-producten in deze kustzone worden in een circulair systeem opgenomen.
- Delfzijl als onderdeel van zeer karakteristieke visserijdorpen

Eigen graphic; Relevante thema's t.a.v. mijn afstudeeropgave uit de provinciale omgevingsvisie

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Inspiratie; Aquacultuur zorgt voor veerkrachtige kust-gemeenschappen

- Verhoogde landschappelijke kwaliteiten
- Voorziet in gezond voedsel
- Stimuleert werkgelegenheid
- Onderdeel van een circulaire economie
- Voedsel kan een katalysator worden in de het versterken van de sociale cohesie van Delfzijl

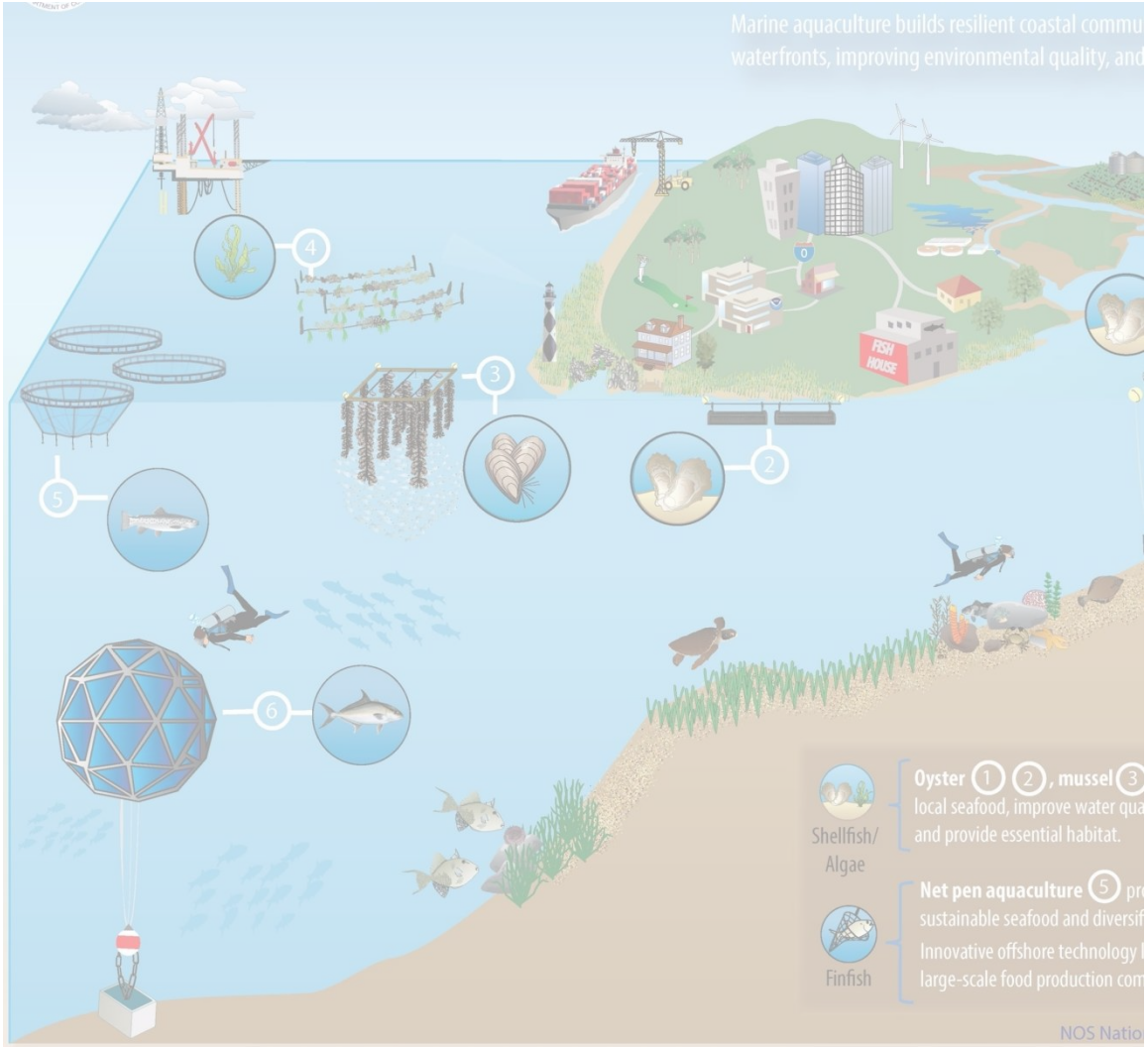

National Centers for Coastal Ocean Science; USA

4.1 OP DE SCHAAL VAN DE REGIO

Lagenbenadering

- Omgevingsvisie provincie

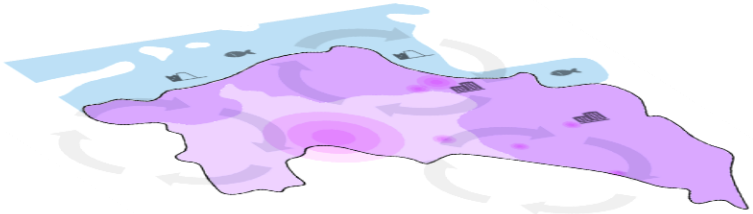

- Gezondheidsproblematiek in de regio

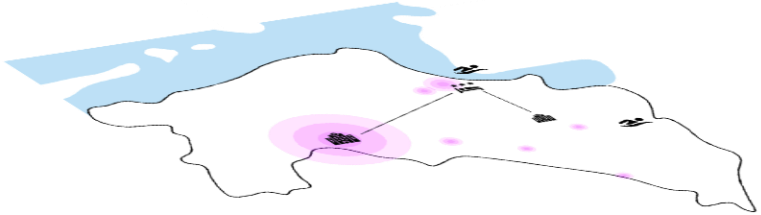

- Veranderende landschappelijke/ stedenbouwkundige relatie tussen Eems, Delfzijl en Eemsdelta

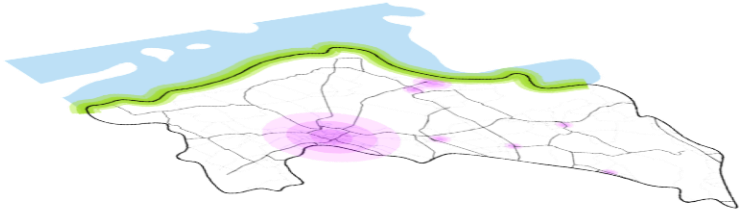

- De herpositionering van Delfzijl als haven en toeristisch centrum

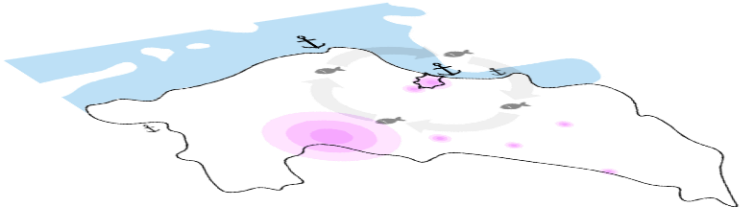

4.2 OP DE SCHAAL VAN DELFZIJL CENTRUM

Bestaand beleid, marconiproject en actieplan centrum

VERSTERKING VAN HET CENTRUM

- Invullen lege plekken
- Herstructurering kernwinkelgebied
- Herontwikkeling de Vennen

HERSTEL VAN DE OUDE VESTING

- Herstel zeedijk
- Aanleg vestingboulevard
- Herstel Singelgracht

VERBINDING MET DE ZEE

- Inrichting Dijkzone
- Vernieuwing Zeestrand

VERBINDING MET DE HAVEN ONTBREEKT

Dit terwijl de wijkbewoners van Delfzijl aangeven dat dit voor hen de belangrijkste identiteitsdrager van de stad is!

4.2 OP DE SCHAAL VAN DELFZIJL CENTRUM

Veranderende landschappelijke & stedenboukundige relatie

4.2

OP DE SCHAAL VAN DELFZIJL CENTRUM

Veranderende landschappelijke & stedenboukundige relatie

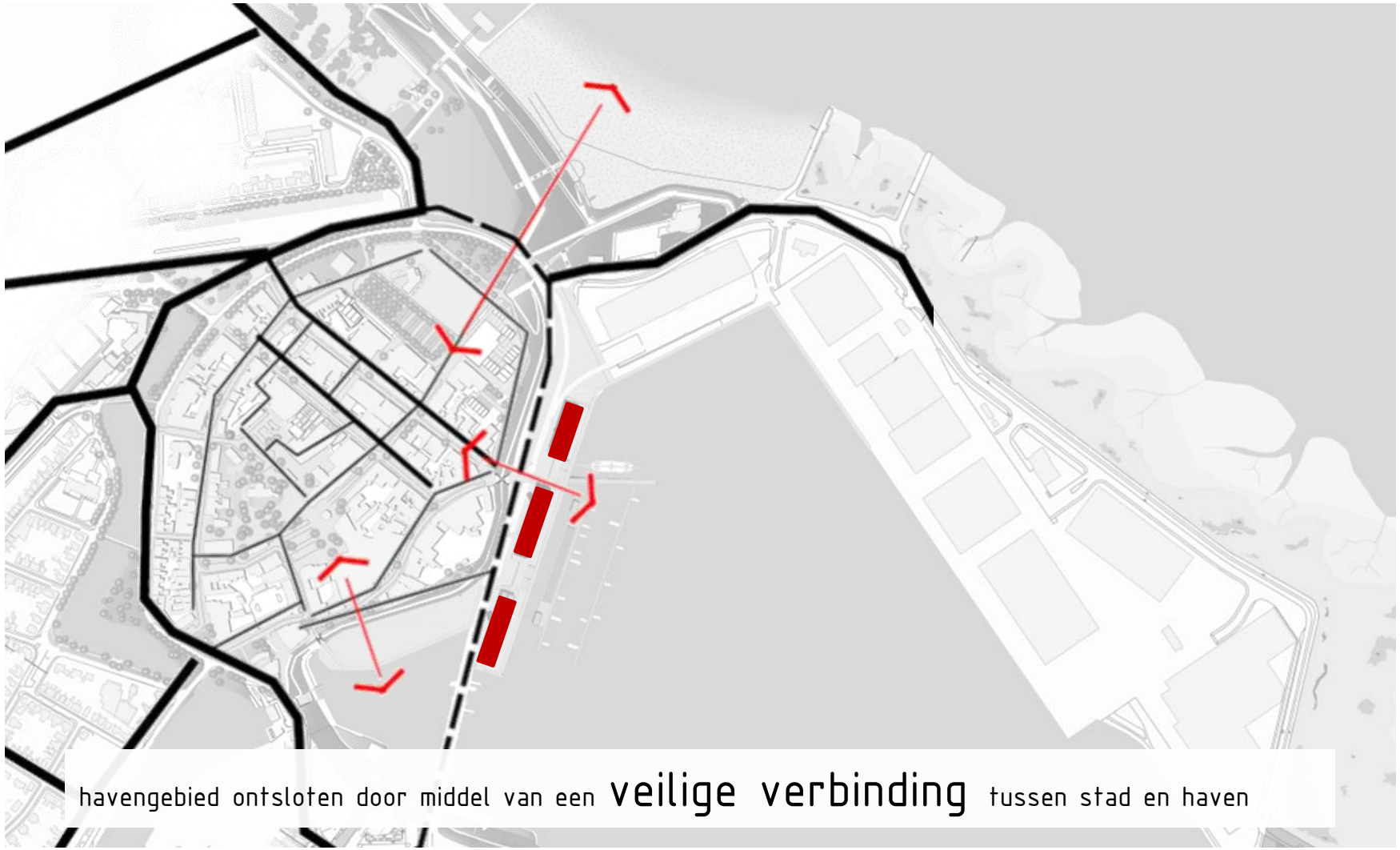

4.2 OP DE SCHAAL VAN DELFZIJL CENTRUM

Herpostionering van delfzijl als haven en touristisch centrum

transformatie tot een **groene openbare ruimte**, zowel op de kade als in het water.

4.2 OP DE SCHAAL VAN DELFZIJL CENTRUM

Gezondheidsproblematiek in de regio – positieve gezondheid

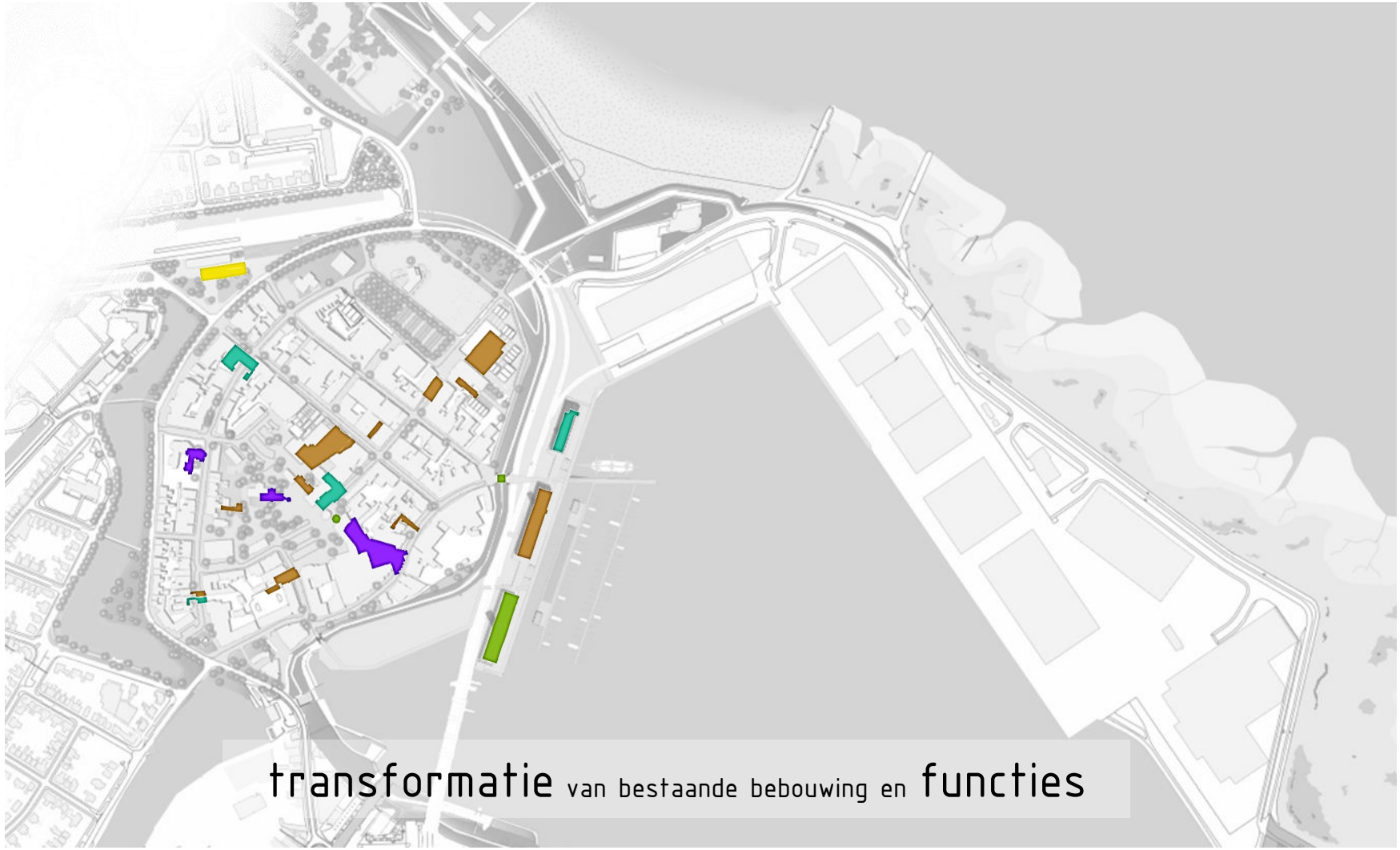

4.2 LAGENBENADERING

Thema's

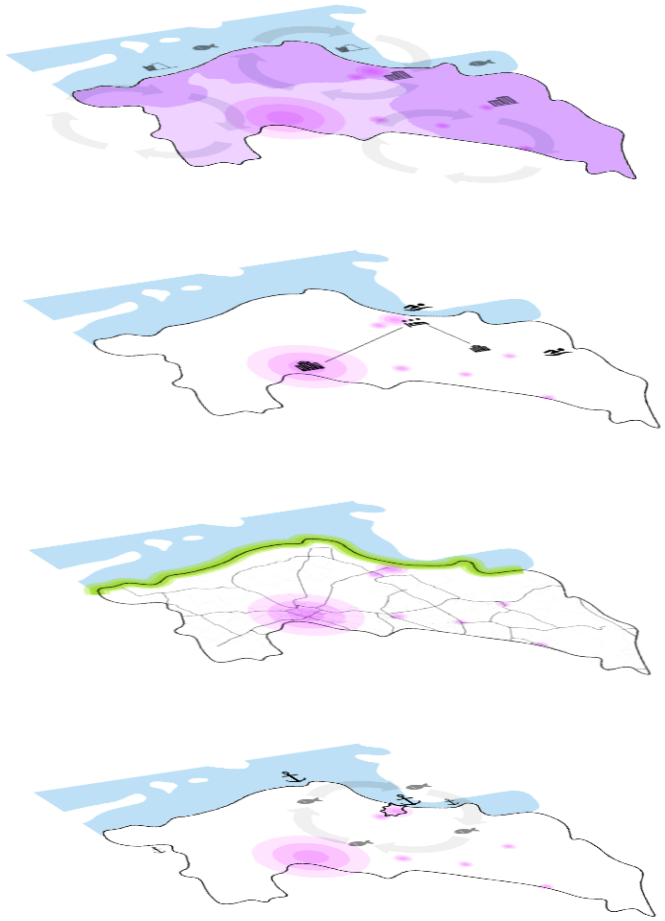

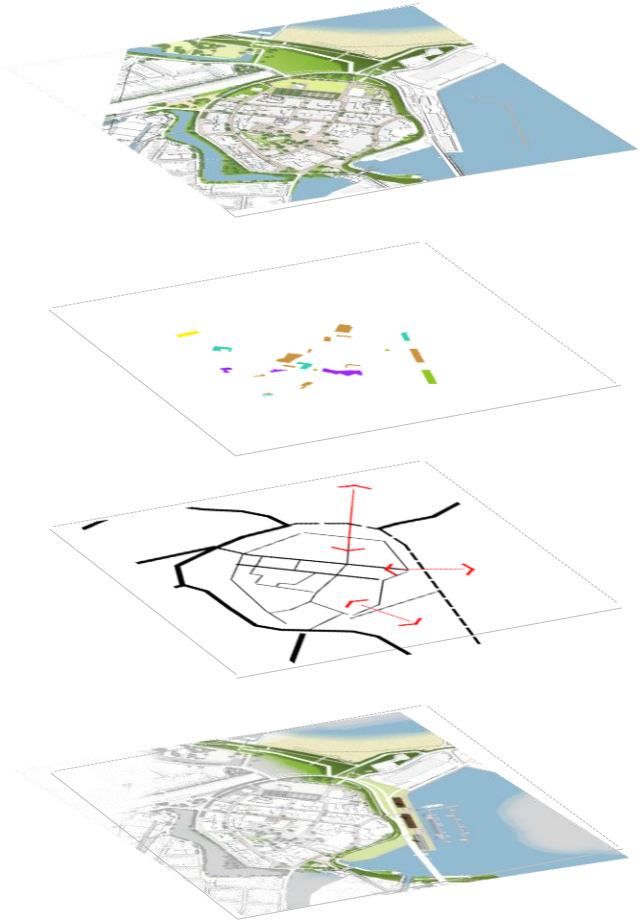

REGIO

DELFZIJL CENTRUM

4.3 VISIE

Overkoepelende thema's

Gezondheidsproblematieken

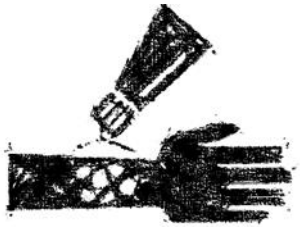

Dermatologie

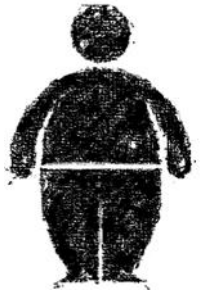

Overgewicht/ diabetes

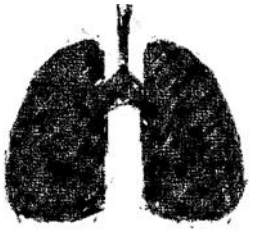

COPD

Gezondheidsadviezen

Voldoende bewegen

Gezond eten

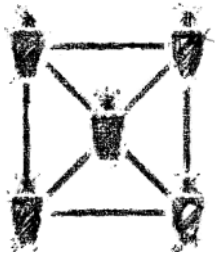

Sterk formeel en informeel netwerk

Bron: gezondheidsadviezen diverse bronnen

Beweging is voor mensen enorm belangrijk.

Hierdoor worden verscheidene aspecten van het model van positieve gezondheid gunstig beïnvloed.

- Beweging maakt dat mensen zich eerder in verschillende **omgevingen** gaan ophouden (kwaliteit van leven).
- Eveneens vergroot beweging de kans op **sociale contacten** (sociaalmaatschappelijk participeren).
- Daarnaast is bewegen natuurlijk goed voor de **fysieke gezondheid** (lichaamsfuncties).

4.4 CONCEPTDIAGRAM

Verbinding tussen stad en haven

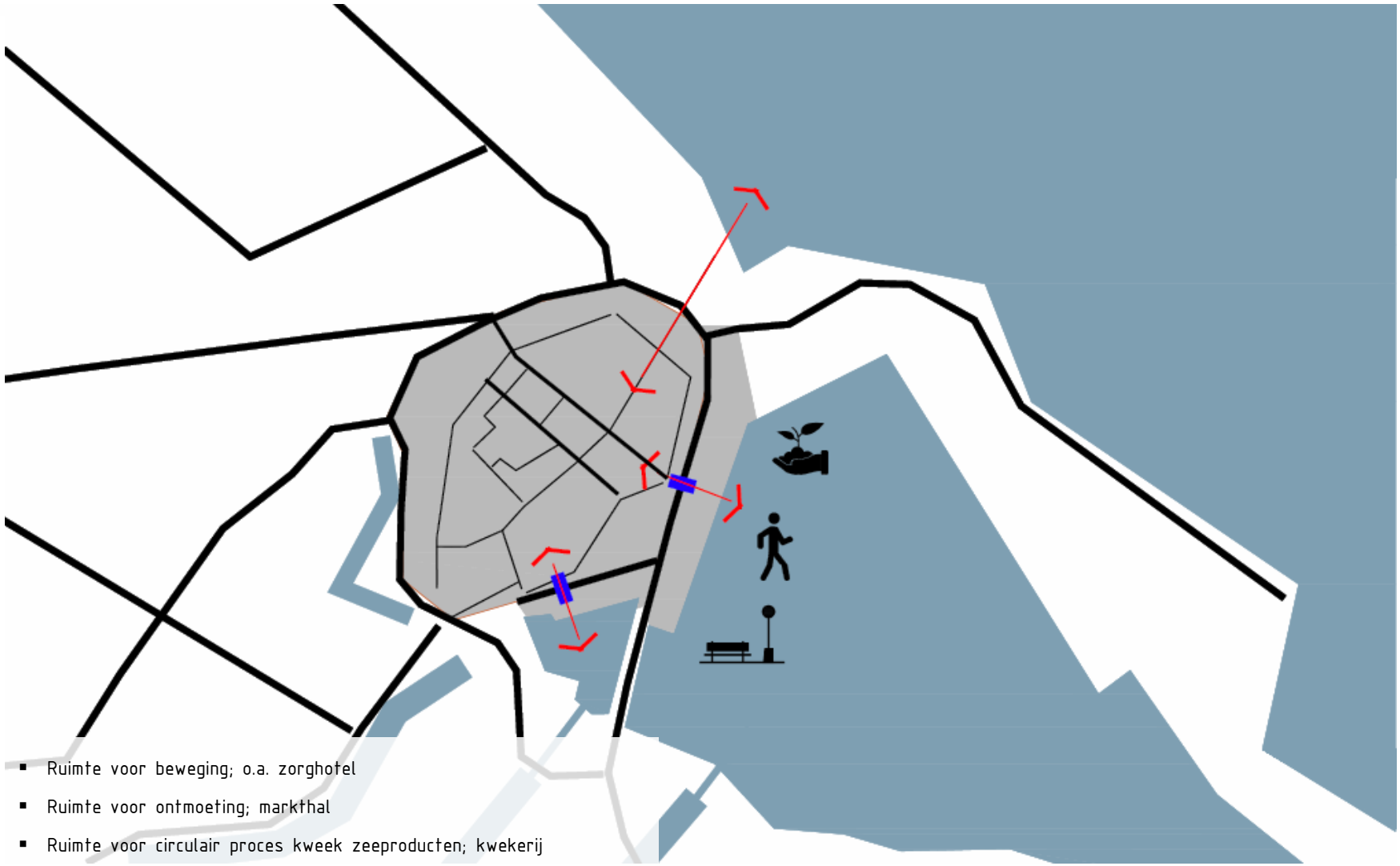

- Ruimte voor beweging; o.a. zorghotel
- Ruimte voor ontmoeting; markthal
- Ruimte voor circulair proces kweek zeeproducten; kwekerij

4.4 CONCEPTDIAGRAM

Overkoepelend thema tijd

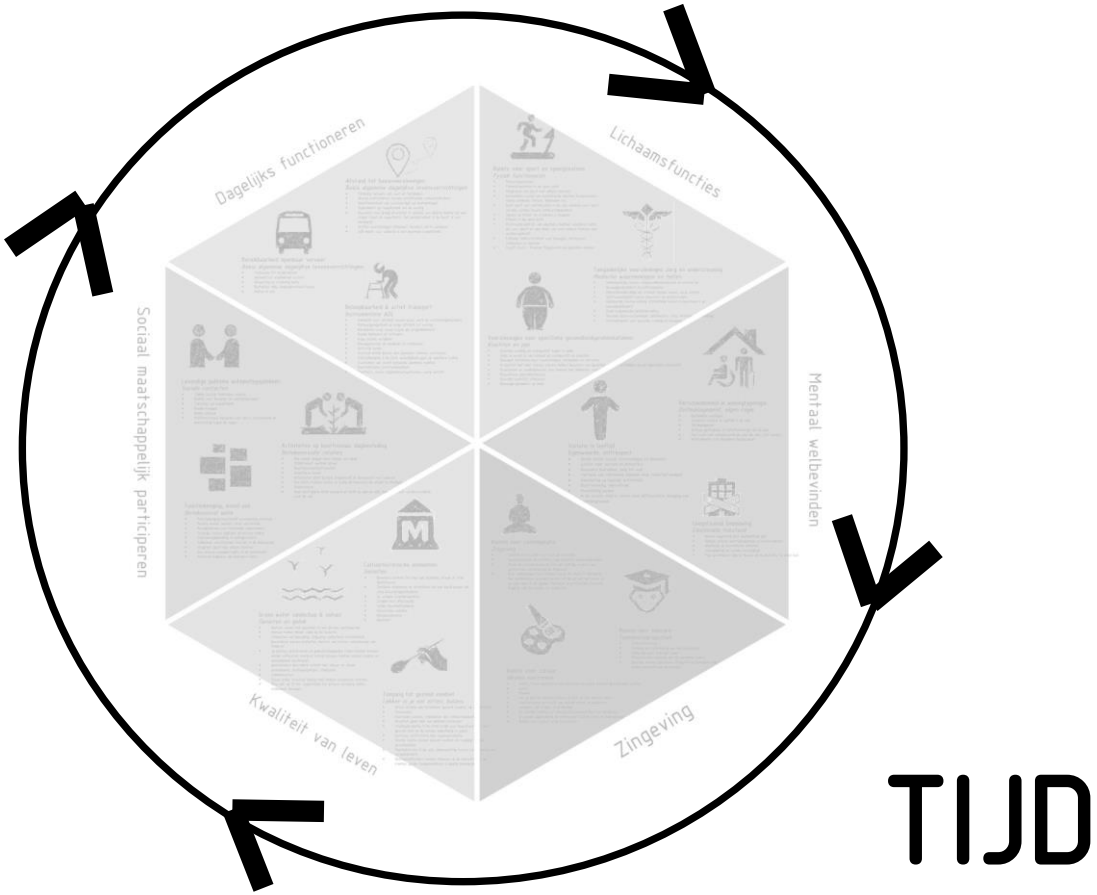

- Positieve gezondheid is elke dag anders
- Dynamiek van het havengebied
- Groei en krimp in de tijd

5.

ARCHITECTONISCHE UITWERKING

5.1 ONTWERPPRINPCIPES

Reflectie

- Drie bestaande loodsen
- Principes zijn hetzelfde
- Uitwerking is anders
- Overkoepelende thema tijd

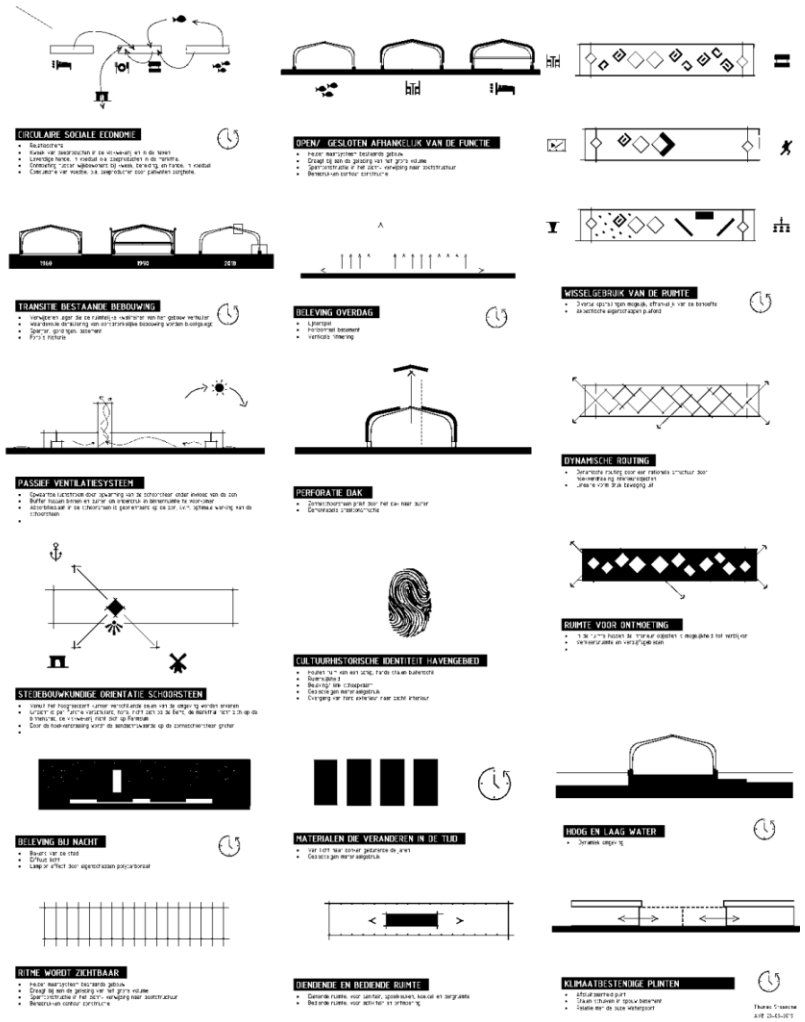

5.2 CIRCULAIRE SOCIALE ECONOMIE

Relatieschema

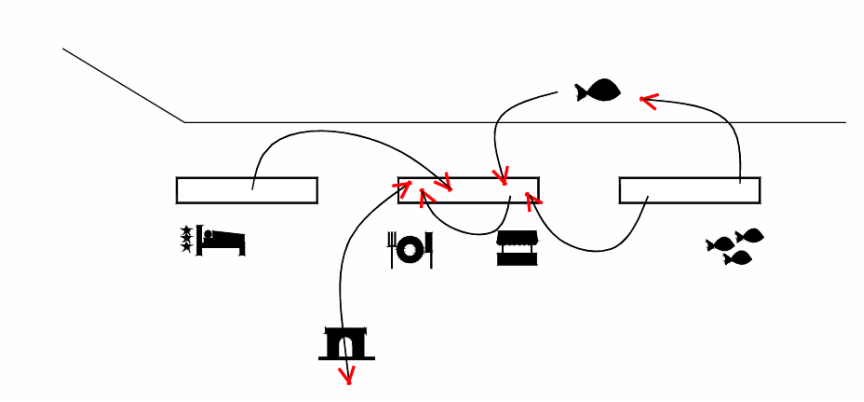

CIRCULAIRE SOCIALE ECONOMIE

- Kweek van zeeproducten in de viskwekerij en in de haven
- Levendige handel in voedsel o.a. zeeproducten in de markthal
- Ontmoeting tussen wijkbewoners bij kweek, bereiding, en handel in voedsel
- Consumptie van voedsel o.a. zeeproducten door patiënten zorghotel

5.2 CIRCULAIRE SOCIALE ECONOMIE

Relatieschema

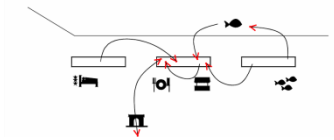

1. BEWEGING

- wandeling over promenade
- zwemmen zoutwaterbad
- fitnessen zorghotel
- uitdaging om uitzichtpunten te beklimmen
- kweek/ bereiding zee-voedsel

2. GEZOND VOEDSEL

- kweek, verwerking, handel, bereiding en consumptie van zee-voedsel
- circulair proces

3. ONTMOETING

- circulaire proces als katalysator in de ontmoeting tussen mensen.

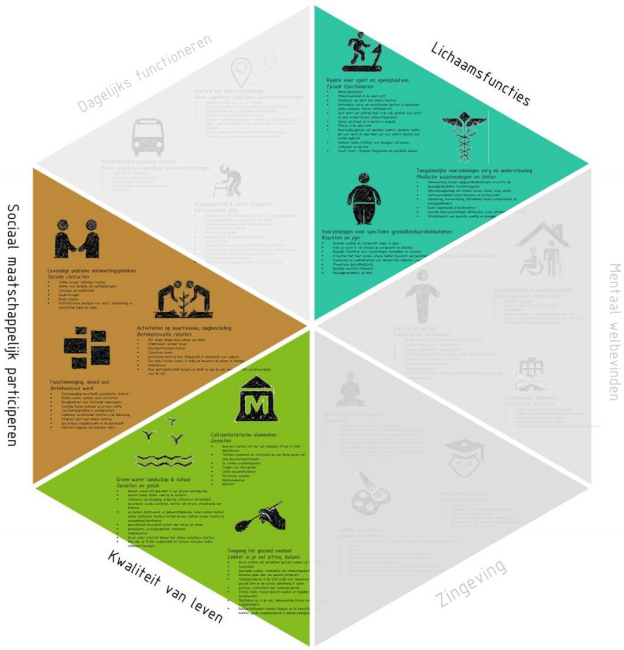

5.2 CIRCULAIRE SOCIALE ECONOMIE

Relatieschema

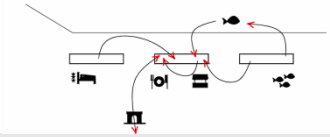

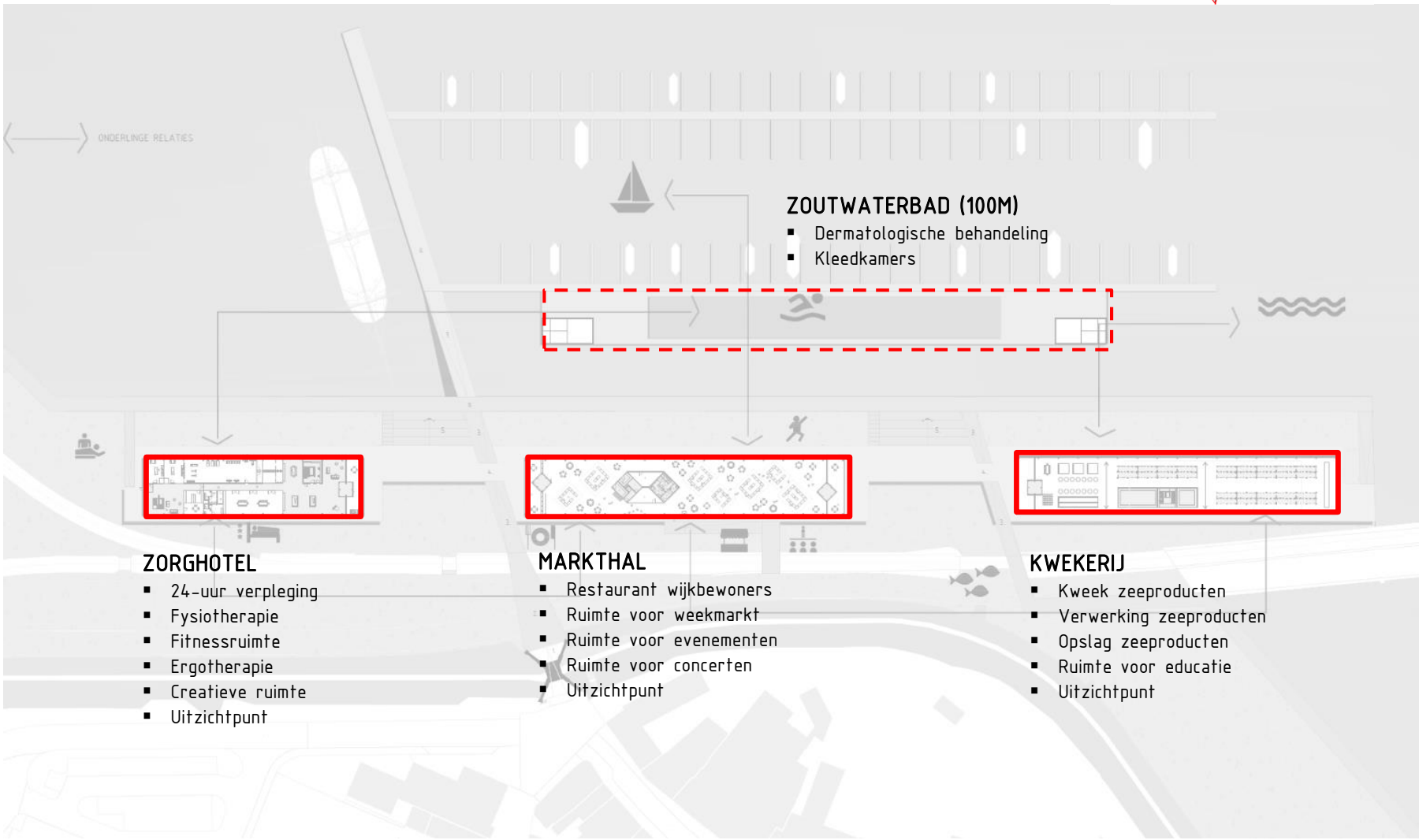

5.2 CIRCULAIRE SOCIALE ECONOMIE

Relatieschema

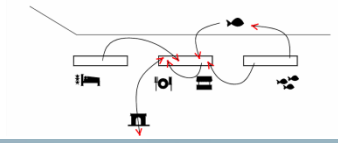

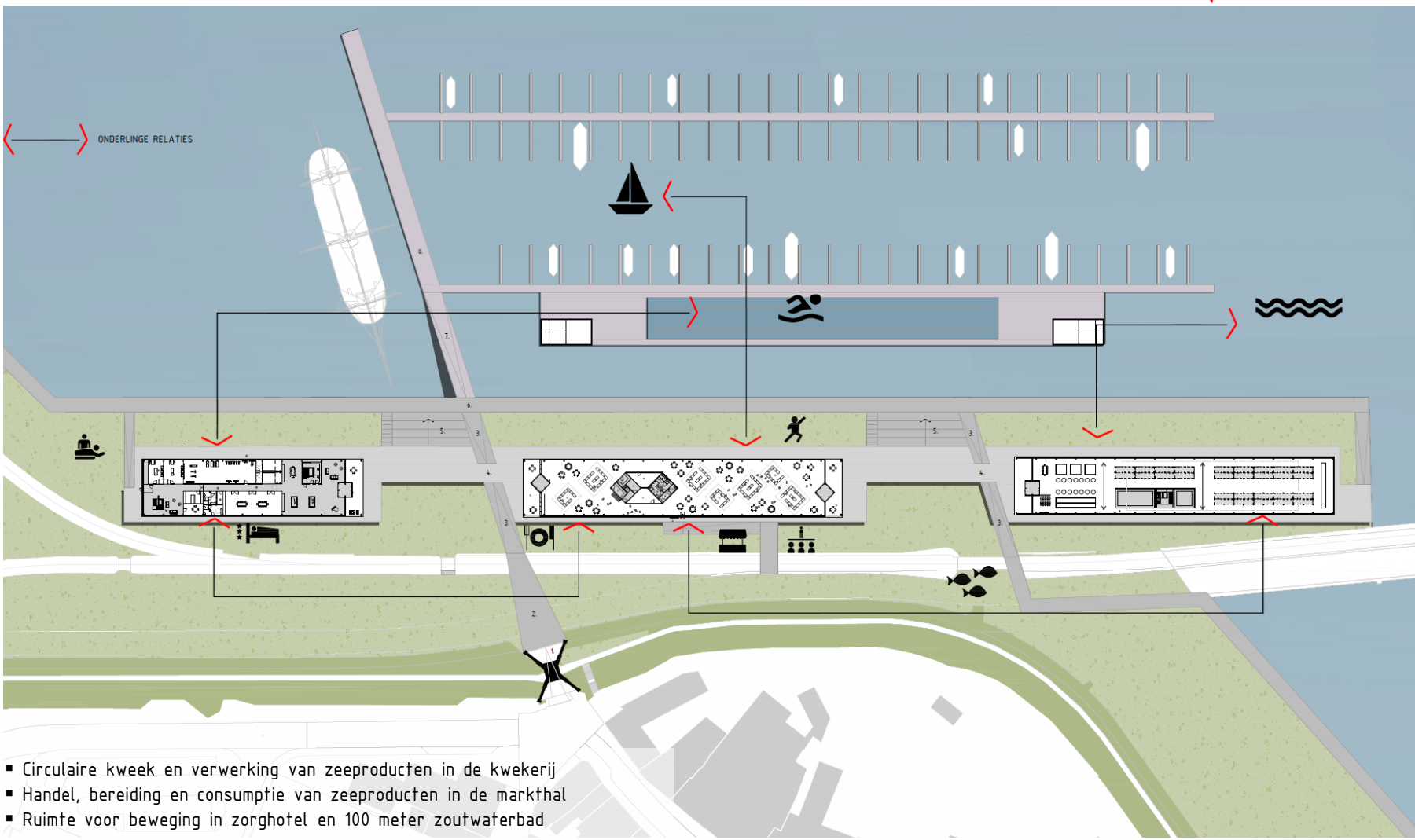

- Circulaire kweek en verwerking van zeeproducten in de kwekerij
- Handel, bereiding en consumptie van zeeproducten in de markthal
- Ruimte voor beweging in zorghotel en 100 meter zoutwaterbad

5.3 TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

Verwijderen lagen die ruimtelijke kwaliteiten van het gebouw verhullen

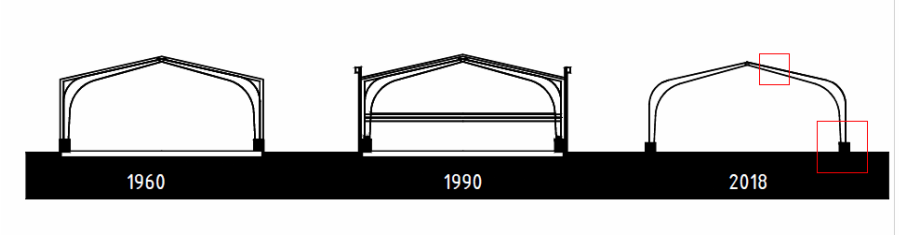

TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

- Verwijderen lagen die waardevolle elementen verhullen
- Spanten gordingen en het robuuste basement

5.3 TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

Oorspronkelijke structuur

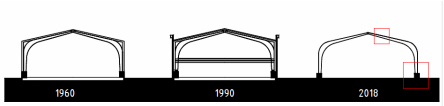

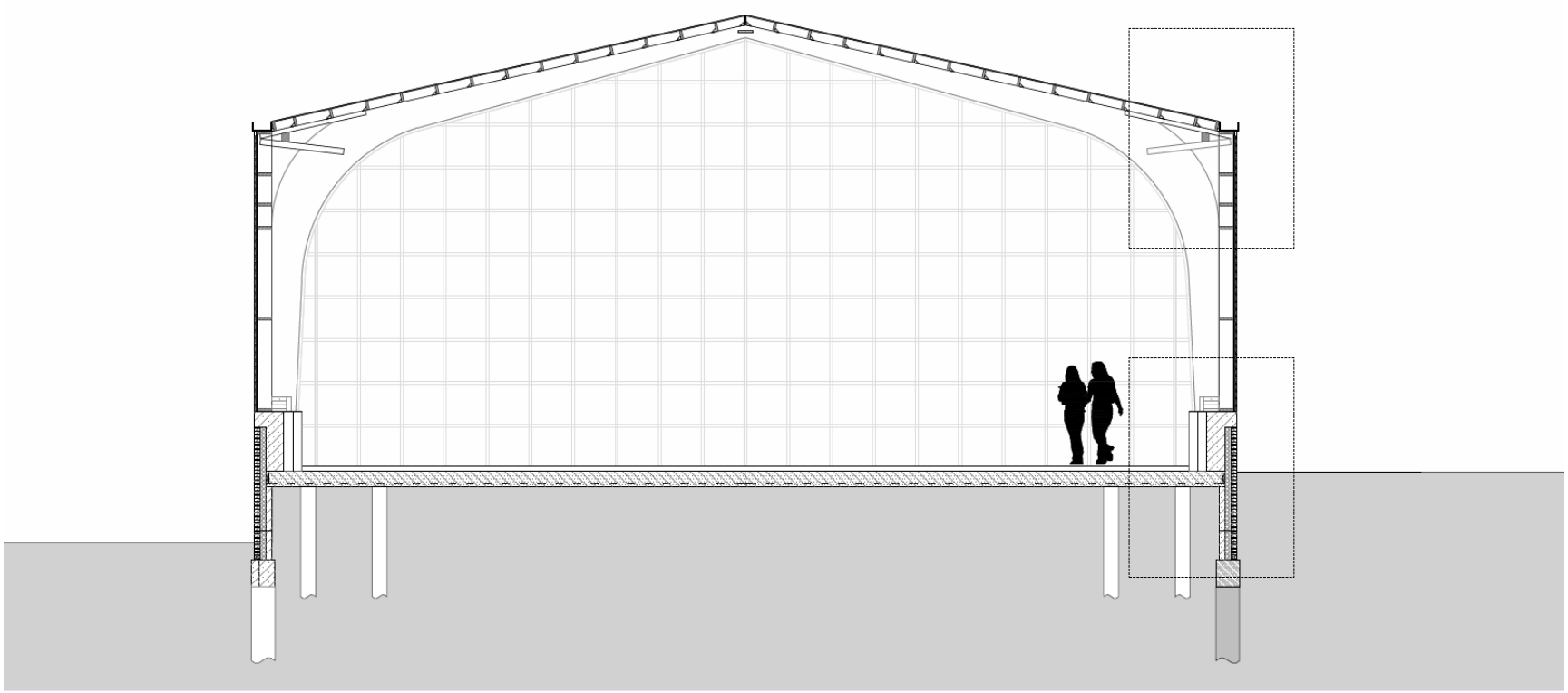

- Hoofdraagconstructie gelamineerde houten spanten
- Constructie staat op een basement
- Houten kopgevels

5.3 TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

Oorspronkelijke structuur

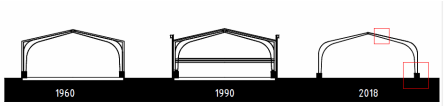

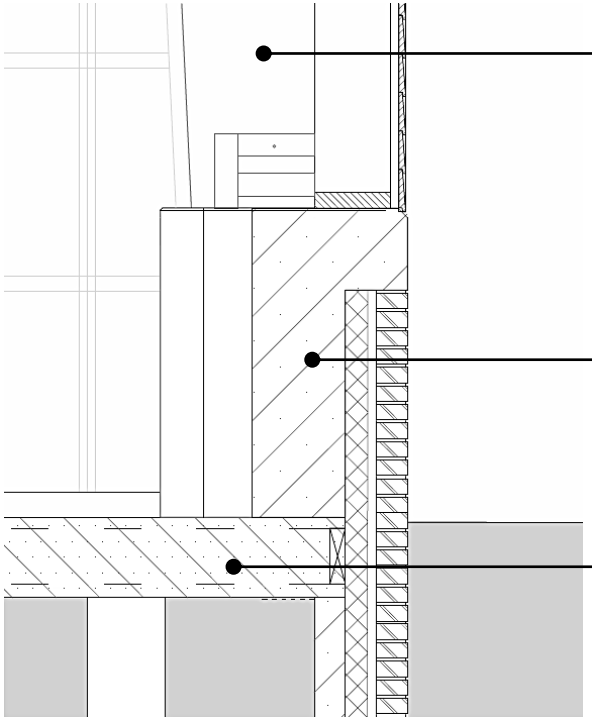

WANDOPOBOUW
- Gelamineerd houten spant
- Houten regelwerk
- Houten planken

BASEMENT
- Beton insitu
- Spouw
- Metselwerk

VLOER
- Geïsoleerde massieve betonvloer

5.3 TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

Oorspronkelijke structuur

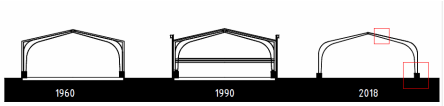

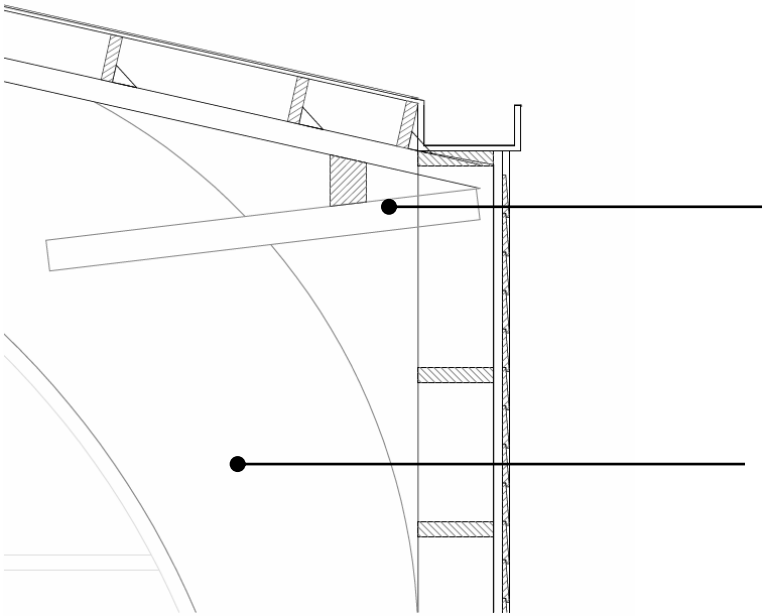

DAKGOOT

- Onzuivere aansluiting op spant

WANDOPOBOUW

- Gelamineerd houten spant
- Houten regelwerk
- Houten planken

5.3 TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

Aanpassingen in de jaren' 90

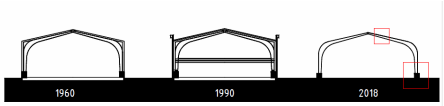

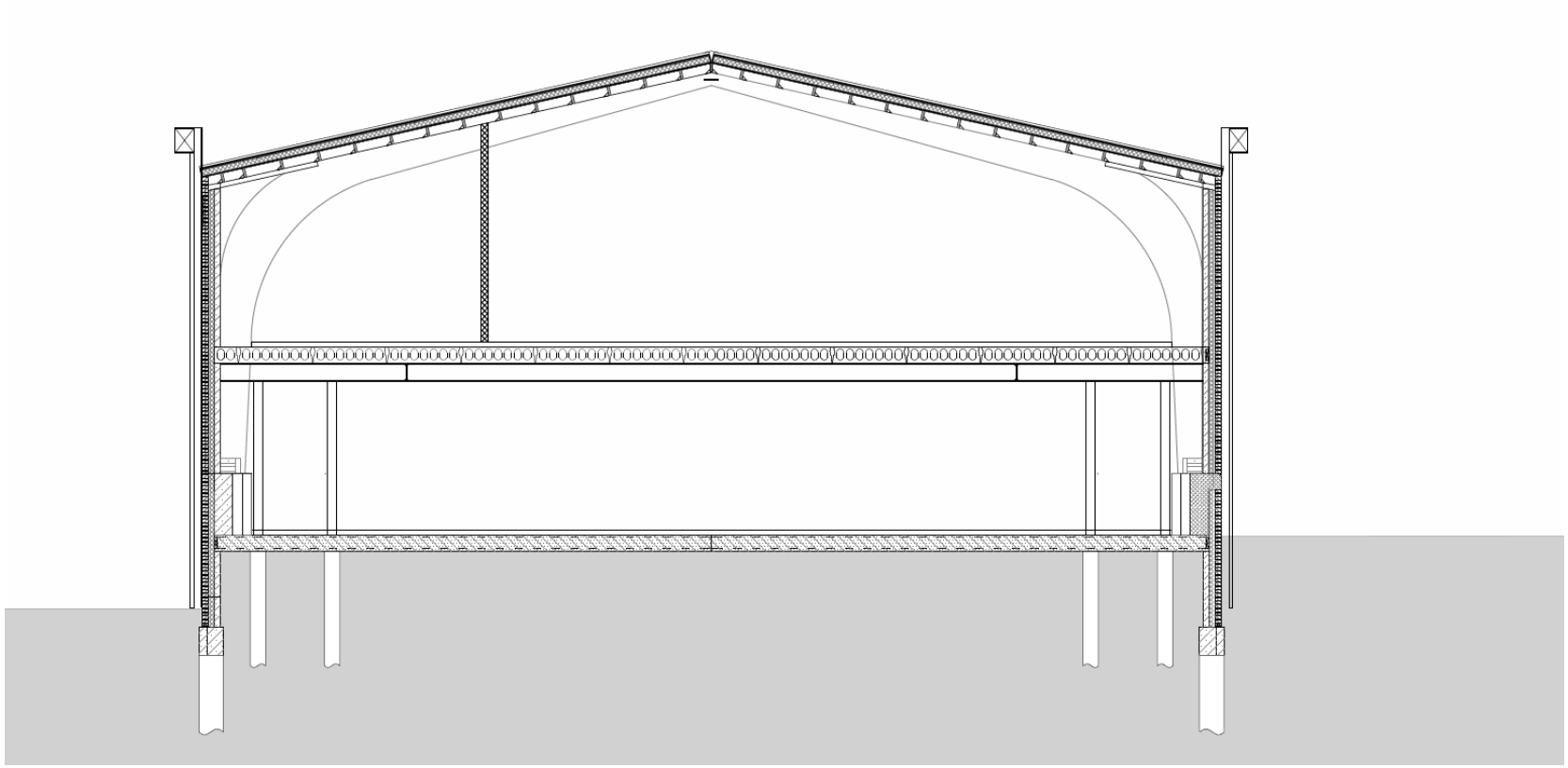

- Houten regelwerk vervangen door metselwerk + sandwichpanelen
- Typerende details zijn niet meer afleesbaar
- Ruimtelijkheid spantstructuur is verdwenen

5.3 TRANSITIE BESTAANDE BEBOUWING

Huidige structuur

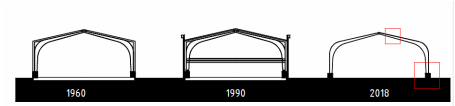

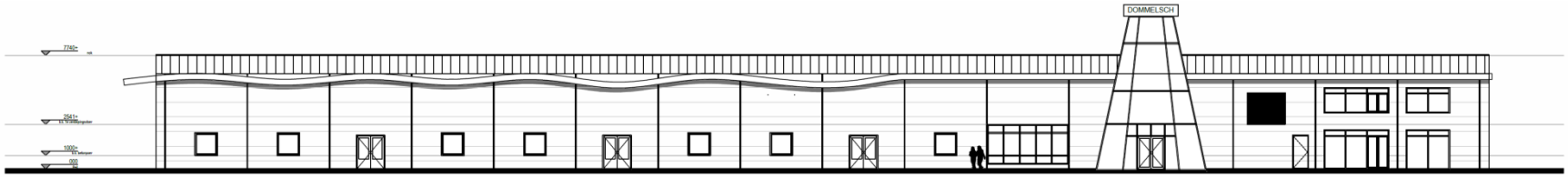

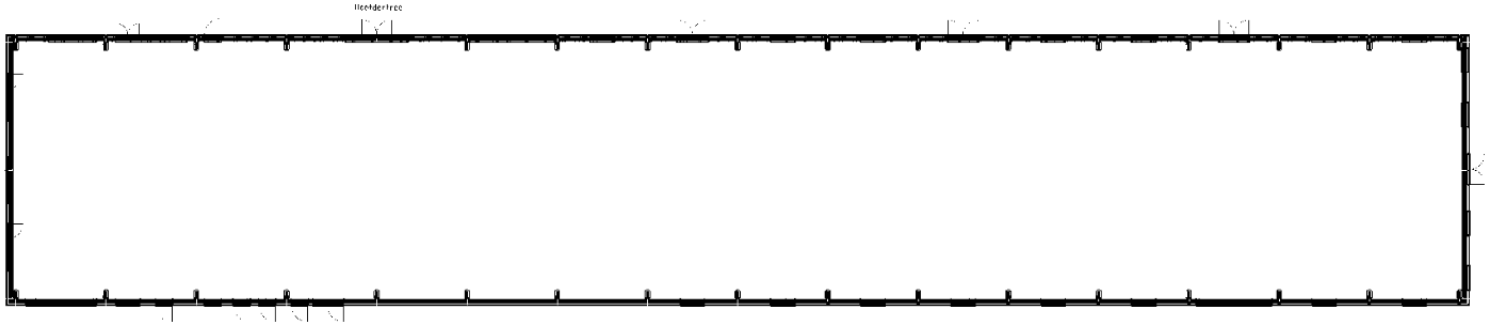

- Dichte anonieme gevelaanzichten
- Hoofdentree aan de kadezijde, niet op looproute
- Golfbeweging dakrand is een zwakke link met wat de haven typeert

5.4 SPANTSTRUCTUUR ZICHTBAAR MAKEN

Helder maatsysteem bestaande gebouw

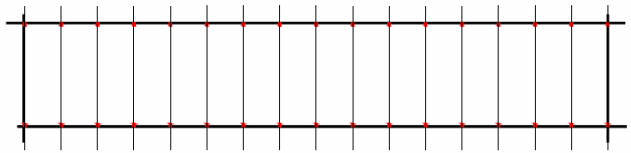

RITME WORDT ZICHTBAAR

- Helder maatsysteem bestaande gebouw
- Draagt bij aan geleding van het grote volume
- Spantconstructie als verwijzing naar bootstructuur

5.4 SPANTSTRUCTUUR ZICHTBAAR MAKEN

Inspiratie uit de scheepsbouw

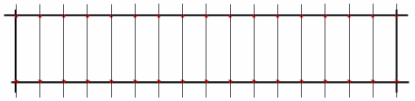

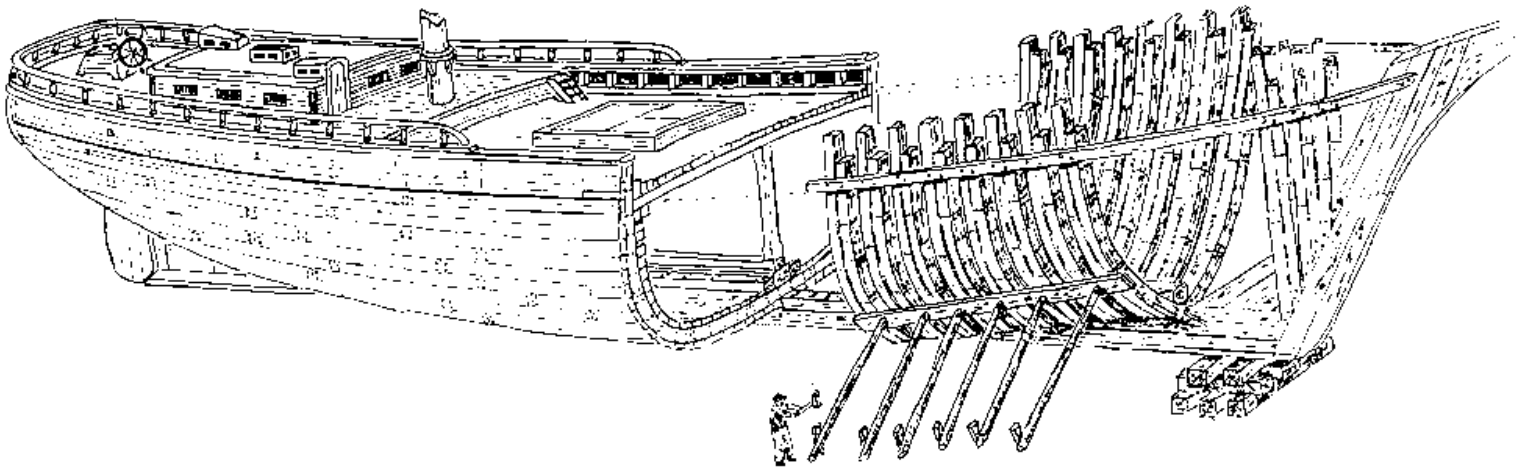

- Spantstructuur
- Buiten harde stalen schil
- Binnen warm houten ruim

5.4

SPANTSTRUCTUUR ZICHTBAAR MAKEN

Stedenbouwkundige maquette havengebied

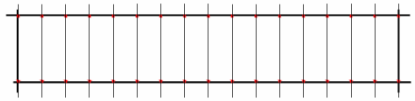

5.5 NIEUWE SCHIL

Open/ gesloten afhankelijk van de functie

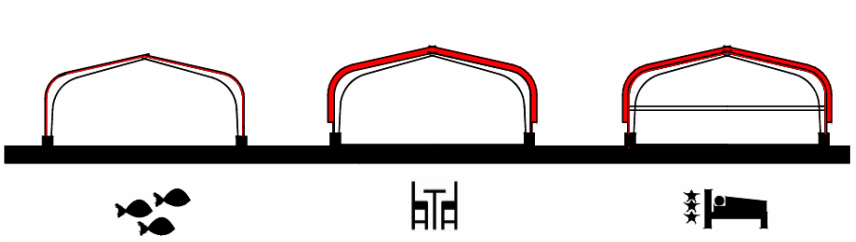

OPEN/ GESLOTEN AFHANKELIJK VAN DE FUNCTIE

- Nieuwe thermische schil om spantstructuur
- Mate van openheid afhankelijk van de functie
- De contour van de spanten omarmen/ benadrukken

5.5 ALGEMEEN GEVELCONCEPT

Open/ gesloten afhankelijk van de f

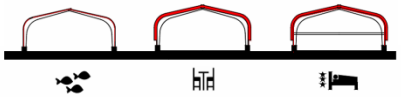

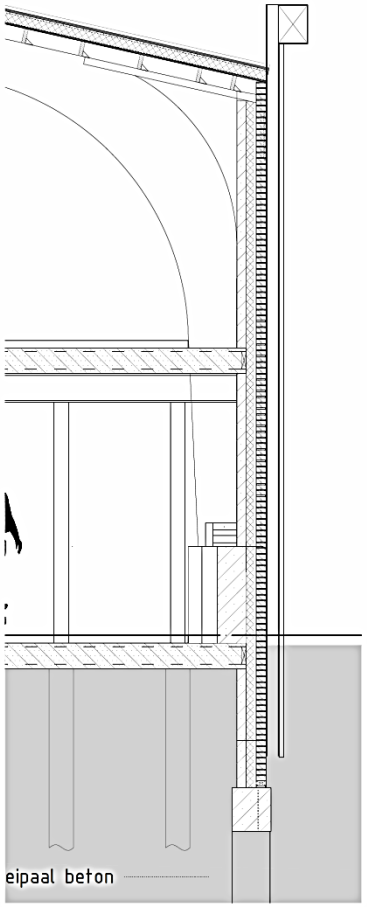

BESTAAND

- Gesloten
- Weinig ruimtelijkheid

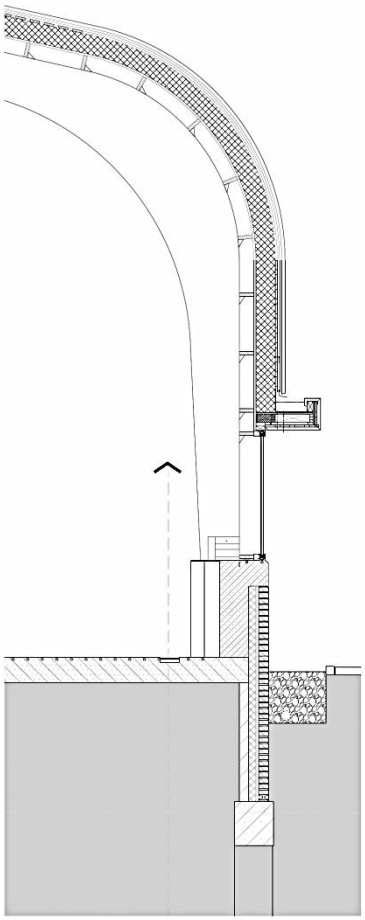

MARKTHAL

- Panorama-uitzicht
- Ruimtelijkheid

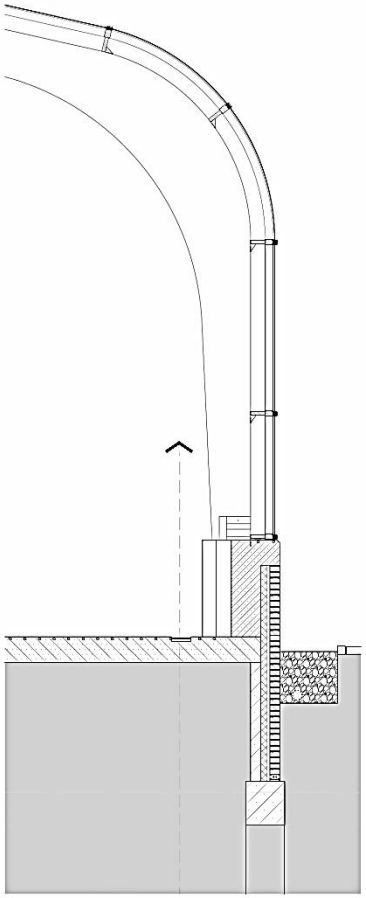

KWEKERIJ

- Maximale lichtinval
- Ruimtelijkheid

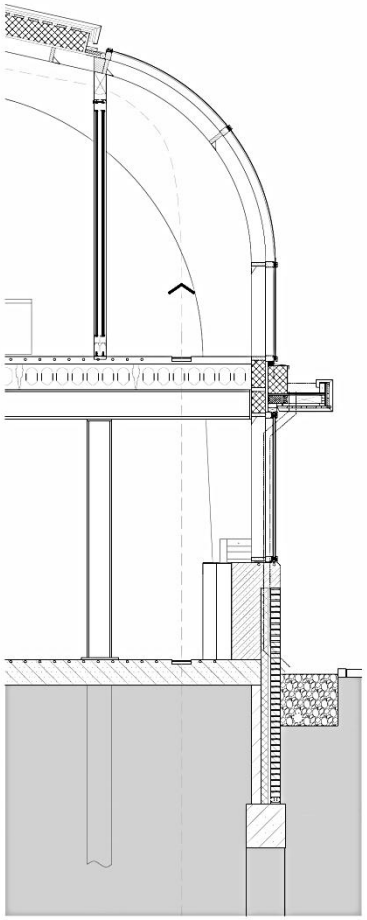

ZORHOTEL

- Panorama-uitzicht
- Binnen buitenruimte

5.6 STEDENBOUWKUNDIGE HOOGTEACCENTEN

Uitzichtpunt en functie t.a.v. klimaatbeheersing

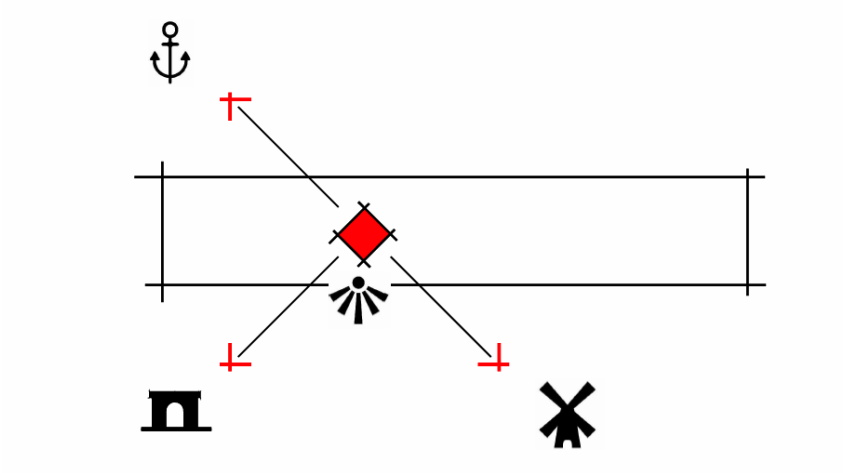

STEDENBOUWKUNDIGE ORIENTATIE SCHOORSTEEN

- Vanuit het hoogteaccent kunnen verschillende delen van de omgeving worden ervaren
- Uitzicht is per functie verschillend; hotel richt zich op de Eems, de markthal richt zich op de binnenstad, de viskwekerij richt zich op Farmsum
- Door de hoekverdraaiing wordt de aandachtswaarde op de zonneschoorsteen groter

5.6

STEDENBOUWKUNDIGE HOOGTEACCENTEN

Uitzichtpunt en functie t.a.v. klimaatbeheersing

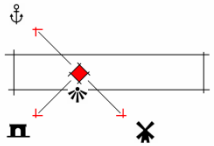

- Kenmerkende hoogteaccenten
- Demontabele staalconstructies
- Haven was vanuit de binnenstad al te ervaren

5.6 STEDENBOUWKUNDIGE HOOGTEACCENTEN

Route vanuit de Waterstraat richting de Grote Waterpoort

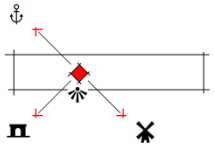

- Haven is vanuit de binnenstad al te ervaren
- Hoogteaccent is afgestemd op belangrijke stedenbouwkundige as
- Nieuwsgierigheid wordt gewekt

5.6 STEDENBOUWKUNDIGE HOOGTEACCENTEN

Zicht op het Waterpoortplein

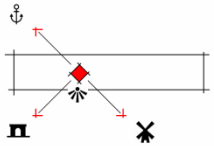

- Grote Waterpoort geeft toegang tot het buitendijkse havengebied
- Wandelroute op de dijk onderdeel van netwerk
- Masten van de driemaster aan de hoofdsteiger is zichtbaar

5.6 STEDENBOUWKUNDIGE HOOGTEACCENTEN

Zicht vanuit de Waterpoort

- Centrale as loopt door tot in het water vanuit de Waterpoort
- Waterpoort is toegankelijk voor minder validen door de hellingbaan
- Sleuven van de stalen schuifdeuren zijn zichtbaar, worden gesloten bij hoog water

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Opwaartse luchtstroom door opwarming van de schoorsteen

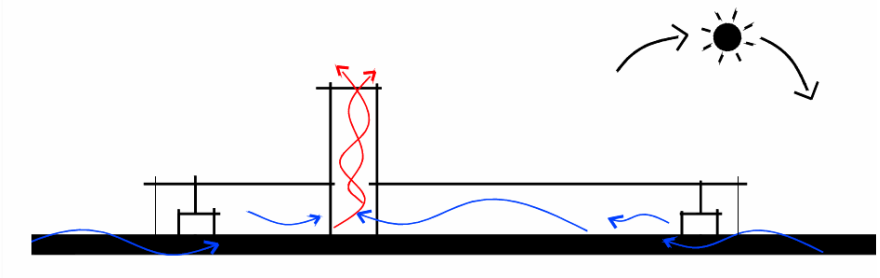

PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

- Proces kweek zeeproducten is circulair
- Passief ventileren en verwarmen is uitgangspunt
- Hergebruik afvalstoffen, benodigde energie uit grond en zon

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Inspiratie uit de natuur

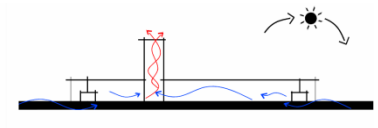

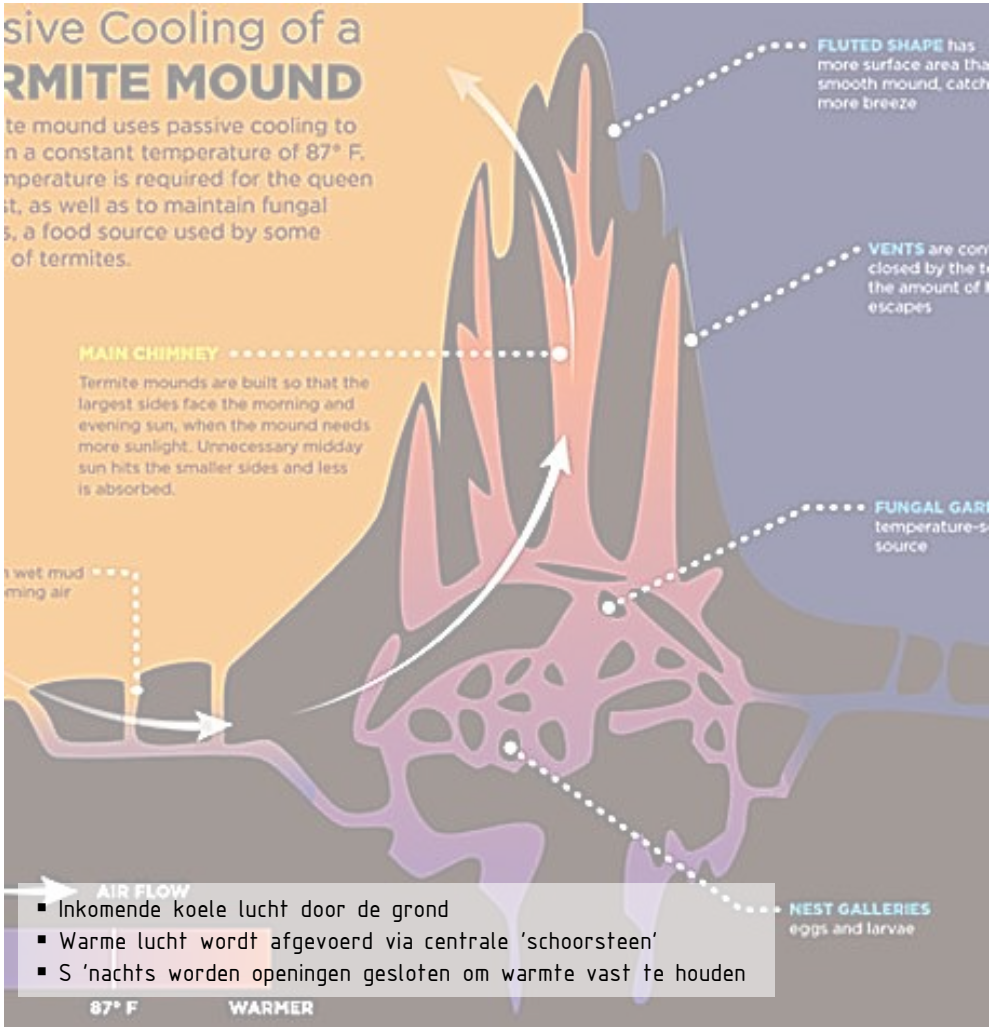

- Inkomende koele lucht door de grond
- Warme lucht wordt afgevoerd via centrale 'schoorsteen'
- S 'nachts worden openingen gesloten om warmte vast te houden

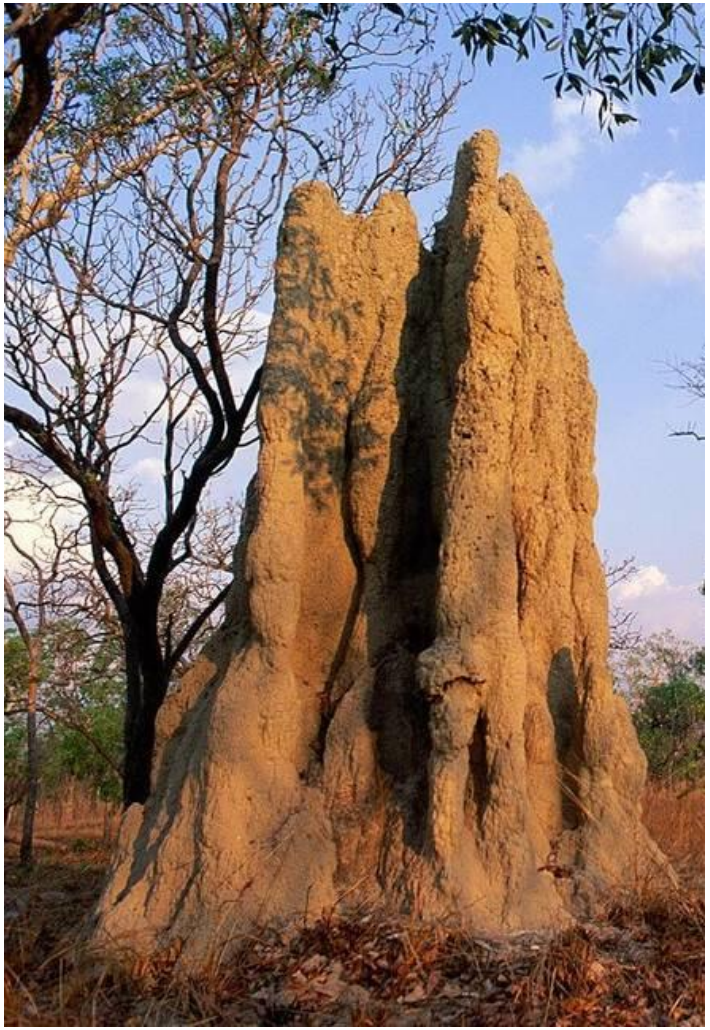

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Zomer; koelen

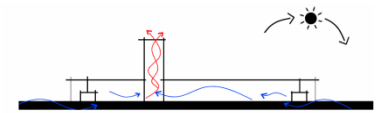

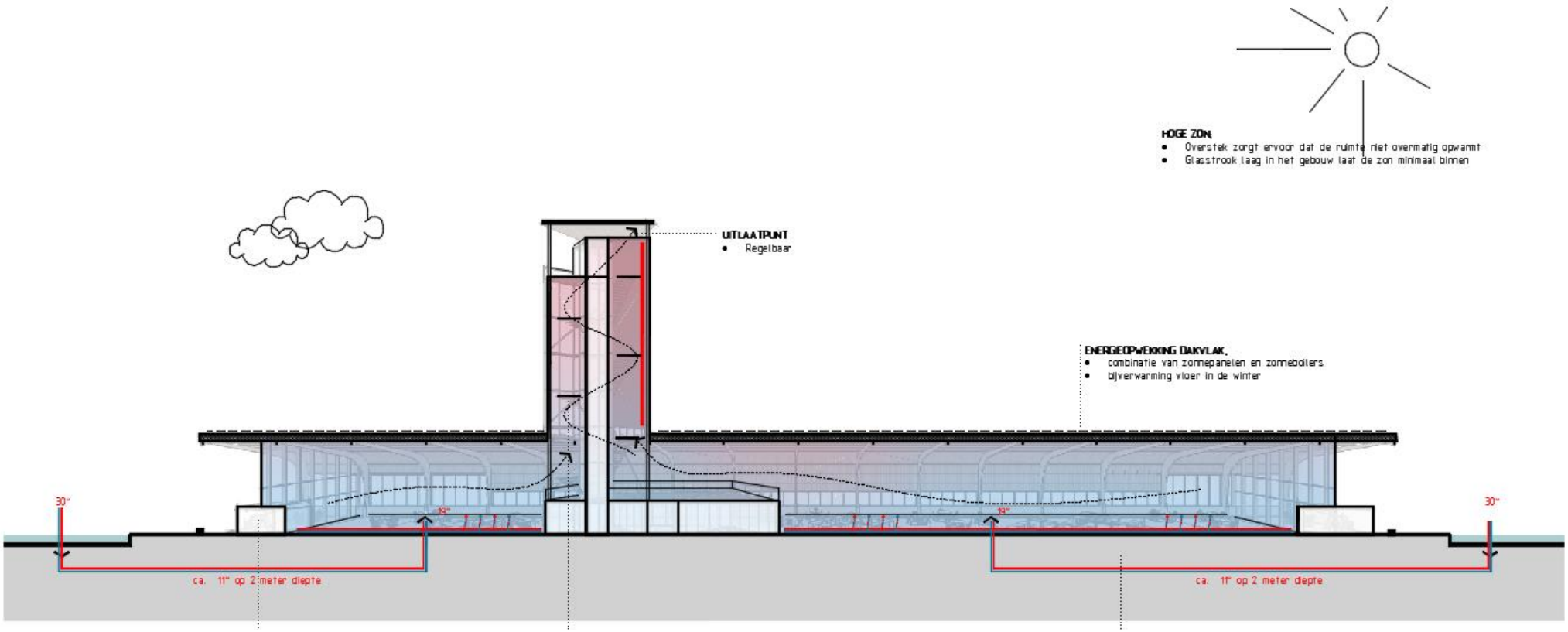

- Afvoer en aanvoer
- Overgang binnen / buiten
- Thermische massa

5.1 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Winter; opwarmen

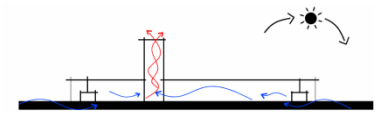

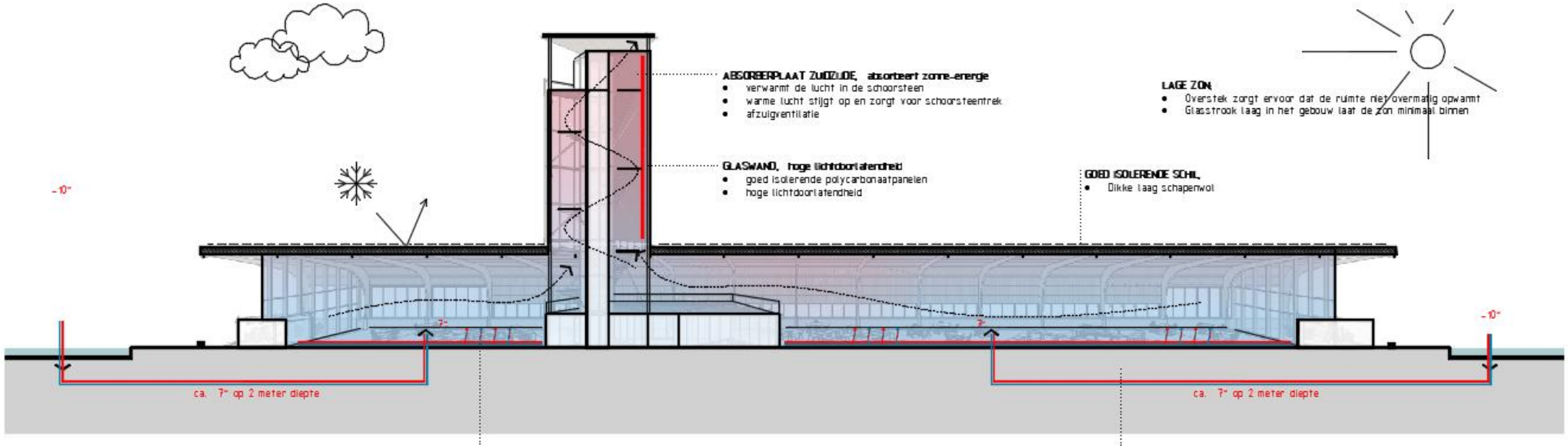

- Afvoer en aanvoer
- Overgang binnen / buiten
- Thermische massa

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Materiaalgebruik

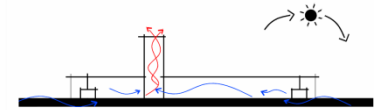

- Lampioneffect bij nacht; bakens van Delfzijl
- Hoge lichtdoorlatendheid, goede thermische isolatie
- Diffuus doorzichtig

Sikorsky Memorial Airport/Volo Aviation FBO; BEINFIELD Architecture PC

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Materiaalgebruik

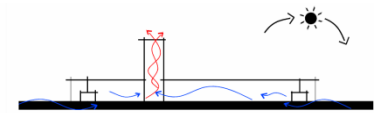

- Verwijzing naar industriële opbouw kranen
- Ranke krachtige constructie
- Gemoerde constructie, geen (vaste) lasverbindingen

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Zicht route omhoog naar het uitzichtpunt

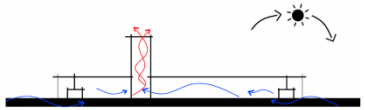

- Opwaartse luchtstroom door opwarming absorberplaat; open staalroosters
- Opbouw van spanning doordat uitzicht diffuus is
- Lift i.v.m. toegankelijkheid minder validen

5.7 PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Detail opbouw schoorsteen

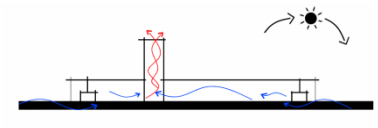

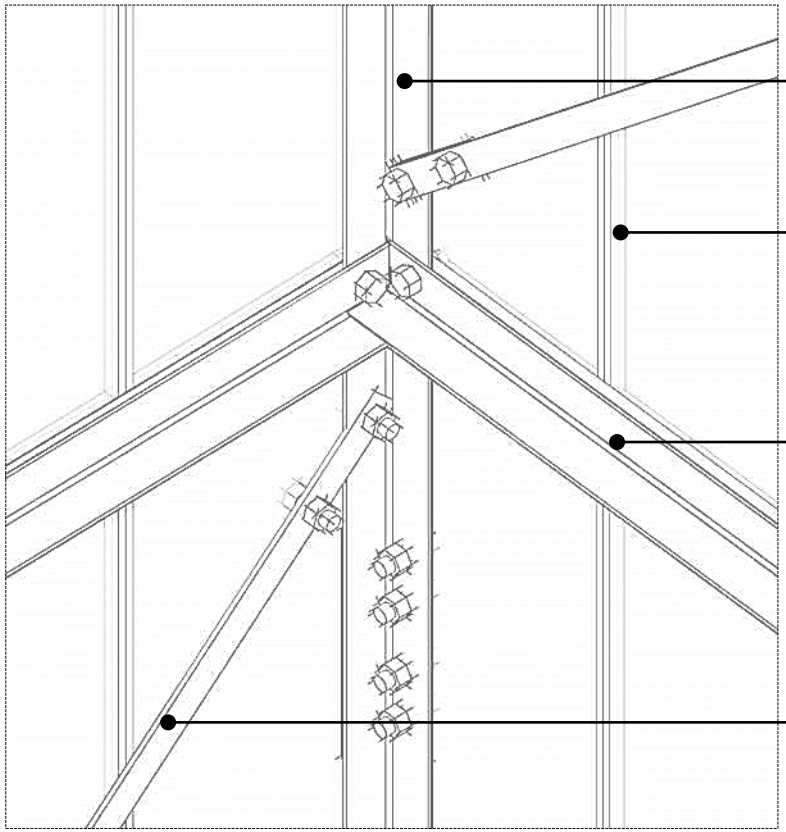

VERTICAAL HOEKSTAAL
- Hoofddraagconstructie

POLYCARBONAATPANELEN
- Gemoerd aan hoofddraagconstructie

HORIZONTAAL HOEKSTAAL
- Gemoerd aan hoofddraagconstructie

SCHOORSTAAL
- Gemoerd aan hoofddraagconstructie

5.7

PASSIEF VENTILATIESYSTEEM

Opwaartse luchtstroom door opwarming van de schoorsteen

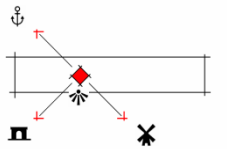

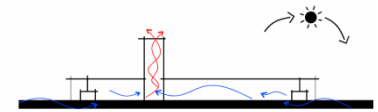

- Beschut genieten van het uitzicht
- Zicht op de belangrijke stedenbouwkundige as binnenstad
- Zicht op de Grote Waterpoort in de landschappelijke dijk

5.8 BELEVING BIJ NACHT

Bakens van Delfzijl

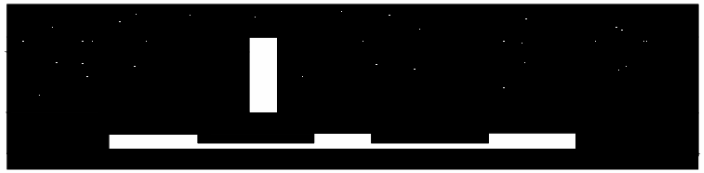

BELEVING BIJ NACHT

- Bakens van de stad
- Diffuus licht
- Lampion effect door eigenschappen polycarbonaat

5.8 BELEVING BIJ NACHT

Bakens van Delfzijl, zicht vanaf het water

5.9 HOOG EN LAAG WATER

Klimaatbestendig basement

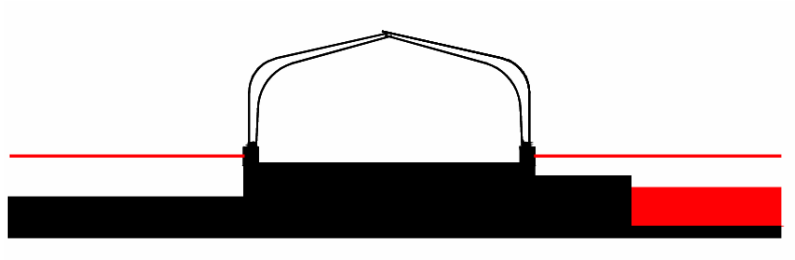

HOOG EN LAAG WATER

- Verhoogd plateau (bestaand)
- Klimaatbestendig basement
- Afsluitbaar bij hoog water

5.9

HOOG EN LAAG WATER

Zicht vanaf het wandelpad op de vestingwal

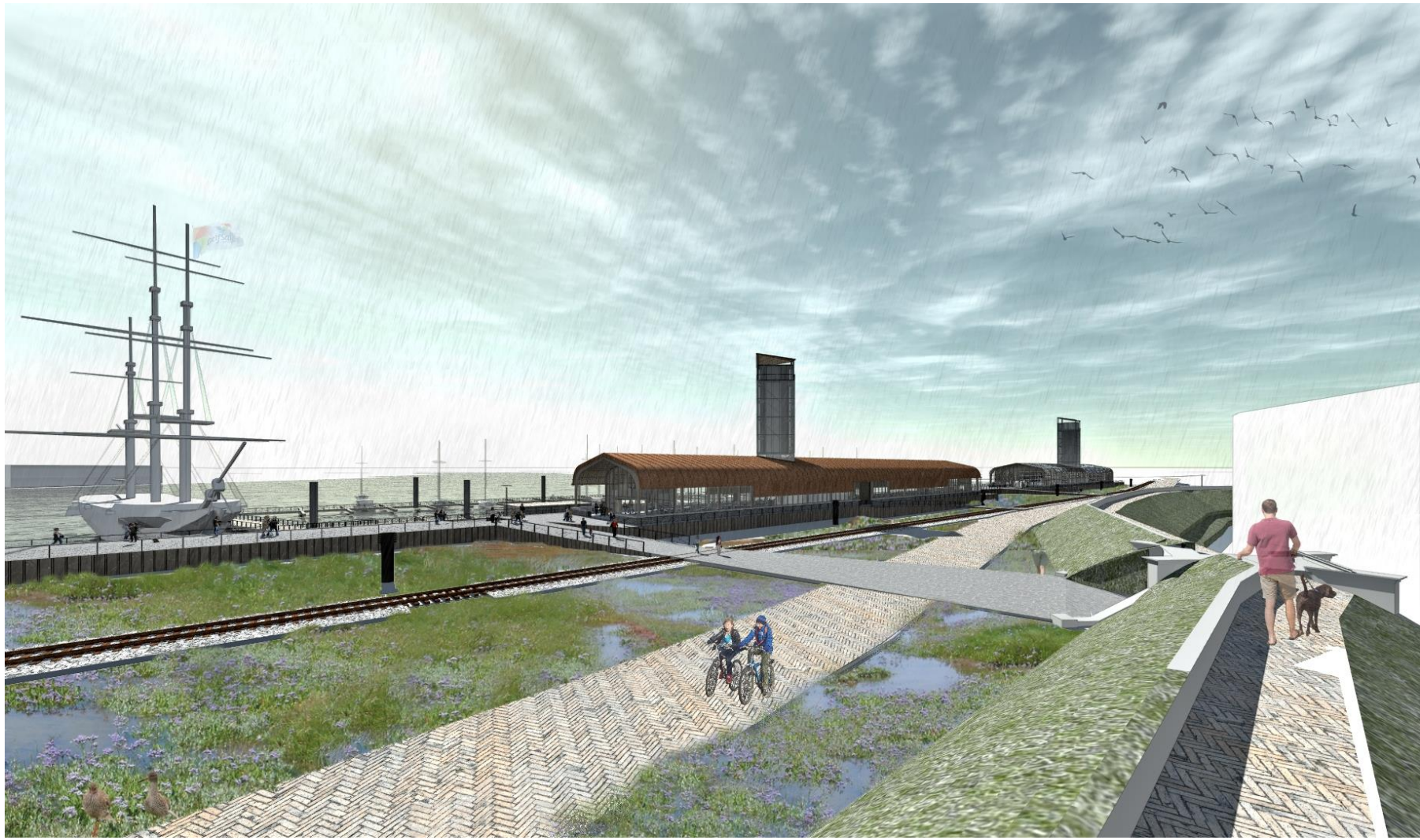

5.9

HOOG EN LAAG WATER

Zicht vanaf het wandelpad op de vestingwal

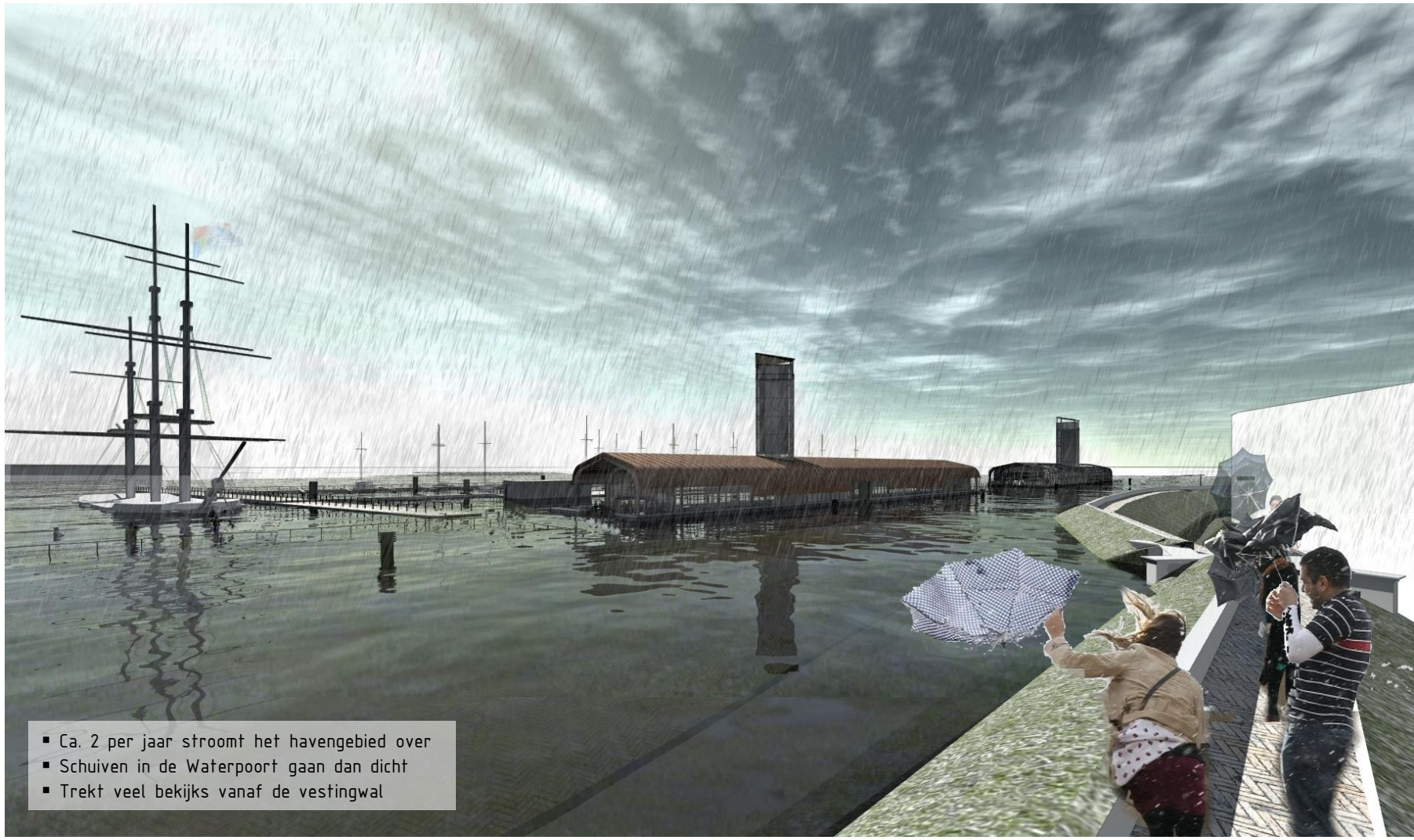

5.9 HOOG EN LAAG WATER

Klimaatbestendig basement

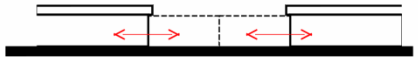

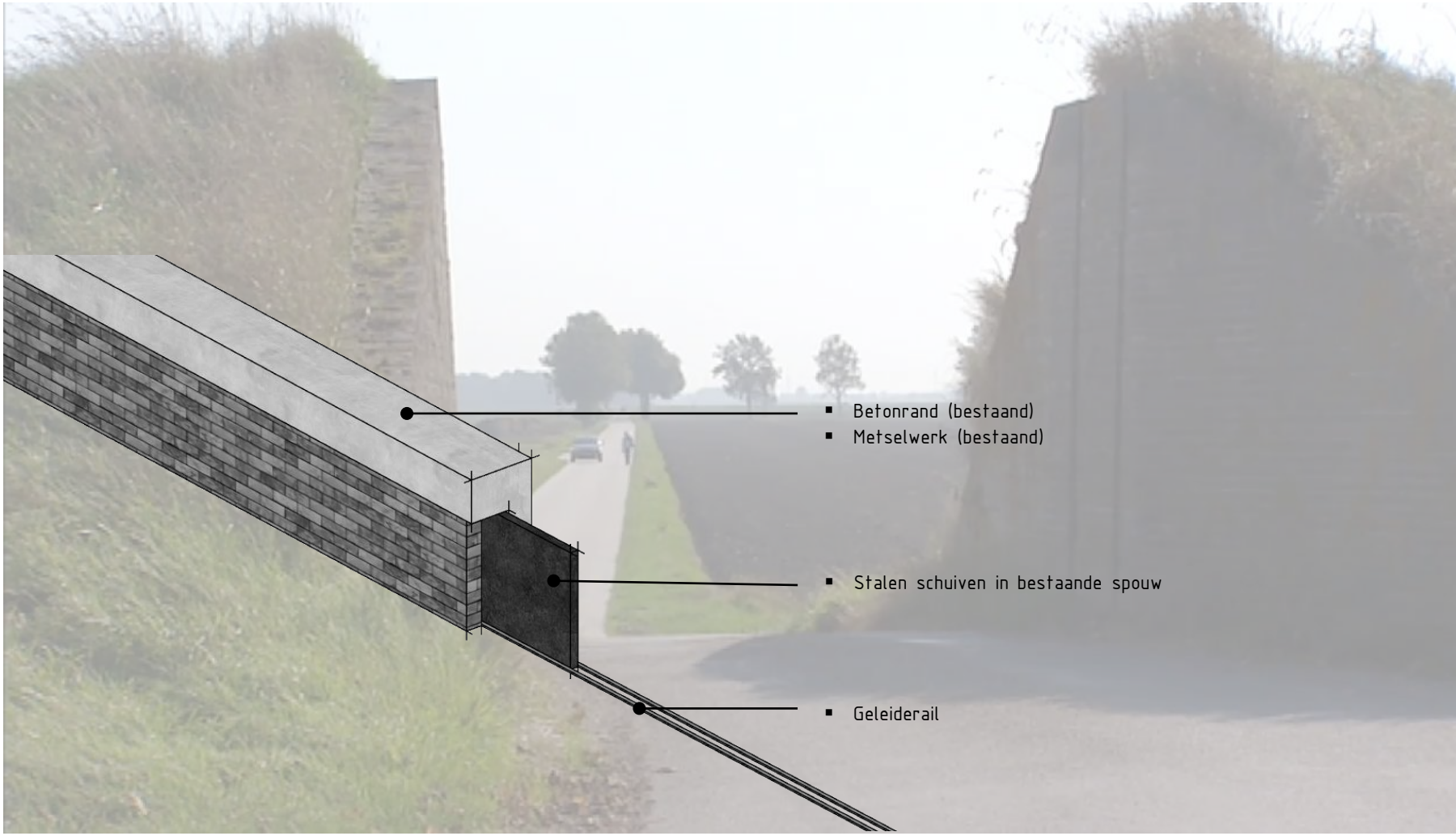

5.9 HOOG EN LAAG WATER

Materiaalgebruik

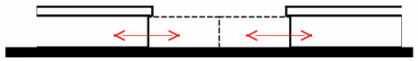

- Grote delen verharding weghalen op plekken waar dat kan
- Gebiedseigenmaterialen gebruiken; robuust en stoer
- Landschappelijke vestingwal

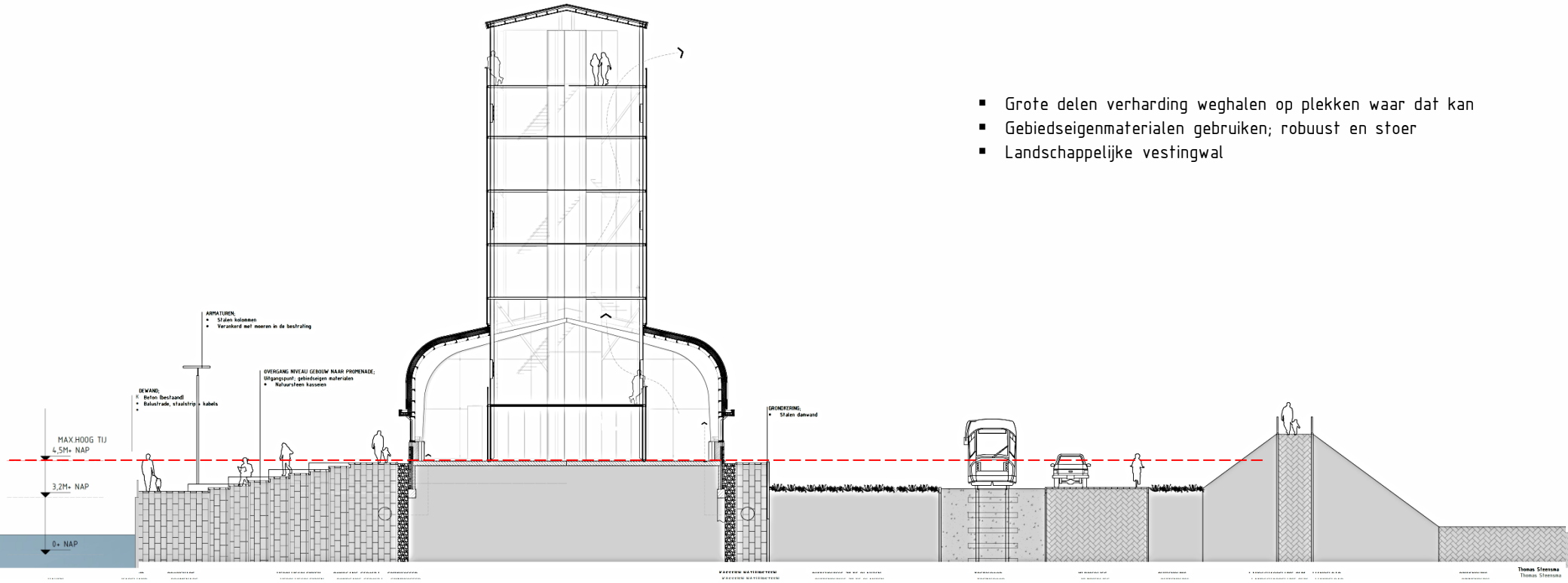

5.10 PERFORATIE

Zonneschoorsteen

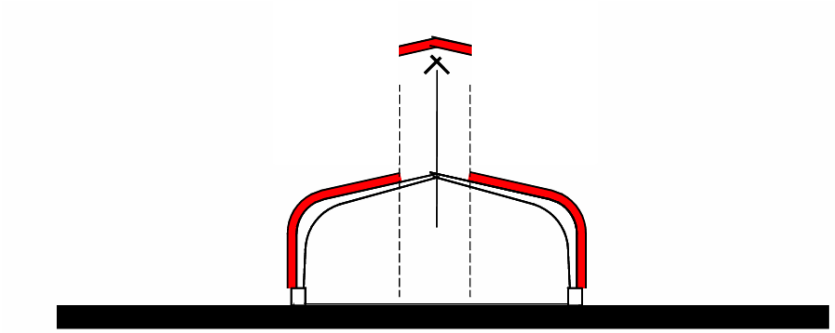

PERFORATIE

- Zonneschoorsteen prikt door de schil naar buiten

5.11 LIJNENSPEL

Open koppen

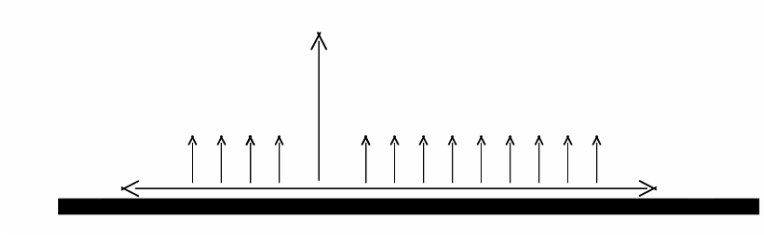

OPEN/ GESLOTEN AFHANKELIJK VAN DE FUNCTIE

- Lijnenspel
- Horizontaal basement
- Verticale ritmering

5.11 LIJNENSPEL

Beleving overdag

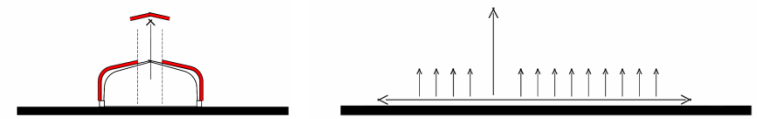

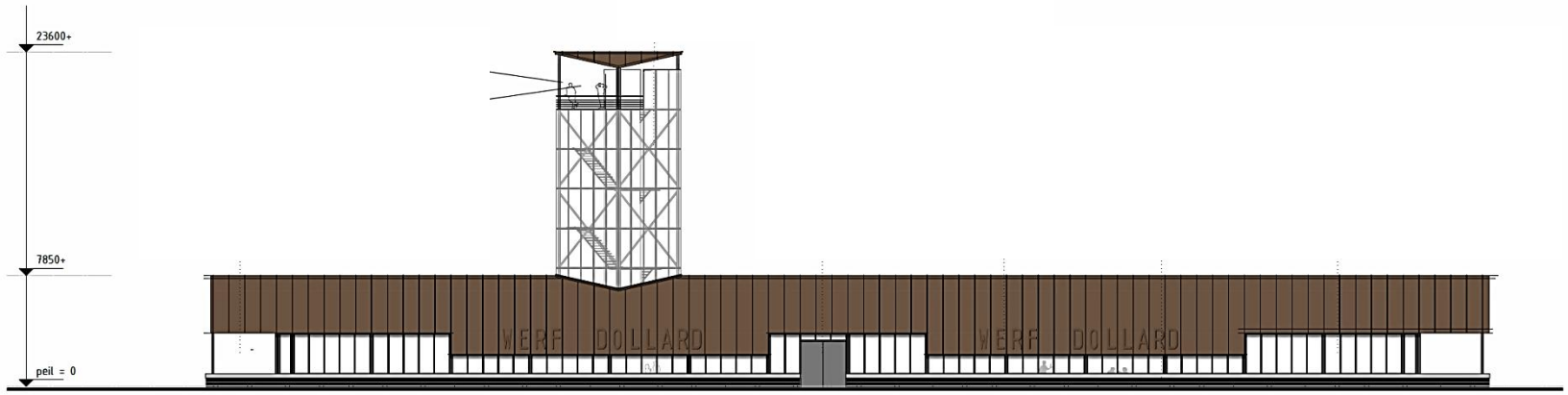

AANZICHT NOORD

SCHAAL 1:150

- Lijnenspel; horizontaal basement & verticale ritmering
- Zonneschoorsteen prikt door de schil naar buiten
- Koppen openen zich naar bezoekers

5.11 LIJNENSPEL

Overgang vanuit de stad naar de havengebied

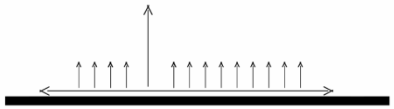

- As vanuit waterpoort loopt door tot in het water
- Zicht op de driemaster van Delfzijl
- Poort naar de haven

5.12 MATERIALEN VERANDEREN IN DE TIJD

Onder invloed van water- zon en regen

MATERIALEN DIE VERANDEREN IN DE TIJD

- Verandering van kleur
- Verandering van textuur onder invloed van weersomstandigheden
- Voorkeur voor staal i.v.m. sterke relatie met plek
- Goed bestand tegen zout water

5.12 MATERIALEN VERANDEREN IN DE TIJD

Koperen gevel

OUDERDOM; NIEUW
Kleur; Zalmrose
Chemisch proces; Geen

OUDERDOM; NA EEN PAAR DAGEN
Kleur; Roodbruin
Chemisch proces; Oxidatie

OUDERDOM; NA EEN PAAR JAAR
Kleur; Chocolade bruin
Chemisch proces; Oxidatie

OUDERDOM; 7-9 JAAR NABIJ ZOUT WATER
Kleur; Turquoise
Chemisch proces; Coper sulfaat

5.13

GEBOUW 2

Handel en consumptie zeeproducten

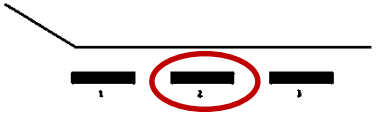

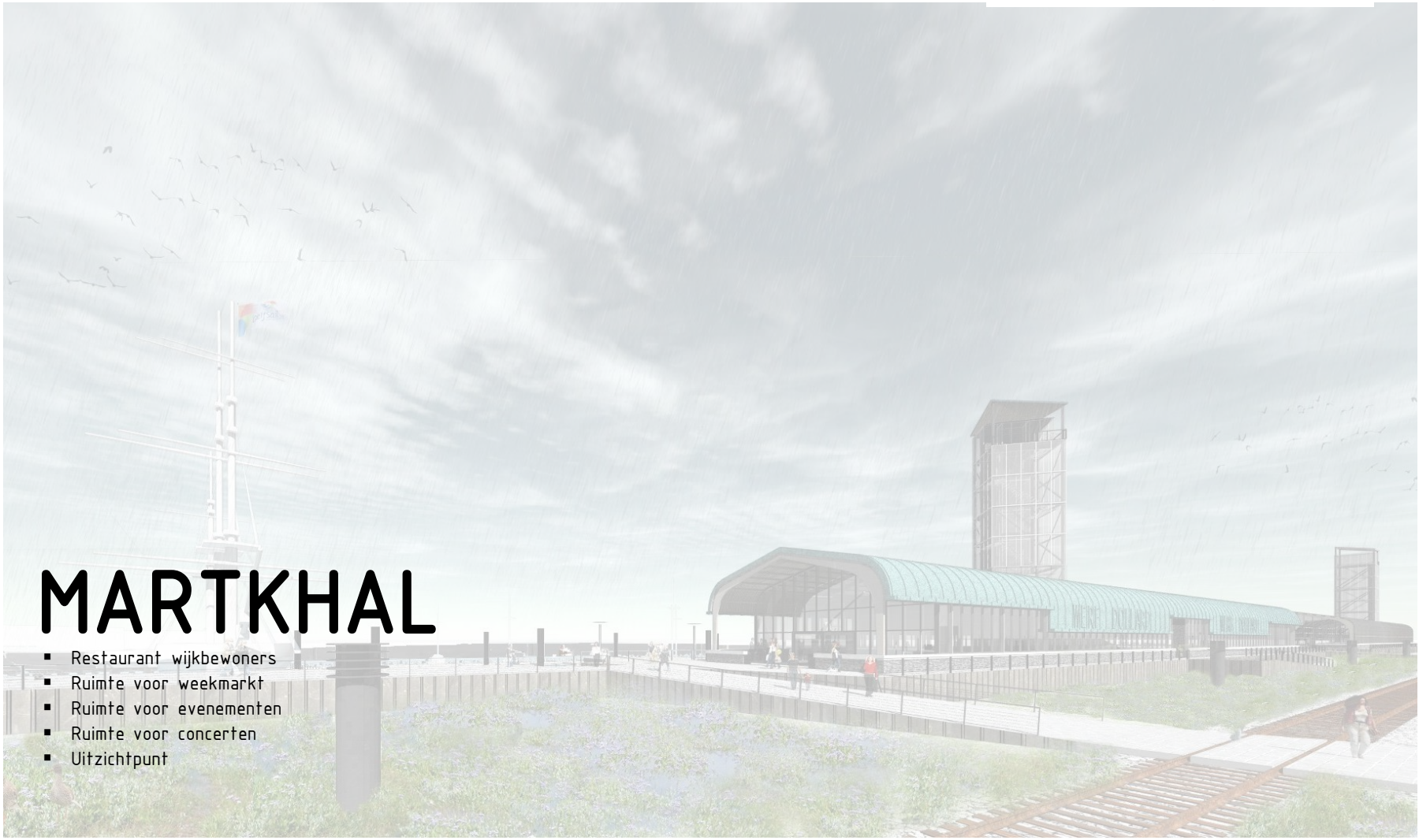

MARTKHAL

- Restaurant wijkbewoners
- Ruimte voor weekmarkt
- Ruimte voor evenementen
- Ruimte voor concerten
- Uitzichtpunt

5.13 BELEVING OVERDAG

Lijnenspel in de gevel

- Gevel opent zich naar de hoofdroute vanuit de stad
- Hellingbaan geeft toegang tot verhoogde plateau
- Contrast tussen hard en zacht zorgt voor spanning

5.13 BELEVING OVERDAG

Lijnenspel in de gevel

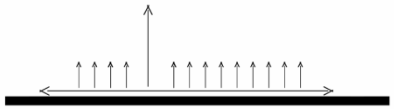

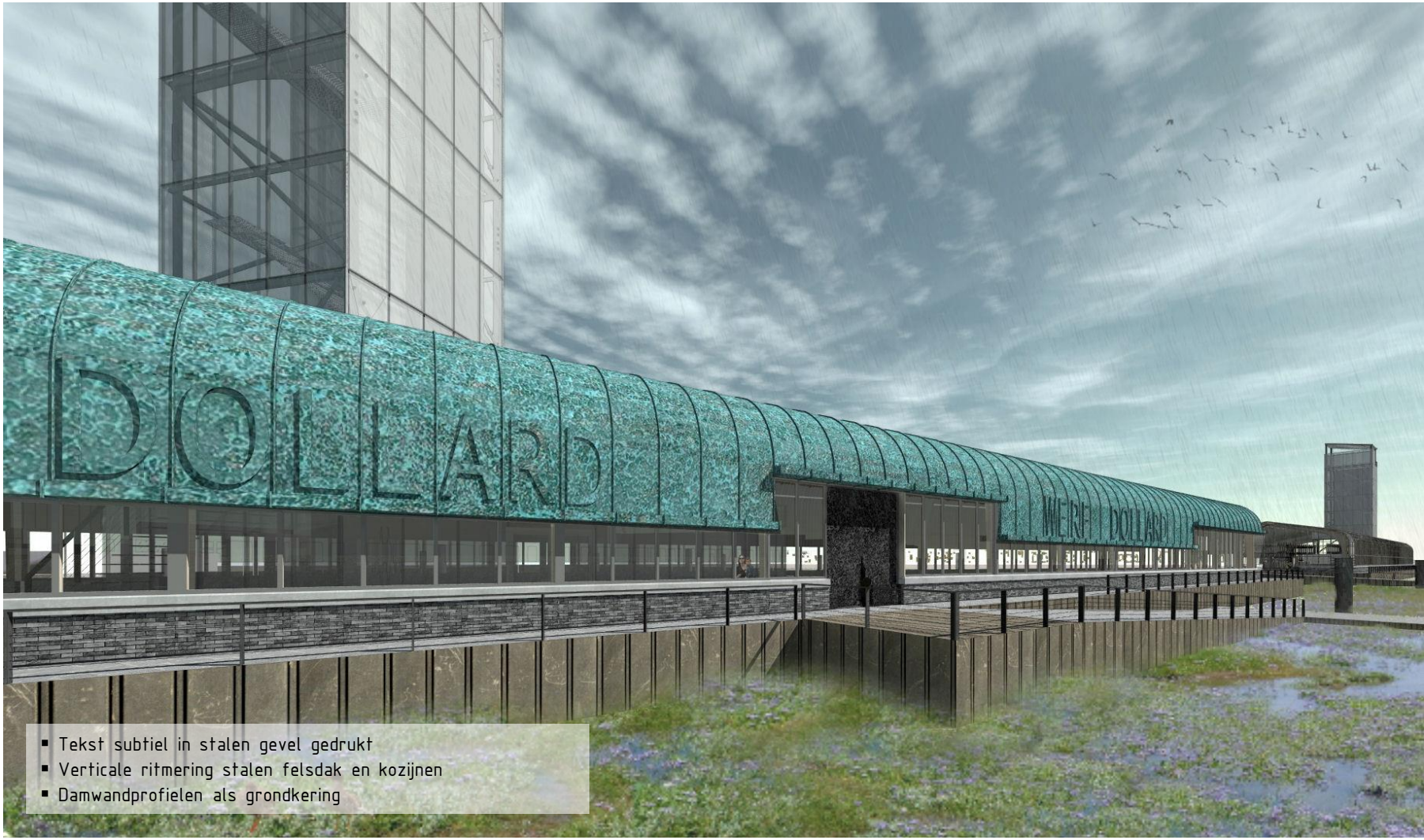

- Tekst subtiel in stalen gevel gedrukt
- Verticale ritmering stalen felsdak en kozijnen
- Damwandprofielen als grondkering

5.13 BELEVING OVERDAG

Lijnenspel in de gevel

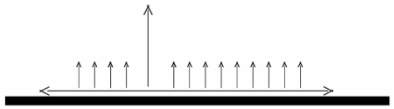

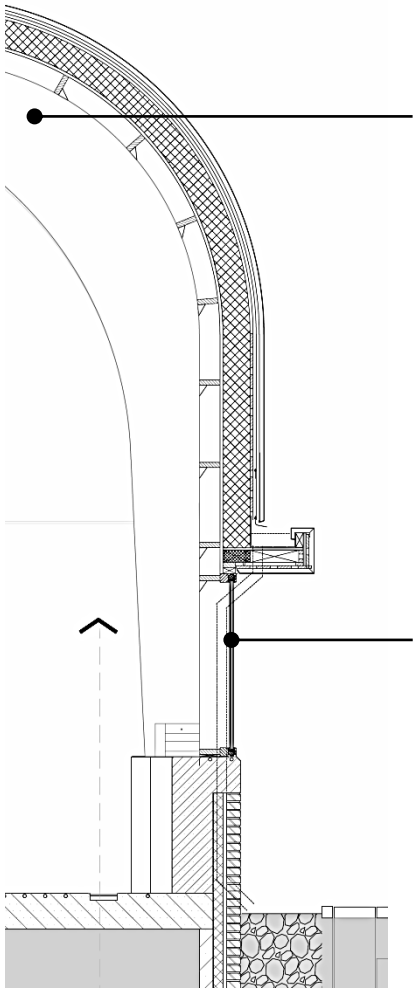

Hard industrieel exterieur, warm interieur

- houten spanten (bestaand)
- gordingen (bestaand)
- houten planken 10 mm tussenruimte
- dampremmende laag
- Schapenwol
- waterkerende dampdoorlatende laag
- houten latten
- ruw houten delen
- onbehandelde koperen felsbanen; goed bestand tegen zout water, veranderd in de tijd

Hard industrieel exterieur, warm interieur

- hout/ aluminum kozijn
- onbehandelde aluminium profielen
- dubbel glas

5.13 BELEVING OVERDAG

Lijnenspel in de gevel

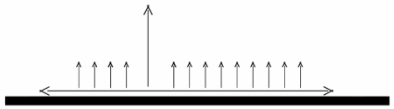

- Gevel opent zich naar de hoofdroute vanuit de stad
- Hellingbaan geeft toegang tot verhoogde plateau
- Glazen pui nodigt uit om naar binnen te gaan

5.14 DIENDENDE EN BEDIENDE RUIMTE

..

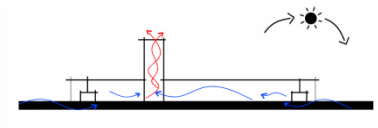

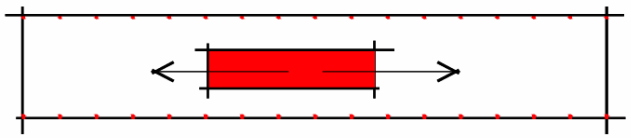

DIENENDE EN BEDIENDE RUIMTE

- Dienende; facilitaire ruimtes
- Bediende; ruimte voor activiteit en ontmoeting

5.15 DYNAMISCHE ROUTING

..

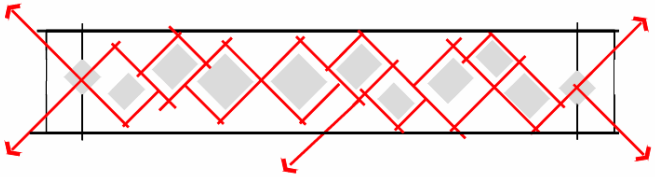

DYNAMISCHE ROUTING

- Dynamische routing door een rationele structuur
- Hoekverdraaiing interieur/ zonneschoorsteen

5.16 RUIMTE VOOR ONTMOETING

..

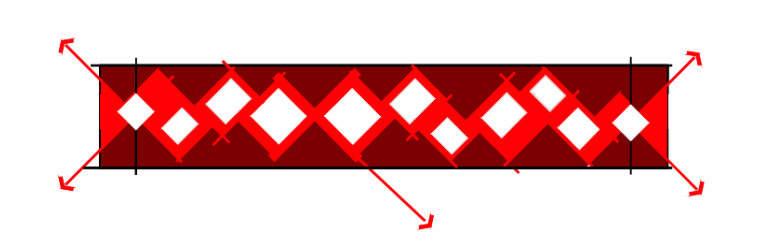

RUIMTE VOOR ONTMOETING

- In de ruimte tussen de interieurobjecten is mogelijkheid tot verblijven
- Verspreiding van veblijfsplekken; meer intiem

5.16 PLATTEGROND

Opstelling markthal

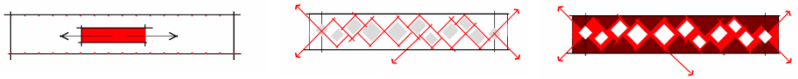

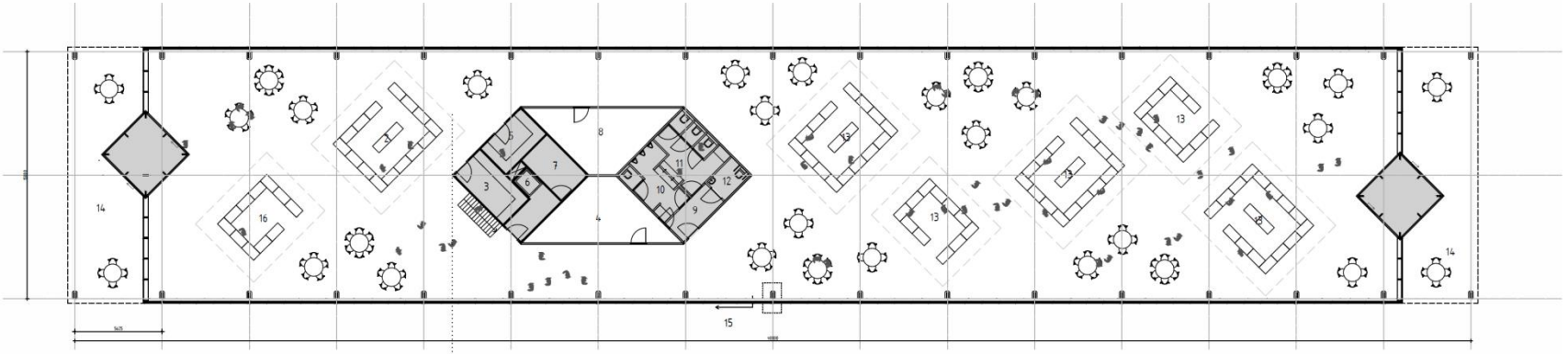

BEGANE GROND

SCHAAL 1:150

1. TOCHTPORTAAL
2. CENTRALE KEUKEN
3. SPOELKEUKEN
4. KOELCEL I
5. KOELCEL II
6. LIFT
7. TECHNISCHE RUIMTE
8. BERGRUIMTE TBV SPORT
9. PORTAAL
10. SANITAIR HEREN
11. SANITAIR DAMES
12. SANITAIR MINDER VALIDEN
13. MARKSTAND
14. BUITENTERRAS
15. EXPEDITIE
16. EXPOSITIE
17. STALEN BORDESTRAP
18. ABSORBERPLAAT ZONNESCHOORSTEEN
19. UITZICHTPUNT
20. DJ - PROJECTIE

5.13 DYNAMISCHE ROUTING

Zicht op entreeportaal

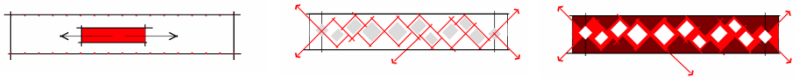

- Grote glazen pui benadrukt ruimtelijkheid interieur
- Verdraaiing tochtportaal zorgt voor verhoogde aandachtswaarde entree
- Hout aluminumprofielen

5.13 DYNAMISCHE ROUTING

Interieur markthal

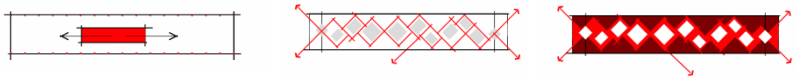

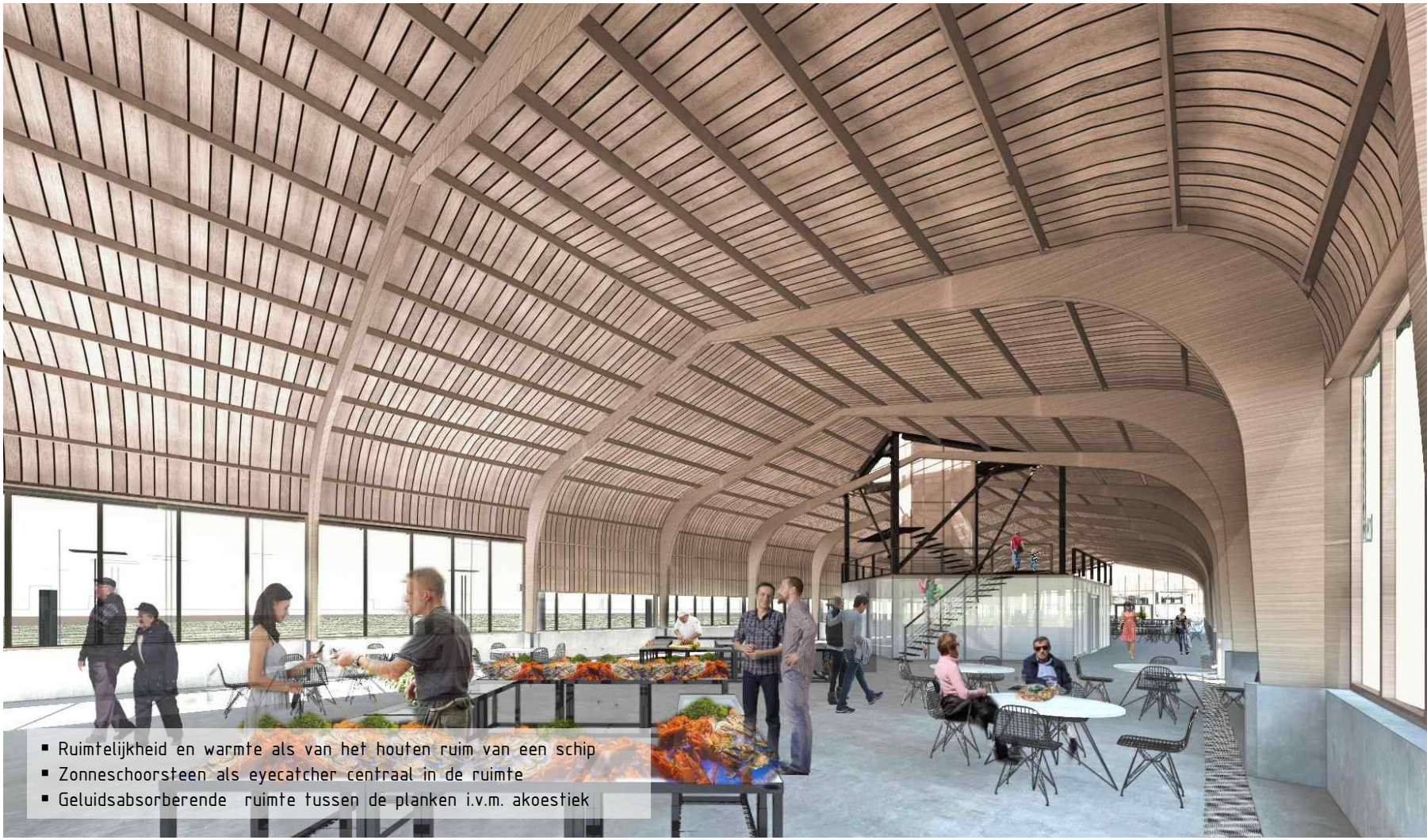

- Ruimtelijkheid en warmte als van het houten ruim van een schip
- Zonneschoorsteen als eyecatcher centraal in de ruimte
- Geluidsabsorberende ruimte tussen de planken i.v.m. akoestiek

5.13 RUIMTE VOOR ONTMOETING

Zicht op zonneschoorsteen

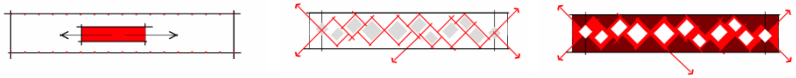

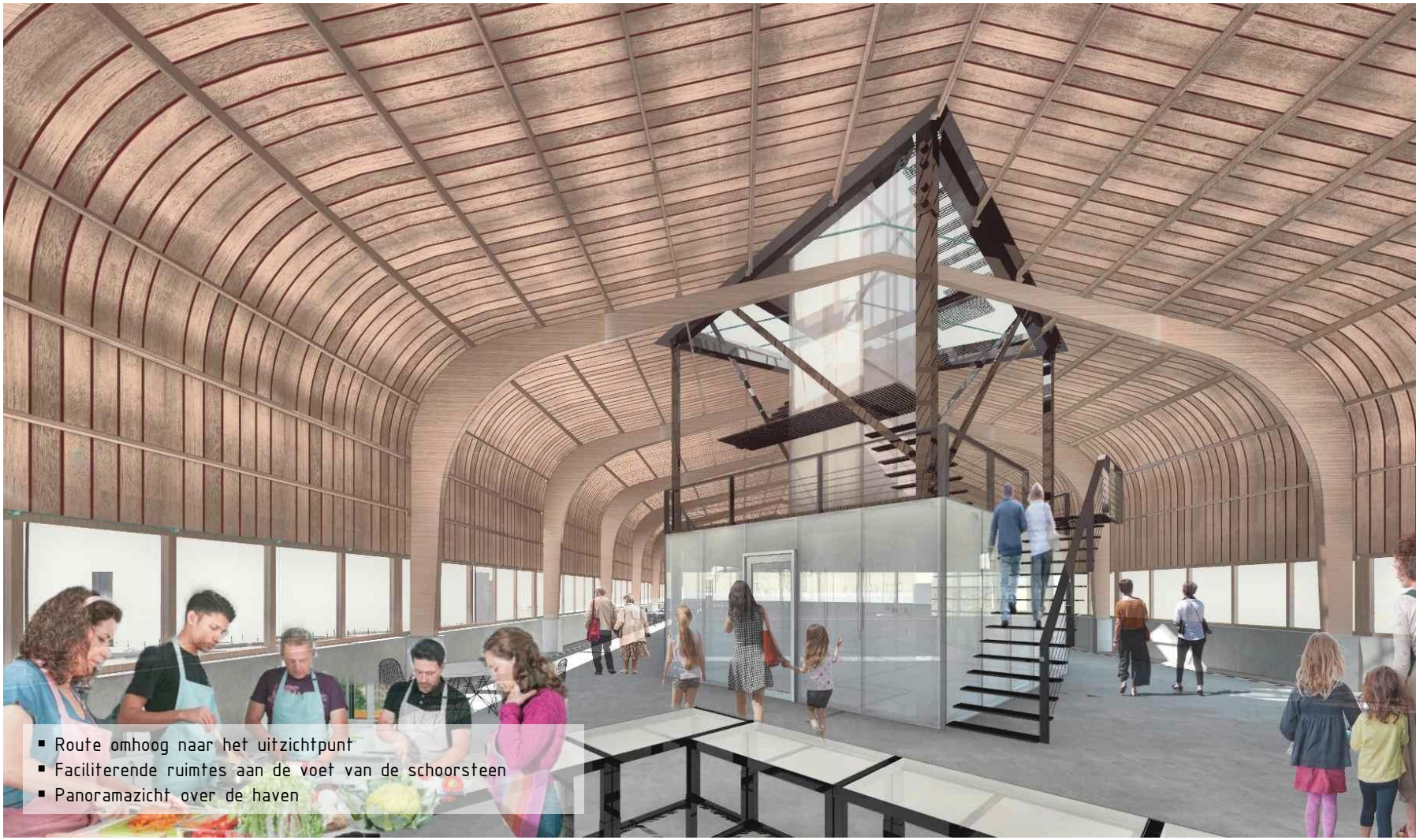

- Route omhoog naar het uitzichtpunt
- Faciliterende ruimtes aan de voet van de schoorsteen
- Panoramazicht over de haven

5.13 RUIMTE VOOR ONTMOETING

..

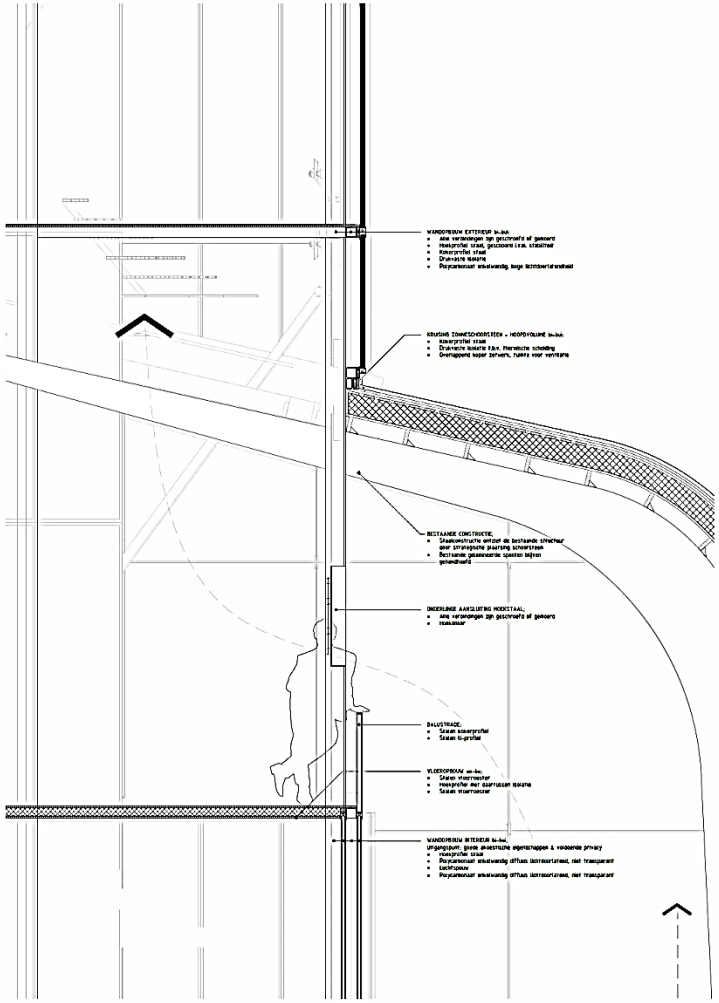

DETAIL DOORSNEDE GEVEL
SCHAAL 1:10

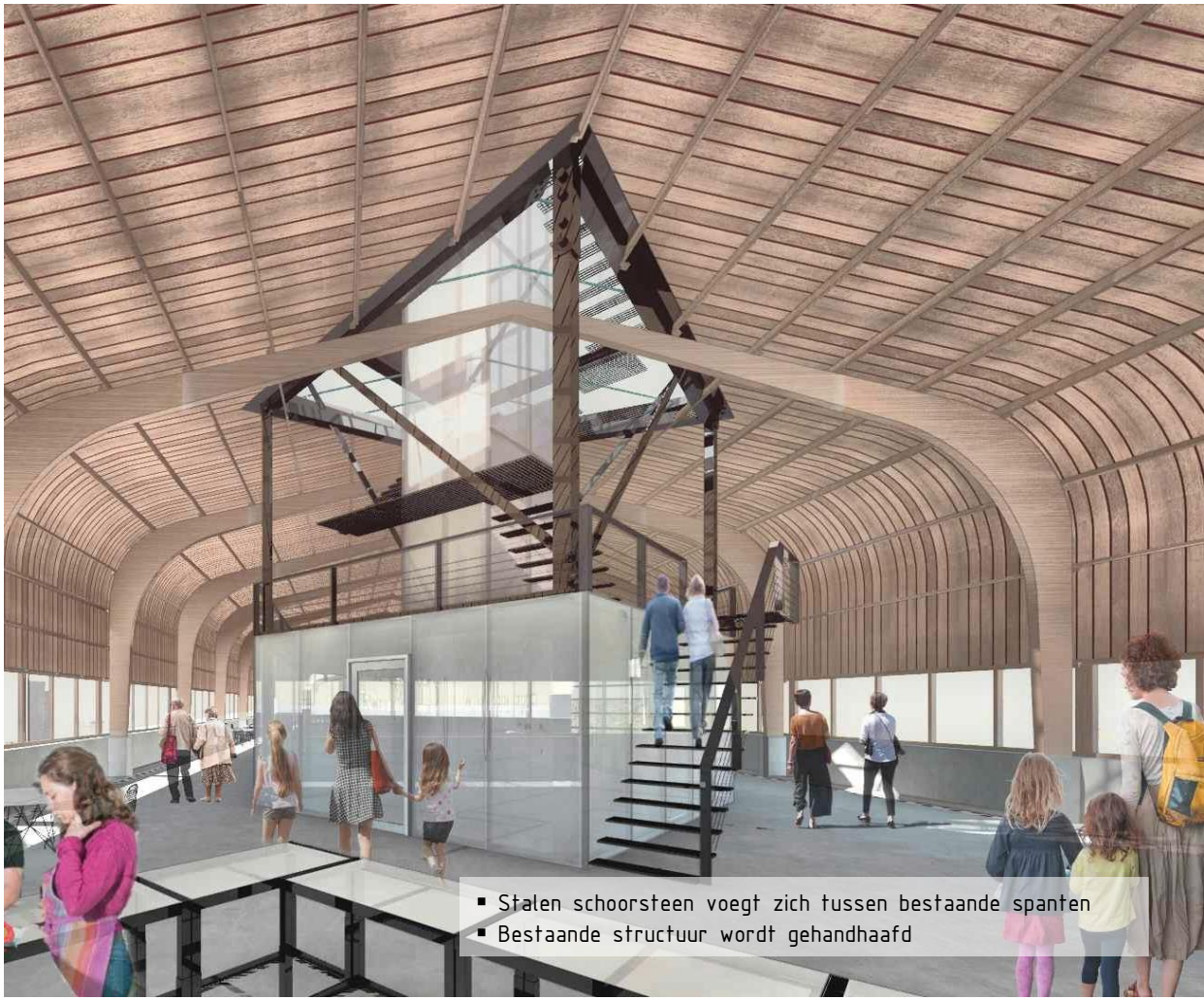

- Stalen schoorsteen voegt zich tussen bestaande spanten
- Bestaande structuur wordt gehandhaafd

5.13 DYNAMISCHE ROUTING

Interieur markthal

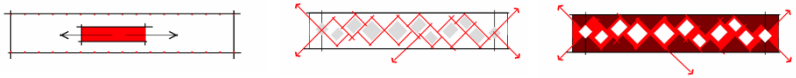

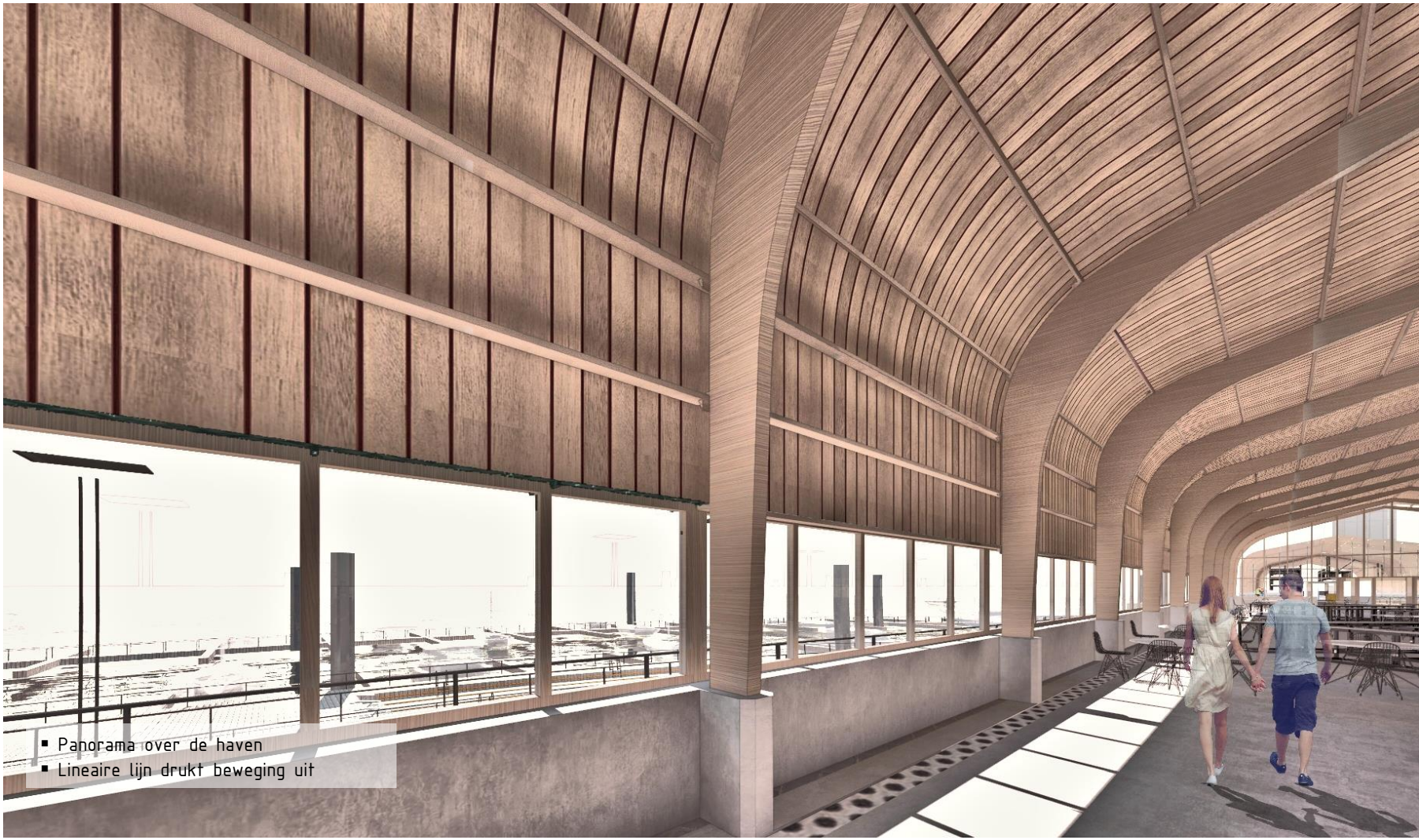

- Panorama over de haven
- Lineaire lijn drukt beweging uit

5.13 RUIMTE VOOR ONTMOETING

..

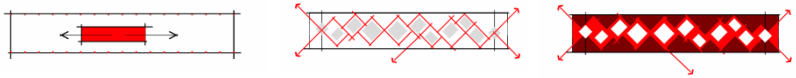

- Intieme verblijfsplekken tussen de marktstands
- Open kopgevels, zicht op de kwekerij
- Verkoop van zee producten

5.13 RUIMTE VOOR ONTMOETING

..

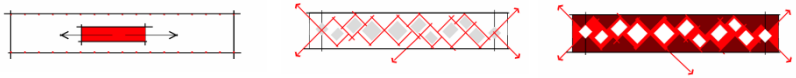

- Pui losgedetailleerd van spant
- Staande houten kolommen om de wind tegen te kunnen weerstaan

5.14 ENCENERING VAN DE RUIMTE

Wisselgebruik gedurende de week

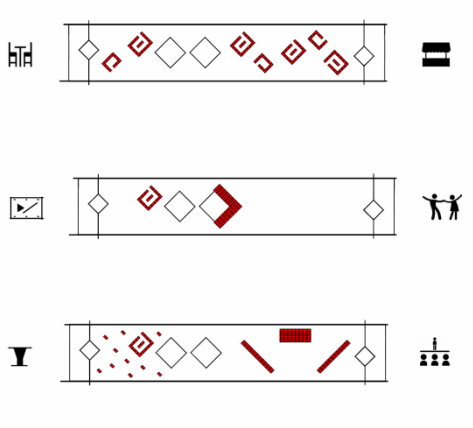

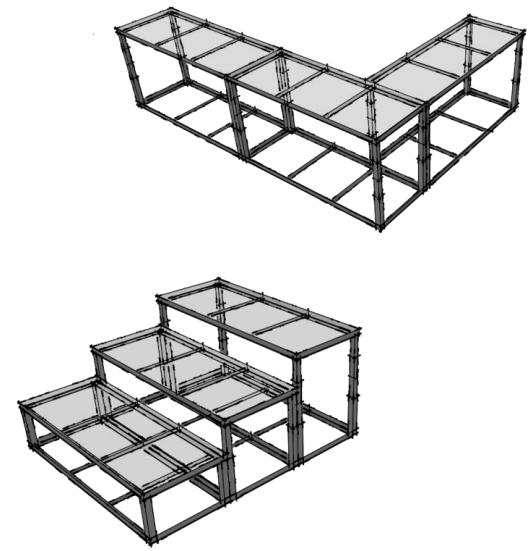

ENCENERING VAN DE RUIMTE

- Wisselgebruik van de ruimte
- Diverse opstellingen mogelijk gedurende de week
- Modulaire interieurobjecten

MODULAIR INTERIEUR

- Schakelbaar
- In hoogte verstelbaar
- Stapelbaar

5.14 WISSELGEBRUIK VAN DE RUIMTE

Marktopstelling

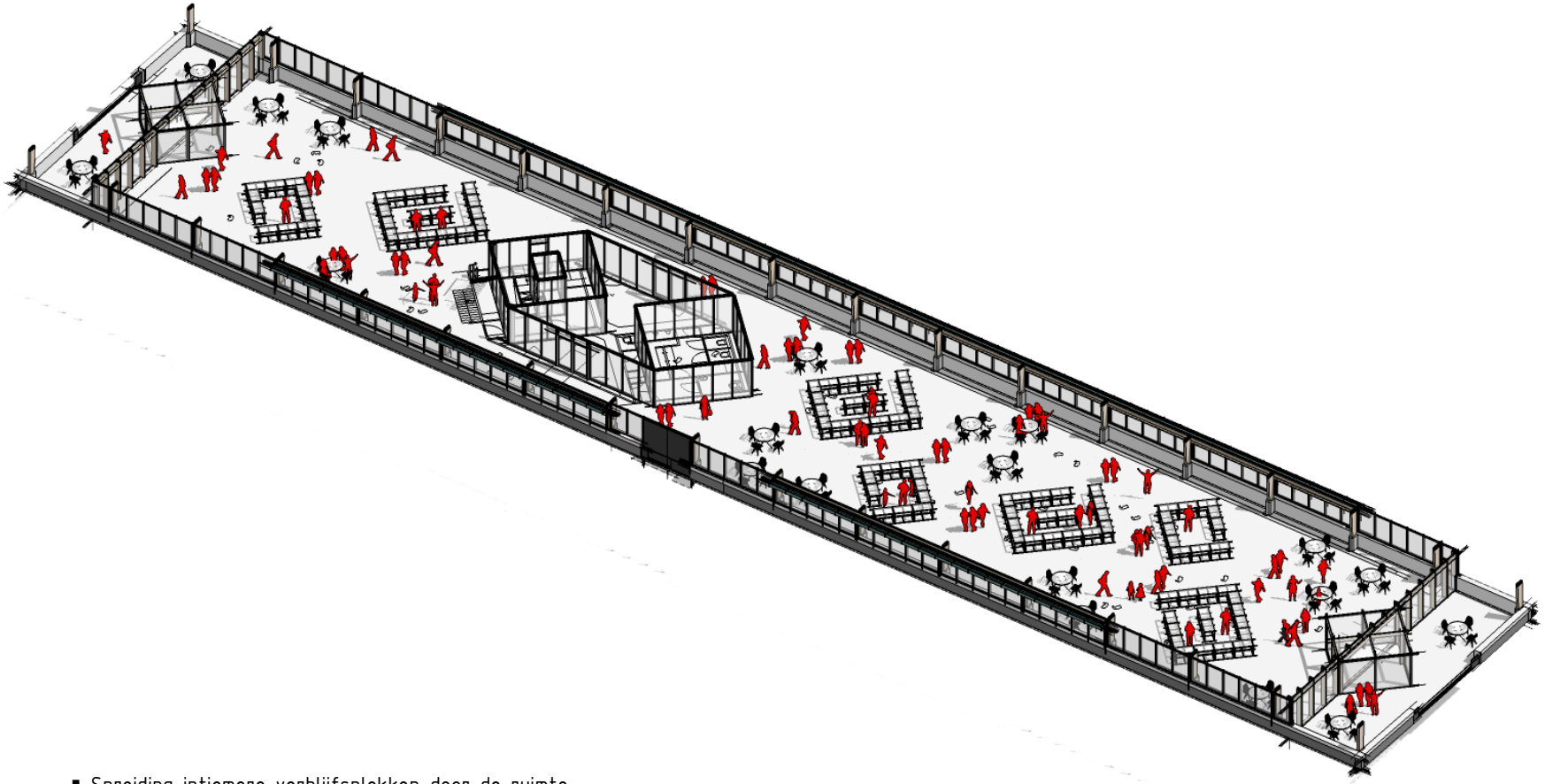

- Spreiding intiemere verblijfsplekken door de ruimte
- Markstand afgestemd op ruimtebehoefte verkoper
- Dynamische routing door de ruimte door hoekverdraaiing

5.14 WISSELGEBRUIK VAN DE RUIMTE

Theateropstelling

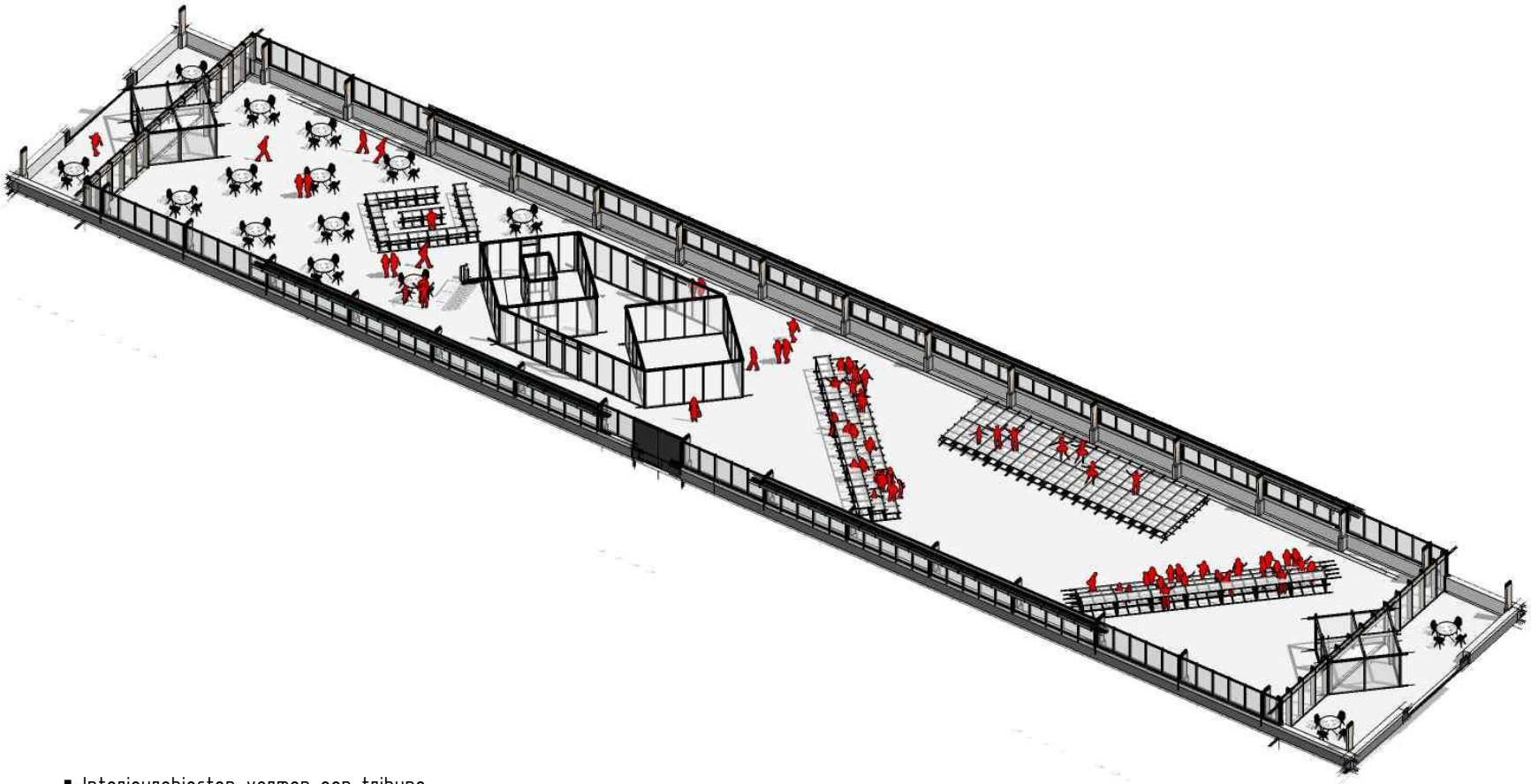

- Interieurobjecten vormen een tribune
- Interieurobjecten vormen een podium
- Panorama uitzicht op de haven als decor

5.14 WISSELGEBRUIK VAN DE RUIMTE

Evenement

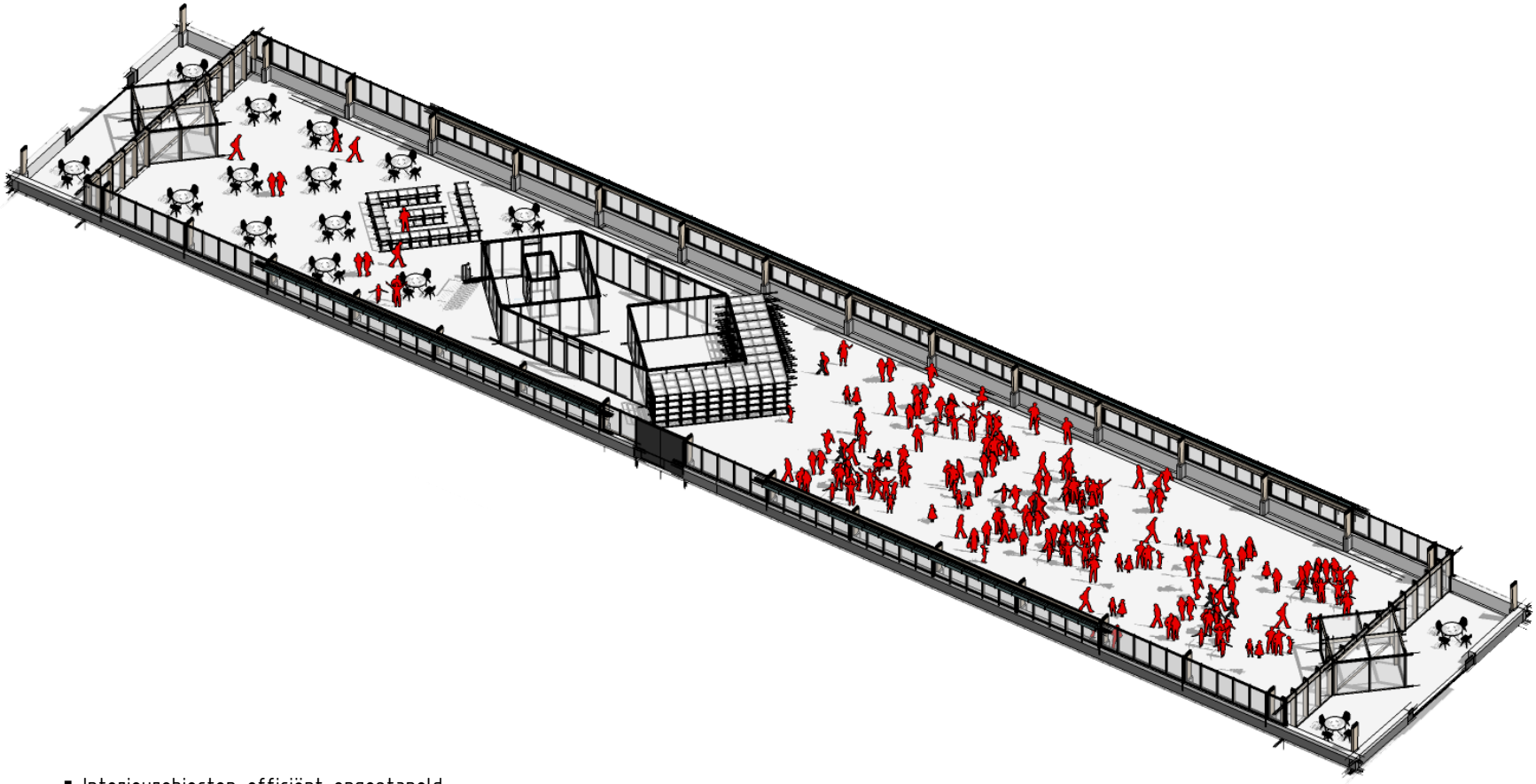

- Interieurobjecten efficiënt opgestapeld
- Grote open lege ruimte
- Ruimte voor dans

5.15

GEBOUW 3

Kwekerij van zeeproducten

KWEKERIJ

- Kweek zeeproducten
- Verwerking zeeproducten
- Opslag zeeproducten
- Ruimte voor educatie
- Uitzichtpunt

5.15

KWEKERIJ

Zicht op de hoofdentree

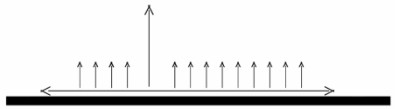

5.15 KWEKERIJ

Circulair proces kweek zee groente en vis

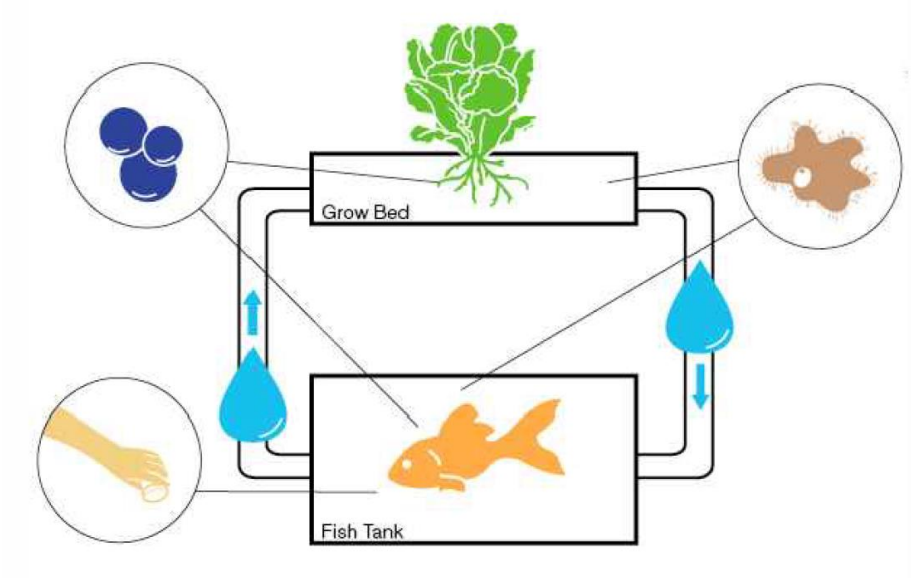

- Circulaire kweek van vis en zee groente
- Mineralen uitwerpselen vis als voeding voor de groente
- Gebruik van (zout) water uit de haven

5.15 KWEKERIJ

Organisatie van de plattegrond

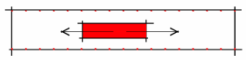

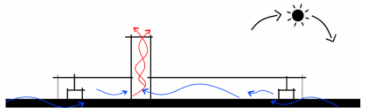

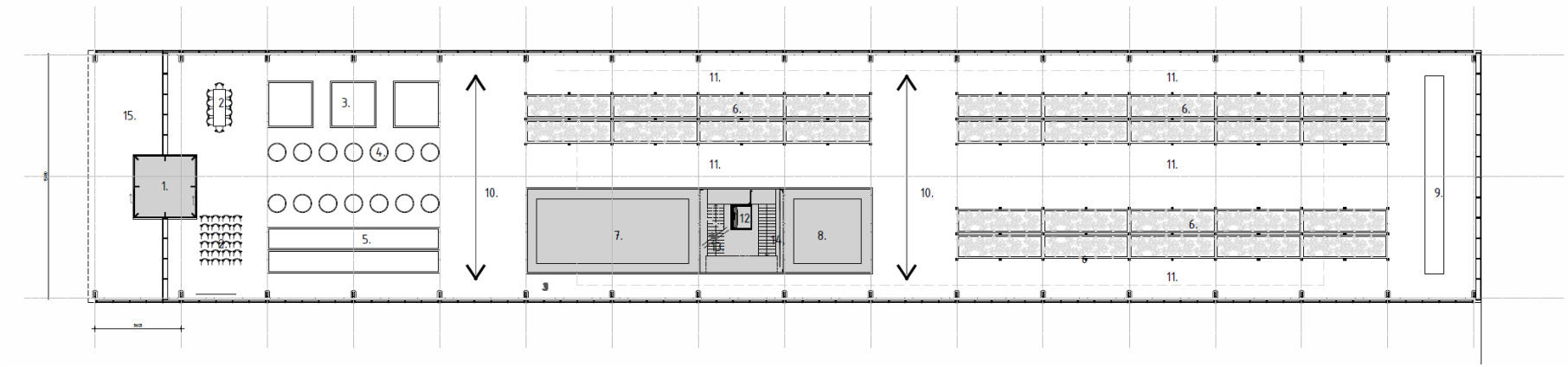

BEGANE GROND

SCHAAL 1:150

1. TOCHTPORTAAL
2. EDUCATIERUIMTE
3. LARVALE KWEEKBAKKEN
4. INCUBATIETANKS
5. ALGENKWEEKTANK, PRODUCTIE NATUURVOEDING
6. AQUAPONIC SYSTEEM; VIS TANKS + KWEEKBAKKEN ZILTE TEELT
7. INSTALLATIETECHNIEK; WATER & ZUURSTOFPOMP, MIX ZOUT/ ZOET
8. KOELCEL
9. VIS/ GROENTE VERWERKING
10. EXPEDITIESTRAAT
11. OOGSTSTRATEN
12. PLATFORMLIFT
13. ROUTE NAAR UITZICHTPUNT ZONNESCHOORSTEEN
14. ABSORBERPLAAT
15. BUITENTERRAS

- Zichtbaar proces kweek en verwerking zeeproducten
- Zonneschoorsteen centraal in de ruimte – facilitaire ruimtes
- Ruime oogst en expeditiestraten

5.15

KWEKERIJ

Interieurperspectief

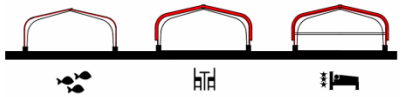

5.15

KWEKERIJ

Interieurperspectief

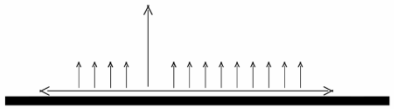

- Zichtbaar proces van begin tot eind
- Verwerking van vis en groente samen met wijkbewoners
- Op de achtergrond kweek van zee groente

5.16

GEBOUW 1

Kort verblijf met 24 uur zorg

ZORGHOTEL

- 24-uur verpleging
- Fysiotherapie
- Fitnessruimte
- Ergotherapie
- Creatieve ruimte
- Uitzichtpunt

5.16

ZORGHOTEL

Zicht op hoofdentree

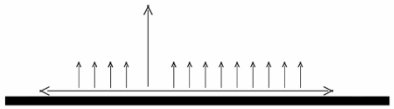

- Overbrugging hoogteverschil door middel van stenen tribune
- Promenade langs het water
- Zicht op de grote glazen pui

5.16 ZORGHOTEL

Lijnenspel van de gevel

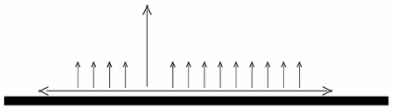

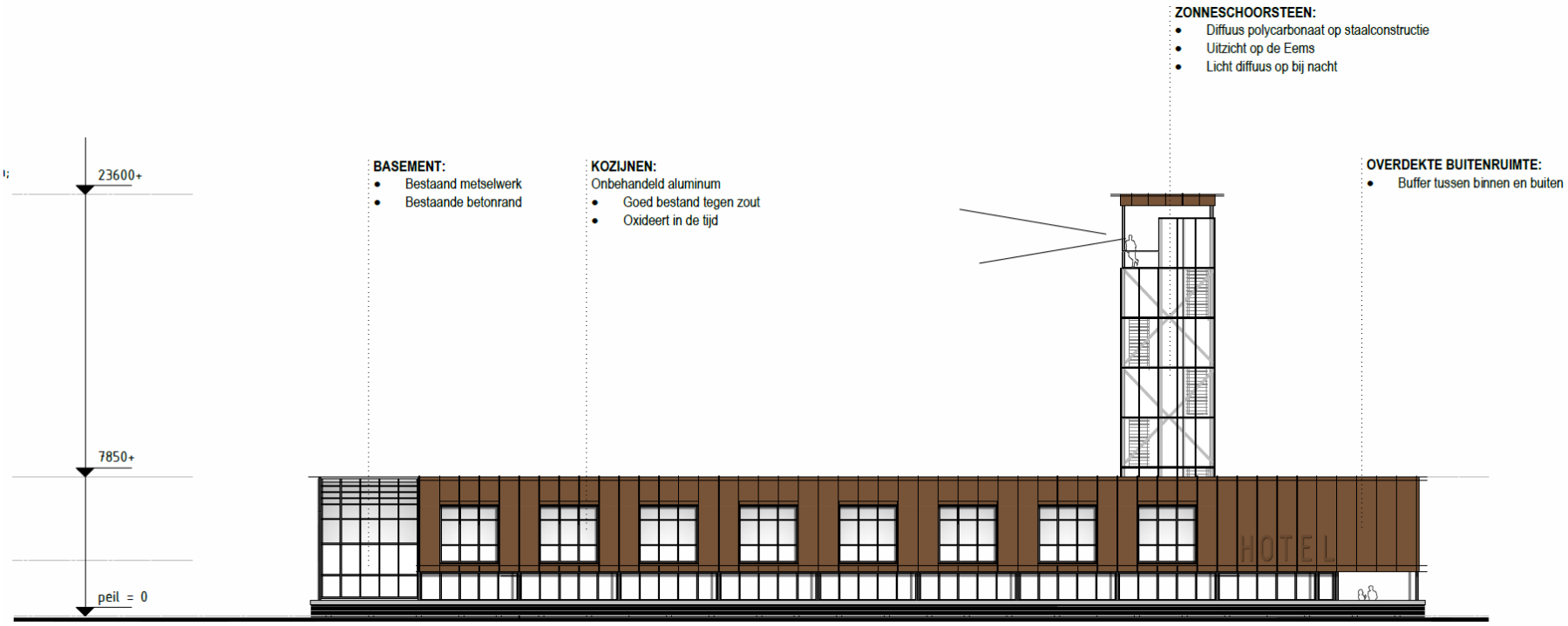

AANZICHT NOORD

SCHAAL 1:150

- Lijnenspel in de gevel
- Glazen kopgevel geeft ruimte voor collectieve functies
- Hybride tussen markthal en kwekerij

5.16 ZORGHOTEL

Organisatie van de begane grond

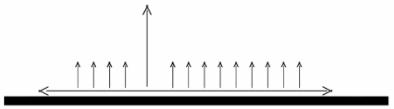

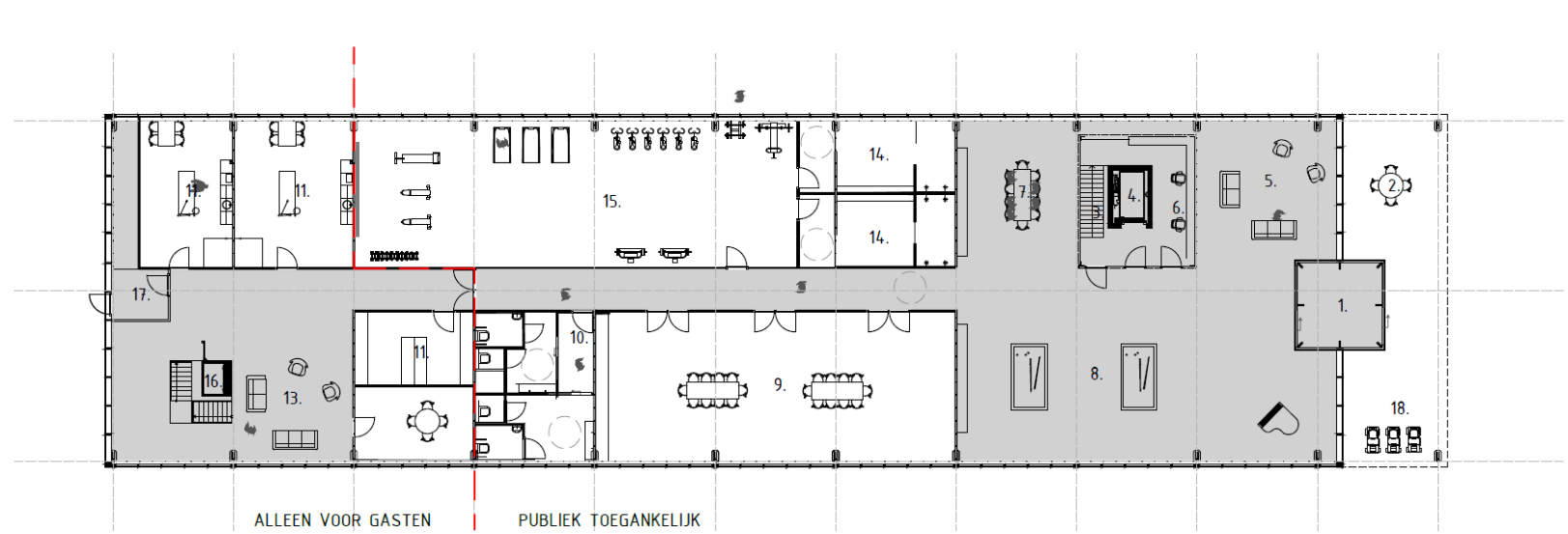

BEGANE GROND

SCHAAL 1:150

1. TOCHTPORTAAL
2. BUITENTERRAS
3. ROUTE NAAR UITZICHTPUNT
4. LIFT
5. IN/ UITCHECK
6. RECEPTIE
7. LOUNGE
8. POOL
9. DAGVERBLIJF/ CREATIEF
10. THERAPIE/ BEHANDELRUIMTE
11. TOILETTEN HEREN / DAMES
12. LINNENKAMER
13. WACHTRUIMTE FYSIO/ BEHANDELKAMERS
14. KLEEDKAMERS FITNESS
15. OEFENZAAL FYSIO/ FITNESS
16. ALTERNATIEVE ROUTE GASTEN
17. PORTAAL NOODUITGANG
18. OPSTELPLAATS SCOOTMOBIEL

- Duidelijk scheiding tussen publieke en private functies
- Zonering van intiemere plekken t.p.v. entree
- Sporten met zicht op de haven

5.16

OEFENZAAL FYSIO/ FITNESS

Publiek toegankelijk

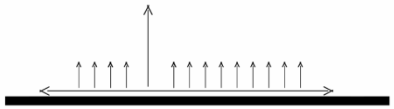

- Panoramauitzicht tijdens het sporten
- Bestaande betonvloeren geven koelen en verwarmen de ruimte
- Industriële stalen glaspuien met ventilatieroosters

5.16 ZORGHOTEL

Organisatie van de verdieping

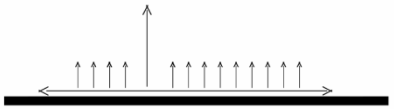

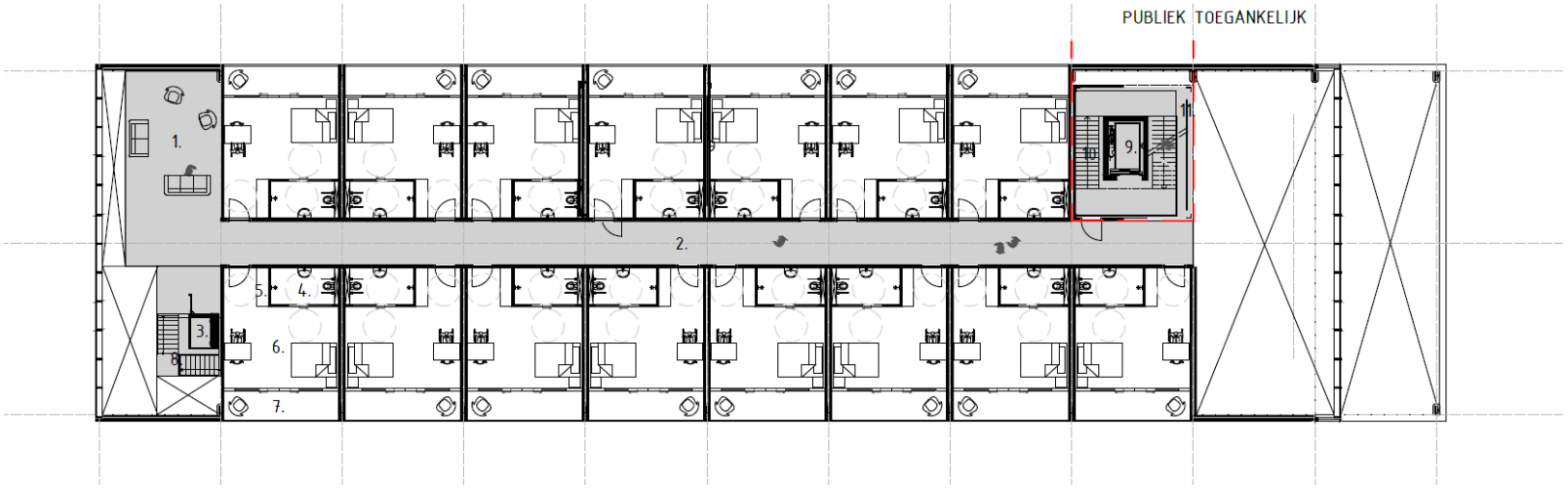

VERDIEPING

SCHAAL 1:150

1. GEMEENSCHAPPELIJKE HUISKAMER
2. VERKEERSRUIMTE
3. ALTERNATIEVE ROUTE
4. INDIVIDUELE BADKAMER
5. GARDEROBE/ KASTRUIMTE
6. VERBLIJFSRUIMTE
7. LOGGIA; BINNEN/ BUITENRUIMTE
8. VLUCHTTRAPPENHUIS
9. BRANCARDLIFT
10. ROUTE RICHTING UITZICHTPUNT
11. ABSORBERPLAAT ZONNESCHOORSTEEN

- Duidelijk scheiding tussen publieke en private functies
- Zonering van intiemere plekken t.p.v. entree
- Sporten met zicht op de haven

5.16 HOTELKAMER

Zicht op de haven

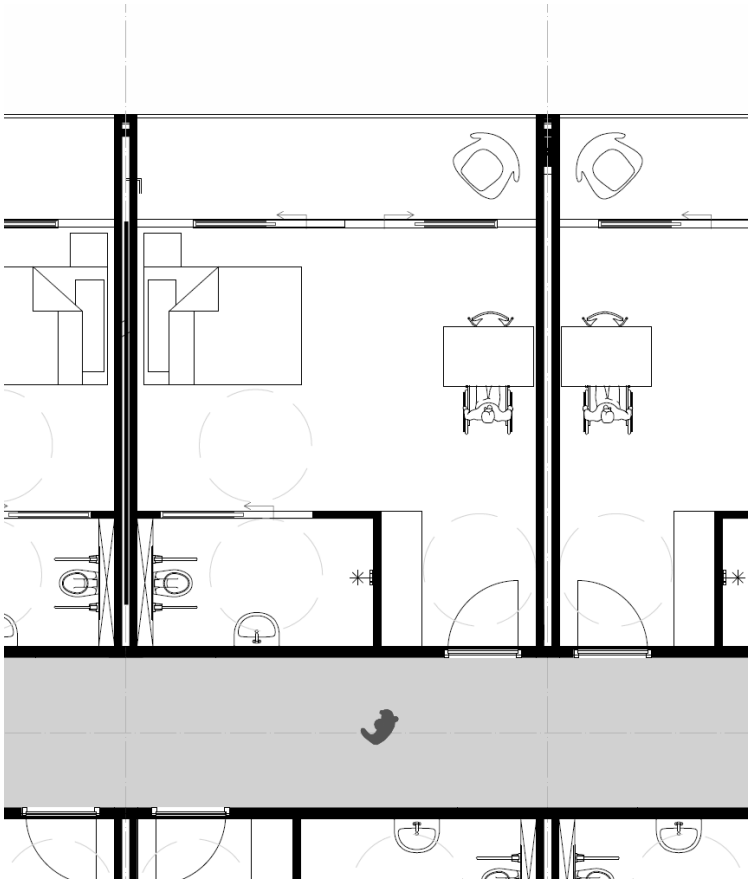

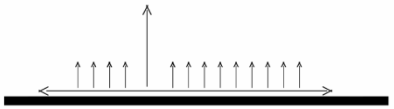

- Afgestemd op minder validegebruiker
- Binnen buitenruimte om uit de wind `buiten´ te kunnen zitten
- Uitzicht op de haven

5.16 HOTELKAMER

Zicht op de haven

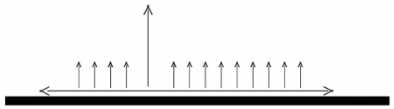

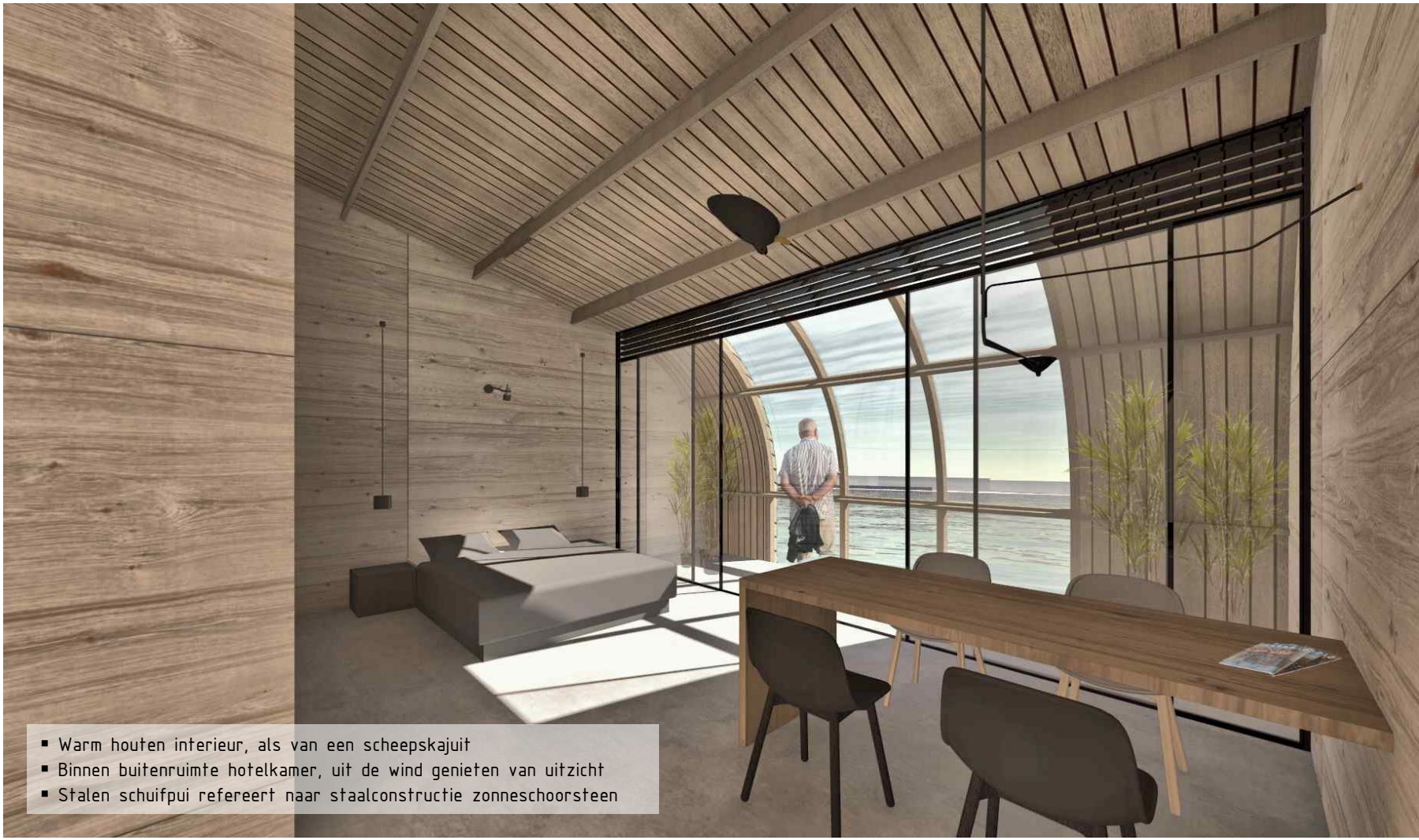

- Warm houten interieur, als van een scheepskajuit
- Binnen buitenruimte hotelkamer, uit de wind genieten van uitzicht
- Stalen schuifpui refereert naar staalconstructie zonneschoorsteen

5.17

Drijvende stijgers

Beweging

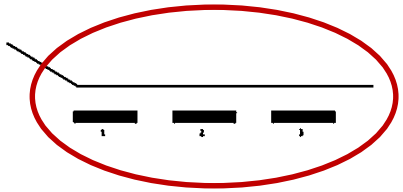

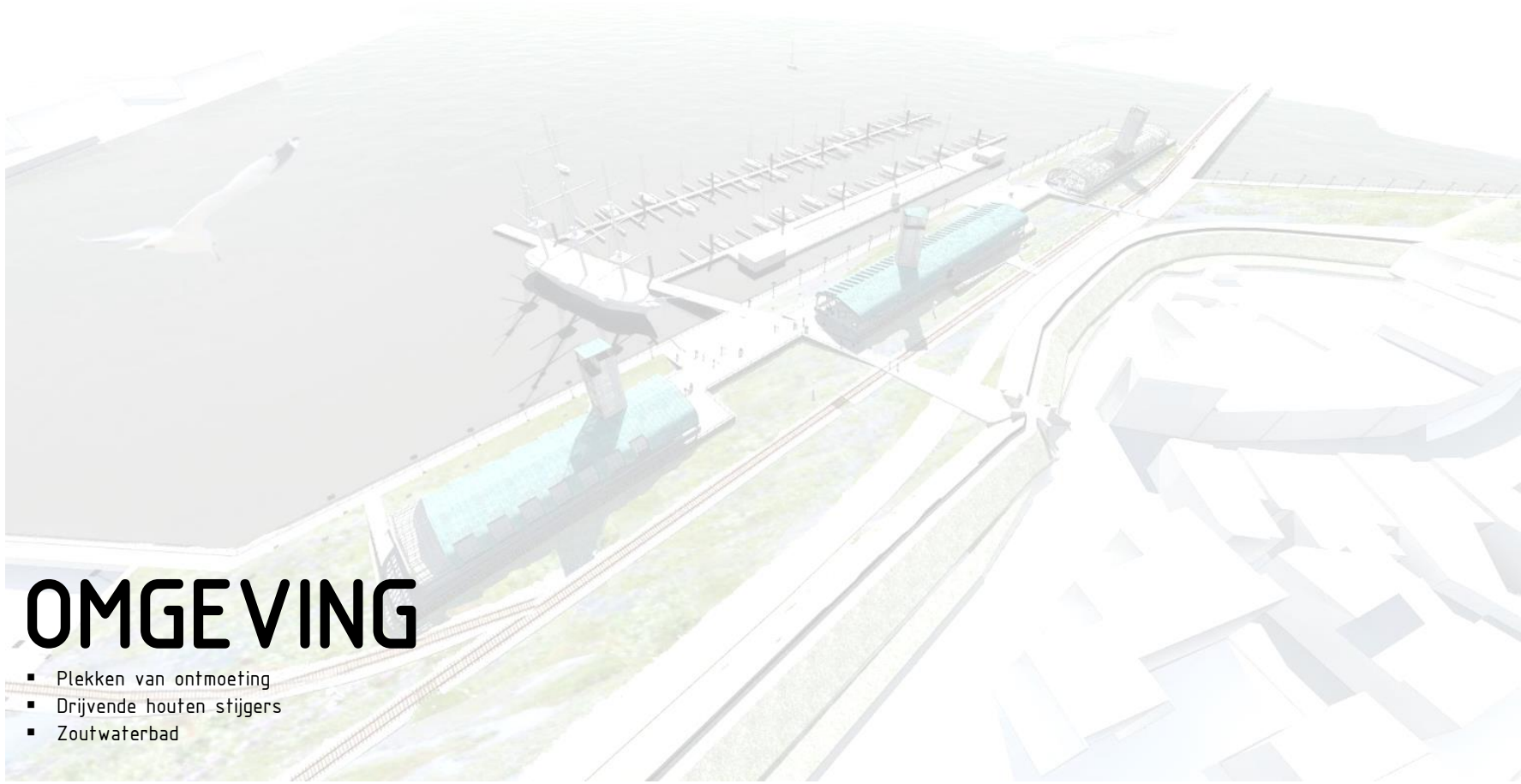

OMGEVING

- Plekken van ontmoeting
- Drijvende houten stijgers
- Zoutwaterbad

5.17

OMGEVING

Zicht vanaf de drijvende steigers op de binnenstad

- Toegankelijkheid van de drijvende stijgers in het water
- Robuuste stalen meerpalen

5.17

OMGEVING

Zicht vanaf het 100 meter bad richting de driemaster

5.18

DE WERVEN VAN DE EEMS

Positieve gezondheid in de haven van Delfzijl

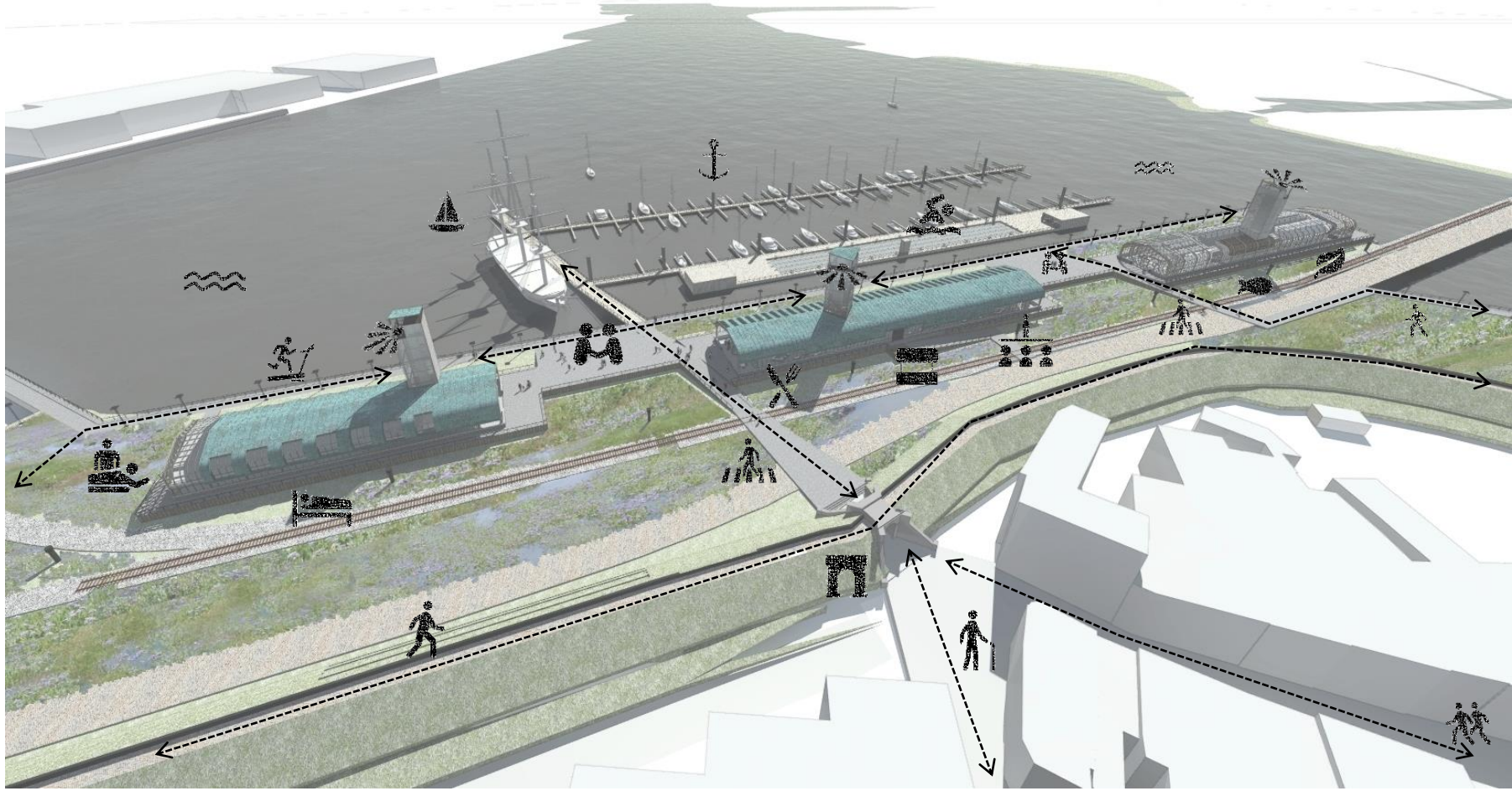

BEWEGING *ONTMOETING* *ZEEPRODUCTEN*

"DE WERVEN VAN DE EEMS"

Thomas Steensma
Mentor extern; Beatrice Montesano KAW Architecten
Mentor AVB; Clemens Bernardt

DANKWOORD

Mentoren

Beatrice Montesano

- Beleving in architectuur
- Structuur verhaal

Clemens Bernardt

- Opbouwende begeleiding
- Bevraagd, om verhaal scherper te krijgen

Gemeente Delfzijl

Rik Niejenhuis

- Inspirerende gesprekken

Overig

Silvester Adema + hele kantoor

- Sparren en klankbord
- Flexibiliteit

Martine Steensma

- Mentale & inhoudelijke steun

Douwe Steensma

- Aanscherpen schriftelijke toelichtingen